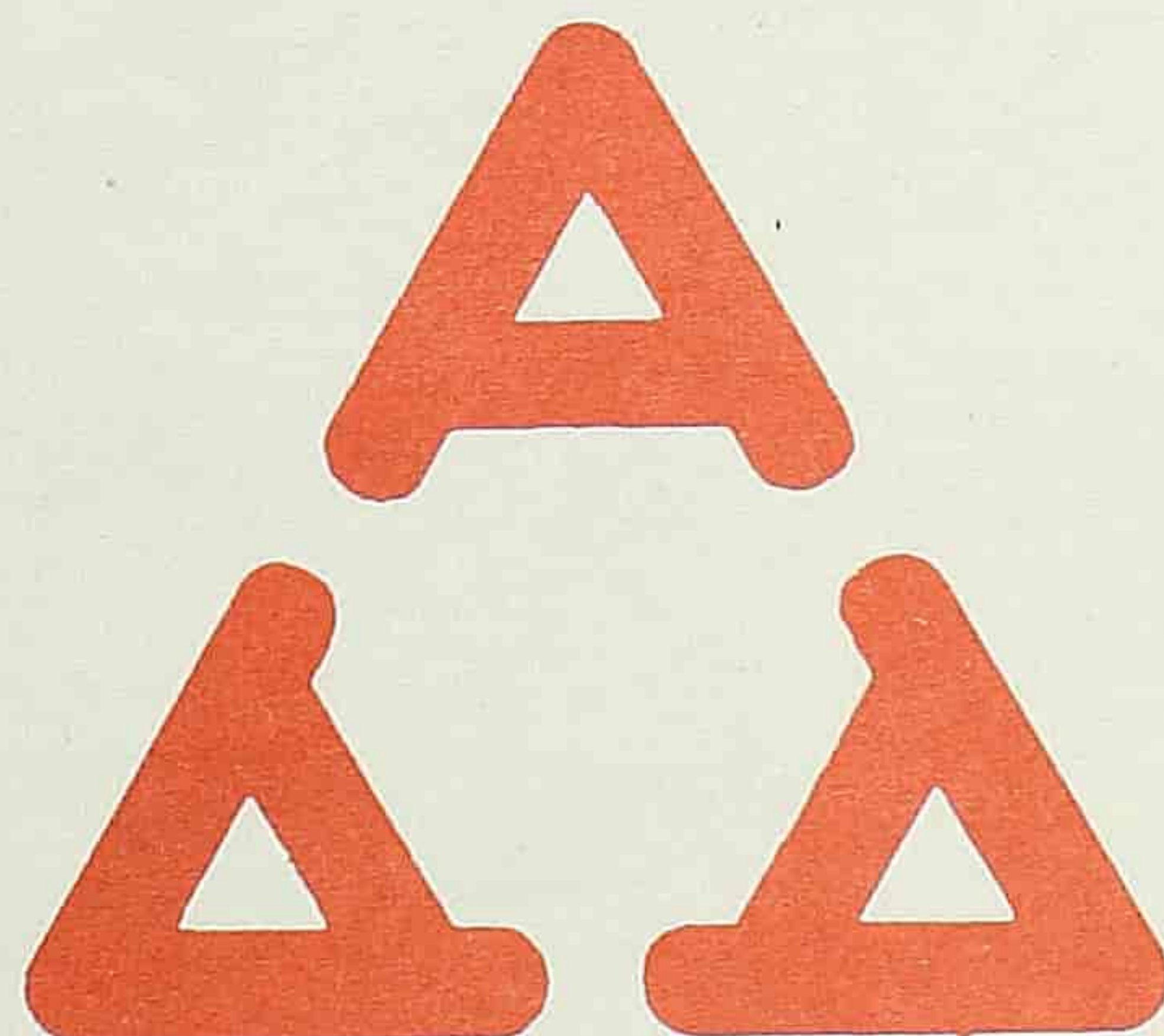

1978
JUS

standardizacija

BILTEN SAVEZNOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

5-6

standardizacija

bilten saveznog zavoda za
standardizaciju - beograd

5-6

maj/jun
1985.

IZDAVAČ

Savezni zavod za standardizaciju
Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, P.F. 933
Telefon 644-066/276

DIREKTOR

Vukašin Dragojević, dipl. ecc.

ODGOVORNI UREDNIK

Đuka Lisica, dipl. ing.

UREDNIK

Natalija Vuković

TEHNIČKI UREDNIK

Ljubinka Mihić

REDAKCIONI ODBOR

Alija Alajbegović, Zoran Milivojević, Gordana
Stojanović, Nada Ivanović, Mr Franja Čoha,
Miroslav Isaković, Dragana Davidović, Mr Milica
Miljković

PRODAVNICA SAVEZNOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

Slobodana Penezića Krcuna 35

Cena po jednom primerku din. 50.-

Godišnja pretplata din. 300.- Pretplatu slati
neposredno na adresu prodavnice Saveznog zavoda za
standardizaciju, Beograd,

Ul. Slobodana Penezića Krcuna 35, pošt. fah. br. 933

ili na evidentni račun 60805-845-614

Telefoni: 644-066, 682-099

STANDARDOTEKA

Slobodana Penezića Krcuna 35

ŠTAMPA:

Savezni zavod za standardizaciju

Slobodana Penezića Krcuna 35, Beograd

Aktom Republičkog sekretarijata za kulturu SRS
br. 413-81/74-02 od 4. II 1974. godine ovo izda-
nje je oslobođeno poreza na promet proizvoda.

Sadržaj Biltena „Standardizacija“ 5/6/1985. godine

„Aktuelnosti“ 129

Uvodni članak „Obezbeđenje kvaliteta proizvoda u Zakonu o standardizaciji i sistem atestiranja“ – uvodni referat na Savetovanju „Atestiranje – principi i praksa“, Beograd, 4. i 5. april

Zoran MILIVOJEVIĆ, dipl. ing. 131

„Dosadašnji rad na standardizaciji u oblasti saobraćaja“

Vojislav KALIČANIN, dipl. ing. 136

„Jedna metoda za merenje promene nivoa tečnosti sa visokom tačnošću“

Dr Dobrivoje PROKIĆ, dipl. fiz. 142

„Atestiranje protueksplozijski zaštićenih električnih uređaja koji su namijenjeni za upotrebu u prostorima ugroženim eksplozivnim smjesama“ – referat saopšten na Savetovanju „Atestiranje – principi i praksa“, Beograd, 4. i 5. april 1985.

Prof. dr Nenad MARINOVIĆ 145

„Informacija o aktivnosti Evropske ekonomske komisije u oblasti standardizacije“

Informaciju sačinio: dr Milan SPASIĆ, dipl. ing 148

Kumulativna lista organizacija udruženog rada ovlašćenih za atestiranje proizvoda i homologaciju 150

Međunarodna standardizacija 157

Primljena dokumentacija:

- dokumentacija ISO
- dokumentacija IEC
- dokumentacija SEV

Pregled primljenih inostranih standarda 173

Uporedni pregled usklađenosti JUS standarda sa međunarodnim standardima IEC i ISO 180

Contents of the Bulletin „Standardizacija“ 5/6/1985.

Current events. 129

Quality assurance of products through the Standardization Act and Certification System – Introductory paper at the Symposium „Certification – principles and practice“, Belgrade, 4 and 5 April, 1985.

Zoran MILIVOJEVIĆ, B. Eng 131

„Standardization work in the field of transportation“

Vojislav KALIČANIN, B.Eng 136

„A Method for measurement of the liquid level change with high accuracy“

Dr Dobrivoje PROKIĆ, B. Eng 142

„Certification of the explosion proof electrical equipment for use in the explosive atmosphere“ – Paper given at the Symposium „Certification – principles and practice“, Belgrade, 4 and 5 April, 1985.

Prof. Dr Nenad MARINOVIĆ 145

„Information about the activity of Economic Commission for Europe in the field of standardization“

Dr Milan SPASIĆ, B. Eng 148

Cumulative List of the Organizations of Associated Labour for Certification. 150

International Standardization 157

– New reached ISO, IEC and CMEA Documentation

Reached Foreign Standards Survey 173

Comparable Review of Harmonization of Yugoslav National Standards with International Standards (ISO and IEC) 180

ODRŽANO TREĆE JUGOSLOVENSKO SAVETOVANJE „ATESTIRANJE ' 85''

Treće jugoslovensko savetovanje „ATESTIRANJE ' 85'' na temu „ATESTIRANJE – PRINCIPI I PRAKSA'' i Okrugli sto sa temom: „OPŠTA RAZMATRANJA TRENDA RAZVOJA SISTEMA OBEZBEĐENJA KVALITETA I SISTEMA ATESTIRANJA U SFRJ'' održano je 4. i 5. aprila 1985. godine u Beogradu u organizaciji Jugoslovenske organizacije za standardizaciju i kvalitet (JUSK), Saveza za unapređenje kvaliteta i standardizacije SR Srbije (SUKS) u saradnji sa Saveznim zavodom za standardizaciju i organizacijama udruženog rada.

Savetovanje je otvorio predsednik Organizacionog odbora drug Zoran Milivojević, pomoćnik direktora SZS, i reč je dao zatim predsedniku Saveznog komiteta za energetiku i industriju, drugu Radetu Pavloviću koji je pozdravio prisutne i u svojoj pozdravnoj reči istakao da Savezno izvršno veće pozdravlja i podržava akciju uspostavljanja jedinstvenog sistema obezbeđenja kvaliteta u zemlji kao jedan od bitnih elemenata bržeg i efikasnijeg sprovođenja programa ekonomske stabilizacije.

Zatim je učesnike pozdravio direktor Saveznog zavoda za standardizaciju drug Vukašin Dragojević i poželeo im uspešan i konstruktivan rad.

Posle otvaranja Savetovanja i pozdravnih reči Savetovanje se odvijalo prema najavljenom programu u prisustvu preko 300 učesnika, stručnjaka iz svih oblasti proizvodnje, standardizacije, kontrole kvaliteta, inspekcije i naučnih institucija. Prisutni na Savetovanju su pokazali veliko interesovanje (kroz diskusiju i priloge u toku Okruglog stola) za razmatranu problematiku i konstruktivan prilaz zajedničkom poslu u cilju efikasnije realizacije zadataka uz angažovanje svih učesnika i zaključili su:

- da je Savetovanje još jedanput potvrdilo potrebu postojanja jedinstvenog sistema obezbeđenja kvaliteta odnosno sistema atestiranja u SFRJ i da je njegovo sprovođenje veoma značajno za privredu zemlje i mere ekonomske stabilizacije;
- da je postizanje postavljenih ciljeva moguće uz stalno unapređenje i usavršavanje sistema obezbeđenja kvaliteta odnosno sistema atestiranja;
- da postojeći sistem atestiranja i iskustvo u njegovom sprovođenju predstavlja veoma solidnu osnovu na koju se mogu nadgraditi principi sistema atestiranja, koji su prihvaćeni na međunarodnom nivou, i koji težište sistema prenose na proizvođača, odnosno tamo gde se kvalitet stvara i najkompleksnije kontroliše;
- da je neophodno da se naša zemlja uključi u međunarodne sisteme atestiranja a da je u cilju uklanjanja tehničkih barijera koje su jako prisutne u našem trgovinskom prometu, neophodno sklapati bilateralne i multilateralne sporazume o uzajamnom priznavanju rezultata ispitivanja;
- da složenost rada na ovoj problematici zahteva praktičnu realizaciju sistema atestiranja, sa svim njegovim prednostima, i puno angažovanje svih učesnika u ovom poslu: organizacija udruženog rada, organa i organizacija pokrajina, republika i federacije, društveno-političkih zajednica, organizacija potrošača i svih stručnih organizacija koje se bave unapređenjem kvaliteta;
- da je neophodna znatno veća aktivnost na informisanju svih zainteresovanih kao i šire javnosti;
- da kontinuitet savetovanja na ovu temu treba i dalje održavati zbog nesumnjivog značaja sistema atestiranja i potrebe za njegovim što pravilnijim tumačenjem i efikasnijim sprovođenjem u praksi.

ZAPOČETA IZRADA SREDNJOROČNOG PLANA 1986 – 1990 – U SAVEZnom ZAVODU ZA STANDARDIZACIJU

Jačanje jugoslovenske privrede i njenog položaja u međunarodnoj razmeni, povećanje izvoza proizvoda koji se proizvode na bazi domaćih sirovina, jačanje uticaja tržišta u oblasti formiranja cena, sprovođenje mera štednje, povećanje produktivnosti i kvaliteta neki su od osnovnih pravaca delovanja u realizovanju ekonomske stabilizacije u kojima standardizacija može i mora da da svoj doprinos.

Savezni zavod za standardizaciju, u skladu sa Zakonom o standardizaciji („Službeni list SFRJ'' br. 38/77 i 11/80) koordinira dogovaranje svih subjekata zainteresovanih za standardizaciju po pitanjima od zajedničkog interesa i donosi i realizuje planove rada. Doprinos svih zainteresovanih za realizaciju plana se nesme završavati samo na predlozima i zahtevima, već mora biti izražen i kroz spremnost da se preuzme deo napora na rešavanju problema od zajedničkog interesa.

S druge strane, samo područje standardizacije koje je u nadležnosti SZS nije bez određenih ograničenja nastalih u razvoju našeg zakonodavnog sistema, a poglavito u oblastima: sigurnosti i zaštite na radu, zdravstva, sistema mera i mernih jedinica, saobraćaja i veza, tako da se mora imati na umu da postoje prepreke za obuhvatanje jugoslovenskom standardizacijom mnogih rešenja koja su utvrđena stranim ili međunarodnim standardima.

Imajući u vidu navedene potrebe, mogućnosti i ograničenja Savezni zavod za standardizaciju pokreće aktivnosti na izradi Srednjoročnog plana za period 1986 – 1990. i poziva sve zainteresovane da svoje pismene predloge u vezi sa radom i unapređenjem standardizacije, dostave Saveznom zavodu za standardizaciju, do kraja meseca maja 1985. godine (Grupi za planiranje SZS).

Predlozi bi trebalo da budu konkretni, po mogućstvu sa obrazloženjem i izraženom spremnošću predlagača da se aktivno angažuju u procesu donošenja i usvajanja standarda i drugih dokumenata standardizacije iz određene oblasti.

Savezni zavod za standardizaciju će u okviru svog dela zadataka na izradi srednjoročnog plana nastojati da i posebno sagleda potrebe unutar određenih grupacija privrede, što ne isključuje mogućnost da predlagači upute direktno Zavodu predloge i zahteve.

U BEOGRADU ODRŽAN SEDMI KONGRES INŽENJERA I TEHNIČARA JUGOSLAVIJE

—NAPREDOVATI SE MOŽE SAMO ZNANJEM—

Tehnološka strategija, stvaranje naučnih jezgara u industrijskim sistemima po uzoru na savremeni svet, razvijanje sopstvenog znanja, uz bolju organizovanost, teme su koje su bile u središtu pažnje Sedmog kongresa inženjera i tehničara Jugoslavije, koji je održan u Beogradu 12, 13 i 14. aprila 1985. godine.

U posleratnom periodu Jugoslavija se brzo razvijala, promenila proizvodnu strukturu, stvorila značajan proizvodni potencijal. Veliki deo tih rezultata, posledica je uvoznih tehnologija, kupljenih licenci, uvozne opreme itd. Mi smo godinama, zahvaljujući uveliko tim uslovima, bili pri samom svetskom vrhu po stopi rasta industrijske proizvodnje i društvenog proizvoda.

Ako je odmah posle rata i bilo neophodno uvoziti tuđe znanje, to se kasnije nije smelo pretvoriti u jednosmernu aktivnost, tim pre što je naš školovani kadar narastao na preko 800 hiljada inženjera i tehničara.

Brzopleto kupovanje licenci dovelo je do potcenjivačkog odnosa prema domaćoj nauci, tehnologiji i kadrovima. Biti tehnološki jak makar i uz minimalnu sopstvenu sirovinu, cilj je svake zemlje, posebno ako je nedovoljno razvijena, jer se jedino tako može osloboditi zavisnosti od uvoza skupe strane tehnologije i licenci. O tome je do sada malo vođeno računa. Bilo je unosnije obilaziti svet i pojedinačno se na razne načine bogatiti, nego voditi računa o razvoju i korišćenju pameti i stvaranju uslova da celo društvo postane bogatije.

Mnoge radne organizacije u Jugoslaviji su, gledajući usko samo svoje interese, neorganizovano i neselektivno kupovale u inostranstvu sve što su želele: od najjednostavnijih repromaterijala, opreme, raznih tehnologija (ponekad bez elementarnih kriterija pa i tehnološki davno prevaziđenih rešenja) ne pokazujući nikakav interes za sopstveni naučni i tehnološki razvoj.

Tek suočeni sa oskudicom novca za nova ulaganja i proširenje materijalne osnove rada, shvatili smo da su naši najveći neiskorišćeni resursi u domaćem znanju. Dok razvijeni svet u novu tehnološku revoluciju utrčava u najboljim sprintericama, siromašni nastoje da se bosu uključe u ovu neravnopravnu trku. U trku moramo i mi, ali je od presudne važnosti da naučno i stručno mišljenje postane neopozivi kriterijum.

Uvođenje kompjutera u proizvodne procese podrazumeva promenu organizacije rada i afirmaciju stručnosti, jedinstvo tehničke regulative.

Uz uvodno izlaganje druga Jona Srbovana, člana SIV-a, i predsednika Saveza inženjera i tehničara Jugoslavije, brojne rasprave u toku trodnevnog zasedanja i zaključke koji su na plenarnoj sednici usvojeni, ovo su osnovne poruke Sedmog kongresa inženjera i tehničara Jugoslavije.

OBEZBEĐENJE KVALITETA PROIZVODA U ZAKONU O STANDARDIZACIJI I SISTEM ATESTIRANJA

Zoran Milivojević, dipl. ing

„Kvalitet je posledica harmonije u srcima i inteligencije – proizvod treba gledati s puno ljubavi i strogosti“

osnovno geslo jednog japanskog preduzeća

STANDARDIZACIJA

Standardizacija nije samo donošenje standarda

Rastuća međuzavisnost u svetu i neminovna potreba da naša zemlja proširuje svoje ekonomske odnose sa razvijenim i sa zemljama u razvoju, s jedne strane, i činjenica da je naša privreda sve više izložena najrazličitijim oblicima pritisaka, sa druge strane, nameću potrebu jačanja sopstvenih snaga na području tehničko-tehnoloških rešenja koja će omogućiti razvoj jugoslovenske privrede u skladu sa strateškim opredeljenjima društva na političkom, ekonomskom i odbrambenom planu. Preduslovi za to postoje, od sistema na kome je bazirano naše samoupravno socijalističko uređenje do zakonskih odredaba i propisa. U realizaciji ovog cilja značajno mesto imaju standardizacija i obezbeđenje kvaliteta naših proizvoda na domaćem tržištu i u spoljnotrgovinskom prometu.

Zakon o standardizaciji, treba podsetiti, definiše da je delatnost standardizacije, između ostalog, instrument razvoja i unapređenja proizvodnje, prometa, tipizacije i unifikacije, racionalnog korišćenja energije, razvoja i unapređenja radnih procesa i postupaka, brzog i tačnog saopštavanja i prenošenja informacija, otklanjanja tehničkih prepreka poslovno-tehničkoj saradnji, specijalizaciji, prometu robe i drugim oblicima saradnje sa inostranstvom. Prema tome, standardizacija mora da doprinosi razvoju privrede.

Ova uloga standardizacije, kao što je pomenuto, obezbeđuje se putem donošenja propisa:

- o jugoslovenskim standardima,
- o tehničkim normativima za energetske, rudarske i druge industrijske objekte, postrojenja, uređaje, proizvode, građevinske objekte i radove, za objekte, postrojenja, uređaje i sredstva u oblasti saobraćaja i drugo,

- o normama kvaliteta za poljoprivredne i prehrambene proizvode i poljoprivredne proizvode namenjene industrijskoj preradi,
- o obaveznom donošenju proizvođačkih specifikacija,
- o obaveznom atestiranju (homologaciji) proizvoda,
- o uslovima označavanja proizvoda znakom kvaliteta JUS,
- o ispravama koje prate proizvode i upotrebi, uključujući i propise o obaveznoj funkcionalnoj garanciji i garanciji kvaliteta,
- o rokovima obezbeđenog servisiranja,
- o načinu deklarisanja, označavanja, odnosno obeležavanja određenih osobina i karakteristika proizvoda.

Međutim, zadaci standardizacije su i:

- sprovođenje odredaba međunarodnih ugovora koji se odnose na obavezno atestiranje, na međunarodne sisteme atestiranja i međusobno priznavanje atesta i drugih dokumenata o kvalitetu proizvoda u spoljnotrgovinskom prometu,
 - utvrđivanje uslova primenjivanja međunarodnih i stranih tehničkih propisa i standarda, shodno Zakonu o dugoročnoj proizvodnoj kooperaciji, poslovno-tehničkoj saradnji i o pribavljanju i ustupanju materijalnog prava na tehnologiju između organizacija udruženog rada i stranih lica,
 - izdavanje potvrda prema Zakonu o ustupanju izgradnje investicionog objekta stranom izvođaču radi registracije ugovora zaključenih na osnovu tog Zakona.
- Realizacija ovako kompleksne uloge standardizacije nije jednostavan posao i sigurno da zahteva, pored nosioca ove funkcije, Saveznog zavoda za standardizaciju, i šire uključivanje svih učesnika u ovaj posao: organizacija udruženog rada, privrednih komora, republika i pokrajina, društveno-stručnih organizacija, naučnih ustanova i fakulteta.

Polazni kriterijumi za sprovođenje navedenih aktivnosti standardizacije, koji su utvrđeni prema zadacima koji

proizilaze iz Društvenog plana Jugoslavije, su: jačanje kvalitativnih faktora privređivanja, stvaranje uslova za istupanje na strana tržišta, razvijanje industrije viših faza prerade, razvoj proizvodnje i korišćenje osnovnih sirovina i energije iz domaćih izvora i racionalizacija njihove potrošnje u odnosu na značaj proizvoda za platni bilans zemlje, i one proizvode čiji uvoz može izazvati poremećaje na domaćem tržištu, monopolizam, neopravdani porast cena (bez njihovog vezivanja za kvalitet), zakonsku regulativu kao i obaveze koje proističu iz sprovođenja međunarodnih ugovora u vezi sa kvalitetom proizvoda koji se uvoze, a čiji je kvalitet od posebnog značaja za zemlju.

Neophodno je da u ovim aktivnostima bude obezbeđena usklađenost sa standardima i propisima međunarodnih organizacija koji utvrđuju zahteve u pogledu kvaliteta u međunarodnom prometu robe. Očigledno je da su mogućnosti standardizacije velike, budući da međunarodni standardi predstavljaju politički i ekonomski neutralan način za transfer tehnologije.

ZAKON

Zakon o standardizaciji treba da bude osnova tehničko-tehnološkog obezbeđenja jedinstvenog jugoslovenskog tržišta

Osnovni principi i ciljevi standardizacije o kojima je govoreno ugrađivani su i u naš Zakon o standardizaciji.

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u odredbama člana 281. stav 1. tačka 13. Ustava SFRJ, po kojima federacija preko saveznih organa uređuje standarde, tehničke normative i norme kvaliteta proizvoda i usluga i obezbeđuje sprovođenje saveznih propisa u tim oblastima kad je to, u interesu cele zemlje, utvrđeno saveznim zakonom.

Predlog da se pristupi izmenama i dopunama Zakona o standardizaciji („Službeni list SFRJ”, br. 38/77 i 11/80) prihvatilo je Savezno izvršno veće 1983. godine, nakon razmatranja izveštaja o sprovođenju tog Zakona u Skupštini SFRJ i zaključka Saveznog veća Skupštine SFRJ po kome je potrebno ovaj zakon dopuniti odredbama o odgovornosti i nadzoru u smislu člana 275. Ustava SFRJ i o informisanju o standardizaciji. U toku realizacije tog zadatka, međutim, pokazalo se da postoji potreba da se preispitaju i druga rešenja sadržana u tom Zakonu, posebno odredbe o obaveznom atestiranju proizvoda s gledišta uključivanja u međunarodne sisteme atestiranja i s gledišta izvršavanja obaveza koje proizilaze iz međunarodnog ugovora koji obavezuje Socijalističku Federativnu Republiku Jugoslaviju (Sporazum o tehničkim preprekama trgovini, „Službeni list SFRJ”, br. 2/82 — Međunarodni ugovori). Rezultat tih preispri-

tivanja pokazao je da postoji potreba da se izmeni veliki broj odredaba Zakona o standardizaciji, iz napred navedenih razloga, ali i radi otklanjanja određenih nedostataka, nedorečenosti i nejasnoća koje su u praksi otežavale njegovu primenu. Obimne su isto tako i dopune koje je potrebno izvršiti u skladu s pomenutim zaključkom Saveznog veća Skupštine SFRJ. Sve to opredelilo je Savezni zavod za standardizaciju kao nosioca posla na pripremi ovog Zakona, da ponudi novi tekst Zakona o standardizaciji, koji je kao i sada važeći Zakon o standardizaciji zasnovan na integralnom konceptu standardizacije.

Jedinstveno uređivanje standarda, tehničkih normativa i normi kvaliteta proizvoda i usluga je jedan od značajnih elemenata jedinstva jugoslovenskog tržišta, pa prava i dužnosti federacije u ovoj oblasti proizilaze pre svega iz odgovornosti federacije u obezbeđivanju jedinstva jugoslovenskog tržišta. Pored toga, jedinstveni tehnički uslovi i zahtevi u pogledu svojstava, karakteristika, sigurnosti i kvaliteta proizvoda, radova i usluga — koji se utvrđuju jugoslovenskim standardima, odnosno određuju propisima predviđenim ovim Zakonom — neposredno utiču na jačanje odbrambene sposobnosti zemlje, smanjivanje tehničko-tehnoloških rizika, na sigurnost pri upotrebi i kvalitet proizvoda, kvalitet radova i usluga, racionalno korišćenje raspoloživih resursa i zaštitu potrošača. Saobraznost proizvoda određenim standardima, tehničkim normativima i normama kvaliteta, kao i utvrđivanje i dokazivanje ove saobraznosti od uticaja su na mogućnost i uslove plasmana naših proizvoda na inostranim tržištima i na otklanjanje tehničkih prepreka međunarodnom prometu proizvoda i usluga. Određene tehničke karakteristike pojedinih proizvoda, objekata, specifičnih sredstava i opreme od velikog su značaja za narodnu odbranu i državnu bezbednost.

Do donošenja Zakona o standardizaciji („Službeni list SFRJ”, br. 38/77) pod standardizacijom se podrazumevalo samo donošenje i primenjivanje jugoslovenskih standarda, a pojam jugoslovenskog standarda vezivan je za sporazumno, u okviru komisije za standarde, utvrđene dimenzije, oblik, mere i neka druga svojstva i karakteristike proizvoda i elemente njihovog kvaliteta, uz prenaplašavanje funkcije standarda u oblasti racionalnosti proizvodnje i zaštite potrošača, i istovremeno zanemarivanje njegovih funkcija u drugim, često mnogo značajnijim oblastima.

Tehnički normativi i norme kvaliteta su, jednako kao i standardi, skup utvrđenih tehničkih pravila i podataka, odnosno tehničkih uslova i zahteva u odnosu na proizvode, objekte, radove i usluge, pa se ove tri kategorije međusobno po svojoj suštini, ne razlikuju. Do podele na standarde, tehničke normative i norme kvaliteta dovela je svojevremeno podela nadležnosti između pojedinih organa uprave, pa su se te tri kategorije praktično razliko-

vale samo po tome koji je organ bio ovlašćen da ih utvrđuje, odnosno propisuje.

Donošenjem Zakona o standardizaciji 1977. godine Savezno veće Skupštine SFRJ prihvatilo je integralni koncept standardizacije, po kojem je standardizacija jedinstveni sistem međusobno povezanih i usaglašenih standarda, tehničkih normativa i normi kvaliteta, postupaka za utvrđivanje i dokazivanje saobraznosti proizvoda određenim standardima, tehničkim normativima i normama kvaliteta, kao i neophodnih propisa za njihovo sprovođenje u život, zasnovan na utvrđivanju i sprovođenju usaglašenih programa standardizacije svih učesnika u procesu standardizacije.

Razmatrajući izveštaj o sprovođenju Zakona o standardizaciji Savezno veće Skupštine SFRJ je 1983. godine konstatovalo da se integralni koncept standardizacije potvrdio u praksi kao ispravan i da je dao dobre rezultate u toku šestogodišnje primene tog Zakona. Isto tako, Savezno veće Skupštine SFRJ je povodom pomenutog izveštaja zaključilo da sistem standardizacije treba u tom pravcu dalje razvijati i putem odgovarajućih izmena i dopuna Zakona o standardizaciji, i da pri tome treba naročitu pažnju posvetiti informisanju u oblasti standardizacije, ostvarivanju odgovornosti za sprovođenje Zakona i nadzoru nad primenjivanjem tog Zakona i propisa donesenih za njegovo izvršenje.

U vreme donošenja prvog Zakona o standardizaciji (1977. godine) nije se još raspolagalo sa dovoljno iskustva u sprovođenju integralnog koncepta standardizacije. Razvoj u ovoj oblasti u svetu i kod nas i iskustva stečena primenom Zakona o standardizaciji pokazala su da postoji potreba za menjanjem i dopunjavanjem zakona radi praćenja tog razvoja i usavršavanja sistema standardizacije. U 1980. godini izvršene su manje izmene i dopune Zakona o standardizaciji, kojima se nastojalo postići poboljšanje u oblasti standardizacije u organizacijama udruženog rada, utvrđivanja i dokazivanja saobraznosti proizvoda propisanim tehničkim uslovima i zahtevima (sistemi atestiranja) i obaveznih garancija za tehničku ispravnost i kvalitet proizvoda. Ubrzo se, međutim, pokazalo da i tako izmenjen i dopunjen zakon nije na zadovoljavajući način rešio sva pitanja razvoja standardizacije u organizacijama udruženog rada, a isto tako nije omogućio uključivanje u međunarodne sisteme atestiranja i homologacije na odgovarajući način, što bi — da je ostvareno — uticalo na uklanjanje tehničkih prepreka izvozu i na smanjenje troškova pri izvozu naših proizvoda.

Sve ovo ukazivalo je na potrebu da se ova pitanja urede na drugi način.

Godine 1982. zaključen je i ratifikovan međunarodni ugovor — Sporazum o tehničkim preprekama trgovini („Službeni list SFRJ“, br. 2/28 — Međunarodni ugovori) koji se odnosi na sprečavanje stvaranja tehničkih

prepreka međunarodnoj trgovini koje nestaju putem standarda, tehničkih normativa, normi kvaliteta, sistema atestiranja i homologacije, propisa o pakovanju, deklarisanju, označavanju i obeležavanju proizvoda, radova i usluga, i drugih propisa iz oblasti standardizacije pojedinih zemalja. Obaveze na međunarodnom planu, preuzete tim ugovorom, zahtevale su čitav niz izmena i dopuna Zakona o standardizaciji, posebno u oblasti donošenja i primenjivanja jugoslovenskih standarda i propisa iz oblasti standardizacije, i u oblasti informisanja o standardizaciji. Ovim Sporazumom predviđena je i obaveza pružanja tehničke pomoći stranama ugovornicima u ovoj oblasti, što Zakonom o standardizaciji nije bilo predviđeno.

Zakonom o standardizaciji („Službeni list“, br. 38/77 i 11/80) predviđeno je, između ostalog, da primenu međunarodnih i stranih standarda i tehničkih propisa u određenim slučajevima privredne saradnje sa stranim licima odobrava Savezno izvršno veće, na predlog savezne organizacije nadležne za poslove standardizacije. Cilj ove zakonske odredbe bio je da se, odlukom Saveznog izvršnog veća, efikasno srpečava prodor nepodesnih i opasnih tehnologija, i da se autoritetom Saveznog izvršnog veća onemoguće pritisci koji su prisutni pri zaključivanju takvih ugovora sa stranim licima. Isti su motivi doveli i do unošenja odgovarajućih odredaba i u Zakon o ustupanju izgradnje investicionog objekta stranom izvođaču. Međutim, Savezno izvršno veće je zaključilo da primenu međunarodnih i stranih standarda i tehničkih propisa u tim slučajevima treba da odobrava nadležni savezni organ uprave, odnosno savezna organizacija. Taj zaključak Saveznog izvršnog veća obavezuje predlagača i zahteva da se izvrše odgovarajuće izmene odredaba Zakona o standardizaciji i dugih saveznih zakona.

Neke odredbe Zakona o standardizaciji formulisane su tako, da se iz njih može zaključiti da se propisima iz oblasti standardizacije uređuje zaštita na radu, zaštita od požara, zaštita čovekove okoline i slično, dok iz Ustava SFRJ i ustava republika i pokrajina jasno proizilazi da uređivanje tih pitanja spada u prava i dužnosti republika i pokrajina. Propisima iz oblasti standardizacije, koji se odnose na proizvode, radove i usluge moraju se tehnički uslovi i zahtevi u odnosu na te proizvode, radove i usluge određivati tako, da se opasnosti po život i zdravlje ljudi, čovekovu okolinu, društvena sredstva i imovinu građana svedu na najmanju moguću meru, koliko to dopuštaju saznanja zasnovana na savremenoj nauci, tehnici i praktičnim iskustvima njihove primene. Međutim, izvesno je da se tim propisima ne uređuju i ne mogu uređivati mere zaštite na radu, zaštite od požara, zaštite čovekove okoline i slično, jer je to predmet drugih propisa, koje donose nadležni organi u republikama i autonomnim pokrajinama. I Ustavom SFRJ je određeno da federacija

uređuje „... standarde, tehničke normative i norme kvaliteta proizvoda i usluga...“ a ne tehničke normative za zaštitu na radu, zaštitu od požara i dr. Ove nejasnoće potrebno je otkloniti što zahteva izmene čitavog niza odredaba Zakona o standardizaciji, kako ubuduće ne bi dolazilo do teškoća pri donošenju i primenjivanju propisa za izvršavanje tog Zakona.

Izmene i dopune Zakona o standardizaciji, koje su u toku, treba da u skladu sa našim društveno-političkim sistemom, organizacijom, dosadašnjom praksom u sprovođenju zakona, kao i međunarodnim preporukama i iskustvima definišu koncept našeg sistema standardizacije imajući u vidu posebno sistem obezbeđenja kvaliteta proizvoda i usluga.

KVALITET

Borba za bolji kvalitet je smisao za odgovornost

Živimo u vremenu u kome uloga kvaliteta i standardizacije postaje sve značajnija. Ekonomski razvijene zemlje sveta su postigle privredni uspeh zahvaljujući tome što su se orijentisale na ove značajne faktore.

Kvalitet i standardizacija, kao osnovni elementi privređivanja, moraju da imaju određeno mesto i zadatke u ekonomskoj stabilizaciji zemlje i intenziviranju izvoza naših proizvoda. Jer, problemi uključivanja naše privrede u međunarodnu podelu rada, gledano sa aspekta standardizacije, su pre svega u obezbeđenju kvaliteta proizvoda koji se izvoze, u skladu sa zahtevima svetskog tržišta.

Uobičajeno je da se kaže da je sistem obezbeđenja kvaliteta skup organizacionih, tehničkih i drugih mera koje se sistematski sprovode u cilju poboljšanja proizvodnje i unapređenja kvaliteta proizvoda.

Međutim, ako se obezbeđenje kvaliteta posmatra kroz zakonsku regulativu, onda se pod obezbeđenjem kvaliteta podrazumeva donošenje i primenjivanje zakonskih propisa u cilju preventivnog delovanja na kvalitet proizvoda u fazi njihovog stvaranja, što znači da se propisima iz ove oblasti moraju obezbediti tehničko-tehnološke osnove proizvodnje, organizacija rada u kontroli kvaliteta, metode rada u kontroli kvaliteta i postupci u radu kontrole kvaliteta.

Kvalitet je u savremenom svetu presudno oruđe za modernizaciju industrije i poboljšanje plasmana proizvoda. Imperativ vremena je da treba što više prodavati, pod uslovom da se bolje proizvodi, da treba biti što konkurentniji u zadovoljavanju potreba korisnika proizvoda i usluga.

Danas je u svetu opšte prihvaćena činjenica da jedino konkurencija kvalitetom može da bude pravi odgovor novim izazovima s kojima se susreću i naše organizacije udruženog rada na tržištima drugih zemalja.

Napor, koji je u sve ovo potrebno uložiti, omogućuje da se prevaziđu različite protivurečnosti koje su u sferi društvenih promena svake zemlje i sveta u kome živimo. Da bi se ovo postiglo neophodno je pre svega:

— posvetiti posebnu pažnju unapređenju kvaliteta u cilju optimizacije rentabilnosti ulaganja, što znači da se problemu kvaliteta mora prići sveobuhvatno.

Brigu pojedinca o kvalitetu treba zameniti kolektivnom brigom o kvalitetu. Timski rad treba da bude orijentisan na iznalaženje boljih rešenja.

Osnovni nosilac i organizator celokupnog posla mora da bude društvo, odnosno njegovi organi i organizacije, na čelu sa najvišim državnim organom — vladom.

— Upravlјati kvalitetom kroz unapređivanje izrade standarda, metrologiju, kontrolu proizvodnje, statističku obradu podataka itd., što sve zahteva da se pokrene čitav sistem odnosa i vrlo raznovrsnih odgovornosti.

Kvalitet se tumači na više načina, u zavisnosti od stepena privrednog razvoja, društvenih odnosa i nivoa ekonomske snage svake zemlje. Prirodno — teoretska saznanja i iskustvo doprinose bližem definisanju ovog pojma.

Pokreti koji su se poslednjih godina javili u Evropi (uglavnom preneti iz Japana ili SAD) su uneli posebnu širinu u tumačenje funkcije kvaliteta, tako da se kvalitet više ne shvata samo kao ekonomska i tehnička veličina već, pre svega, kvalitet je politika, filozofija i kultura jednog naroda.

Kada se o ovome govori, treba reći uz sve ovo da kvalitet treba tumačiti kao optimalni kompromis predstavljen ravnotežom koja je postignuta u datom trenutku između kvaliteta proizvoda i usluge — povoljnih okolnosti koje su na to uticale i pritisaka svih vrsta: tehničkih, ekonomskih... do političkih. Ovde ne treba zaboraviti i ulogu samog standarda koji mora da izmiri različite interese učesnika prilikom njegovog definisanja da bi proizvod bio prihvatljiv po ekonomski opravdanoj ceni.

Ovakav pristup zahteva inovaciju postojećih i izradu novih standarda što za sobom povlači teškoće da se uvek sledi proces inovacija, jer velike tehnološke zaokrete u današnjem svetu, koji su sve češći, standardizacija nije u mogućnosti da prati.

Zato, na ovom polju, treba se orijentisati na što brži postupak i što brže reagovanje. Treba reći i to da nema radne organizacije, u bilo kojoj grani industrije, koja će uspešno konkurisati na tržištu ukoliko u njoj ne postoji permanentna evolucija ka boljem kvalitetu.

Značajnu kariku u lancu sistema obezbeđenja kvaliteta predstavlja atestiranje kome se danas i na međunarodnom planu pridaje sve veći značaj.

Ciljevi i prednosti postojanja organizovanog sistema atestiranja su opšte poznati.

U našoj zemlji se na ovom planu mora uraditi sledeće:

- izgraditi jednu još dinamičniju politiku atestiranja koja će sve motivisati;
 - prihvatiti osnovne principe atestiranja međunarodnih organizacija, i
 - sprovođenje atestiranja preneti na organizacije udruženog rada, tamo gde se kvalitet i stvaraju, čime će se zao-kružiti sistem odgovornosti za sprovođenje atestiranja.
- Na kraju treba reći da se rad i ciljevi u ovoj oblasti, kao što je već rečeno, mogu uvrstiti u politiku koja menja

privredu i društvo uz naglašavanje četiri ključne aktivnosti:

- poznavanje i analizu problema;
- preduzimanje akcija;
- kvalitetnu proizvodnju;
- podelu dužnosti i odgovornosti.

Da bi se sve ovo realizovalo ne treba zaboraviti ni faktor obrazovanja kadrova za kvalitet i standardizaciju, jer neznanjem nećemo odgovoriti izazovu budućnosti.

DOSADAŠNJI RAD NA STANDARDIZACIJI U OBLASTI SAOBRAĆAJA

Vojislav Kaličanin, dipl. inž. saobr.

Osvrt na dosadašnju aktivnost

U proteklom periodu (od 1984. godine do danas) aktivnost SZS na standardizaciji u oblasti saobraćaja odvijala se u dva pravca. Jedan je bio stvaranje uslova za efikasniji rad, a drugi izrada i donošenje standarda i tehničkih normativa. Obe aktivnosti su se odvijale, sa više ili manje uspeha, istovremeno i zaslužuju posebnu pažnju da bi se shvatilo dokle je stigla standardizacija u saobraćaju i kakva je njena perspektiva.

Uslovi za dalji rad

Problemi koji otežavaju dalji razvoj standardizacije u oblasti saobraćaja još uvek su brojni i biće potrebno mnogo napora i vremena da se isti reše, a što se može zaključiti iz sledećeg.

1) Pitanje nadležnosti

Zakonom o standardizaciji (član 30. stav 2.) propisano je da „Propise o tehničkim normativima za objekte, postrojenja, uređaje i sredstva iz oblasti saobraćaja donosi direktor Saveznog zavoda za standardizaciju, u saglasnosti sa predsednikom Saveznog komiteta za saobraćaj i veze, ako saveznim zakonom nije drukčije određeno“. Ovaj izuzetak rezultat je činjenice da su u vreme donošenja Zakona o standardizaciji bili na snazi mnogi savezni zakoni kojima su se predviđala rešenja pojedinih problema na resornom umesto na funkcionalnom principu; radi kontinuiteta u regulisanju tih pitanja i primenjivanja već donetih propisa Zakonom o standardizaciji predviđen je i navedeni izuzetak. Nažalost, u proteklom periodu, u kome su doneseni novi savezni zakoni u oblasti saobraćaja, taj izuzetak pretvorio se u pravilo. Ovi zakoni isključuju mogućnost donošenja propisa o tehničkim normativima za sredstva i opremu u oblasti saobraćaja, u najvećem broju slučajeva. Sledeći pregled ovlašćenja za uređivanje pitanja od uticaja na standardizaciju u ovoj oblasti to jasno pokazuje, a on se odnosi na tehničko-tehnološke sisteme koji u pogledu standardizacije čine podsisteme jugoslovenske standardizacije.

Propisima i standardima, donetim na osnovu napred pomenutih zakona, propisuje se i utvrđuje materija (proizvodi, oprema i radovi) koja je specifična za pojedine tehničko-tehnološke sisteme uz manje ili veće usklađivanje i saradnju sa jugoslovenskom standardizacijom.

1a) Železnički saobraćaj

Zakoni koji se odnose na železnički saobraćaj su: Zakon o udruživanju u zajednicu JŽ i Zakon o osnovama bezbednosti u železničkom saobraćaju. U tehničkom smislu ovaj sistem je vezan za pravila Međunarodne železničke unije (UIC), u velikoj meri.

1b) Vodni saobraćaj (pomorska i unutrašnja plovidba)
Zakonima o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi i o jugoslovenskom registru brodova ovlašćen je JUGOREGISTAR da za potrebe organa Federacije tehničkim pravilima sprovodi standardizaciju sredstava i opreme u oblasti brodogradnje.

Nadzor nad radom Jugoregistra vrši Savezni komitet za saobraćaj i veze.

Tehnička pravila Jugoregistra se rade, u najvećoj meri, na osnovu pravila međunarodnih klasifikacionih društava, uz korišćenje i standarda ISO (ISO/TC 8 – Brodogradnja).

1c) Vazdušni saobraćaj

Zakonom o vazdušnoj plovidbi ovlašćen je Savezni komitet za saobraćaj i veze da donosi propise kojima se, u tehničkom smislu, može uticati na standardizaciju transportnih sredstava i opreme u oblasti vazdušnog saobraćaja. Inače postoji tehnički komitet ISO/TC 20 – Aeronautika i kosmonautika koji je veoma aktivan – do sada je usvojio 119 standarda, ali ne postoji mogućnost da se tehnički propisi donose na osnovu Zakona o standardizaciji.

1d) Drumski saobraćaj

Zakonom o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima (član 221. stav 1. pod 3) ovlašćen je Savezni komitet za saobraćaj i veze da, u sporazumu sa saveznim orga-

nima uprave nadležnim za poslove energetike i industrije i unutrašnje poslove, donese propise o osnovnim uslovima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema na vozilima, o dimenzijama i ukupnim težinama i o osovinskom opterećenju vozila u saobraćaju na putevima, kao i o osnovnim uslovima koje putevi, njihovi elementi i objekti na njima moraju ispunjavati sa *gledišta bezbednosti saobraćaja*.

Savezni zavod za standardizaciju ovlašćen je tim istim Zakonom (član 221. stav 6.) da u sporazumu sa saveznim organima uprave, nadležnim za poslove saobraćaja i veza i saveznim organima uprave nadležnim za unutrašnje poslove, donese propise o konstrukciji i karakteristikama vozila, njihovih sklopova, o pneumaticima, o saobraćajnim znakovima, o svetlosnoj signalizaciji na putevima, o označavanju radova na putevima, o znakovima duž javnih puteva koji se odnose na reklame, oglase i sl., o premazima za oznake na kolovozu i o osvetljavanju gradskih saobraćajnica, sa *gledišta standardizacije*.

Iz prethodno iznetog proističe:

- a) da važećim zakonima u oblasti saobraćaja ovlašćenja pojedinih organa i organizacija, odnosno funkcionera koji njima rukovode, nisu dovoljno precizno utvrđena;
- b) da Zakonom o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima nije definisano šta se podrazumeva pod propisima koji se donose „sa gledišta bezbednosti saobraćaja“ a šta pod propisima koji se donose „sa gledišta standardizacije“, odnosno šta je predmet regulisanja jednim, a šta drugim propisima i gde su međusobne granice regulisanja kada su u pitanju ista sredstva i oprema (saobraćajni znakovi, uređaji i oprema vozila i dr.);
- c) da ovako definisano regulisanje ima za posledicu uzdržavanje od vršenja ovlašćenja da bi se izbegle nenamerne povrede odgovarajućih odredaba saveznih zakona.

2) Klasifikacija standarda

Jugoslovenskim standardom JUS A.A0.004 — Klasifikacija i označavanje jugoslovenskih standarda, standardi se razvrstavaju i označavaju prema granama i glavnim grupama. Činjenica da se standardi iz oblasti saobraćaja sada svrstavaju samo u dve glavne grupe (Z.M i Z.S), a da se još uvek nalaze i u granama za oblasti: rudarstvo, mašinogradnja i građevinarstvo, gde je saobraćaj uključivan radi rešavanja njihovih potreba, rečito govori o gledanju na saobraćaj i shvatanju saobraćaja kao posebne oblasti. Ovakvo stanje u oblasti klasifikacije standarda postaje jedan od ograničavajućih parametara za sistemski rad na standardizaciji u oblasti saobraćaja. Da bi se prevazišlo ovakvo stanje preduzimaju se mere za reviziju ovog standarda tako da saobraćaj bude u punoj meri i na adekvatan način zastupljen u klasifikaciji standarda odnosno da dobije odgovarajuće grane i oznake za označavanje standarda.

3) Kadrovska osposobljenost SZS

Organizaciono, saobraćaj u okviru SZS pokriva „Grupa za saobraćaj, transport i skladištenje“ koju sačinjavaju ukupno 4 dipl. inženjera saobraćaja i mašinstva (po 2 iz svake struke); krajem 1984. godine sastav je bio upola manji.

Ova grupa pokriva rad 16 tehničkih komiteta i 107 potkomiteta ISO, 1 radne grupe ECE i 2 tela SEV, a uz to aktivno se bavi i poslovima koje ne pokrivaju međunarodne organizacije. S obzirom na značaj problematike kojom se bave ove međunarodne organizacije (vozila, sredstva integralnog transporta, grafički simboli i znakovi za opštu upotrebu, i dr.) i obim rada, sa ovim brojem izvršilaca, može se pratiti njihov rad, ali ne i pokrivati u pravom smislu reči. Imajući u vidu činjenice da postoje oblasti koje nisu pokrivene radom neke od navedenih organizacija (npr. skladišta i skladištenje zaštitne čelične i žičane ograde na putevima i dr.) i da je obuhvatnost standardizacije na nacionalnom nivou mnogo veća nego na međunarodnom, raspoloživi broj izvršilaca (standardizera) je nedovoljan za ozbiljniji sistemski i sistematski rad. Izrada kompleksnih programa standardizacije za pojedine oblasti saobraćaja, koja je u toku, obuhvatiće ne samo potrebe u propisima, već će pokazati i potrebe u kadrovima za realizaciju programa.

4) Tradicija i poznavanje standardizacije

Saobraćaj kao privredna i naučna oblast nema dugu tradiciju, a takođe ni kao posebna struka. U uslovima nerazvijene standardizacije u oblastima sa dugom tradicijom (npr. elektrotehnika ili mašinogradnja) ne može se očekivati da situacija u saobraćaju bude bolja.

Razlike u shvatanjima i strukovna zastranjivanja između predstavnika pojedinih struka o tome šta je saobraćaj i šta sve u saobraćaju može da bude predmet standardizacije još uvek su veoma prisutni i često sputavaju brži razvoj standardizacije u ovoj oblasti.

Tokom školovanja i kasnije „saobraćajci“ su se vrlo retko susretali sa aktima tehničke regulative — proizvodima standardizacije, te se ne može govoriti o nekom širem predznanju iz ove discipline.

Sve navedene okolnosti govore u prilog zaključku da standardizacija u oblasti saobraćaja nema tradiciju niti je dovoljno poznata kao posebna disciplina. Uloženi trud i postignuti rezultati standardizera saobraćajne struke u velikoj meri doprinose afirmaciji ove aktivnosti.

4.2 Izrada i donošenje jugoslovenskih standarda i tehničkih normativa

U prethodnom izlaganju obuhvaćeni su i ukratko proanalizirani svi problemi od značaja za sagledavanje uslova u

kojima se rad u ovoj oblasti standardizacije odvijao i u kojima se sada odvija.

I pored svih teškoća rad na standardizaciji u ovoj oblasti je napravio veliki korak napred. Potrebe za standardizacijom u saobraćaju su daleko veće, a postoje područja koja još uvek nisu pokrivena tehničkom regulativom.

U proteklom periodu, u oblasti saobraćaja, težište rada je bilo na sledećem:

— izrada i donošenje standarda i tehničkih normativa čije se donošenje zahteva Zakonom o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima (samo za ona pitanja za koja je jasno razgraničena nadležnost);

— izrada standarda, na osnovu međunarodnih standarda ISO, koji su neophodni za izgradnju i primenu jedinstvenog moduskog sistema mera — ostvarivanje neprekidnog transportnog lanca (integralni transport);

— revizija postojećih jugoslovenskih standarda iz oblasti drumskih vozila;

— razgraničenje između nacionalne (JUS) i granske standardizacije u oblasti železničkog saobraćaja (JŽS).

U vezi sa napred navedenim postignuti su sledeći rezultati:

Tehnička oprema javnih puteva — stanje je sledeće:

1) Doneseno

- horizontalna signalizacija 17 standarda,
- vertikalna signalizacija 23 standarda,
- zaštitne ograde (čelične) 2 standarda,
- saobraćajno pismo 4 standarda.

2) U fazi usvajanja:

- a) Pravilnik o označavanju radova na putevima,
- b) Pravilnik o svetlosnoj signalizaciji.

3) U fazi izrade nacрта:

- a) Pravilnik o turističkoj signalizaciji
- b) Prateći standardi (simboli i znakovi za opštu upotrebu, posebno za turističku signalizaciju);
- c) predlozi standarda za zaštitne žičane ograde (na putevima).

Sistem modulske tehnologije u transportu — koji se u našoj zemlji, pored integralnog, naziva još i kombinovani, multimodulski itd., a ima za cilj prvenstveno dimenzionalnu koordinaciju u oblasti elemenata neprekidnog transportnog lanca. Stanje je sledeće:

1) Doneseno

- transportna ambalaža 14 standarda
- palete za prevoz i rukovanje jednoobraznih tereta 5 standarda
- konteneri za prevoz tereta 23 standarda
- vozila unutrašnjeg transporta (standardi u štampi) 13 standarda

2) U fazi izrade nacрта:

- transportna ambalaža 7 standarda
- palete 3 standarda

— konteneri 3 standarda

— vozila unutrašnjeg transporta 11 standarda

3) 1982. godine urađen je i usvojen „Program izrade jugoslovenskih standarda, tehničkih normativa i normi kvaliteta iz oblasti integralnog transporta“. Međutim, potpisivanjem „Društvenog dogovora o razvoju integralnog transporta“ jasno su definisani zadaci standardizacije, te je neophodno uraditi novi obuhvatniji „Kompleksni program standardizacije iz integralnog transporta“ (izrada je u toku).

Drumska vozila — kao što je već rečeno, rad se odvijao u smislu ostvarivanja revizije postojećih standarda koji se u najvećem broju odnose na sklopove i delove. Međutim, u ovome treba posebno istaći značaj sledećih:

— klasifikacija, termini i definicije

vozila i drumskih vozila 2 standarda

— kategorizacija drumskih vozila 1 standard

Razgraničenje JUS — JŽS — postoji preko 400 jugoslovenskih standarda koji se odnose na uređaje, postrojenja i vozila šinskog saobraćaja, a zasnivaju se uglavnom na propisima Međunarodne železničke unije (UIC); svi su stariji od 10 godina i podležu reviziji. U toku je njihovo sistematizovanje i usklađivanje stavova po pitanju koji standardi mogu postati granski (JŽS), a koji da ostanu i dalje nacionalni (JUS).

Ovi, zaista, impozantni rezultati s obzirom na broj izvršilaca u SZS, postignuti su velikim angažovanjem pojedinaca, pomoći koju su ukazale organizacije van Zavoda i korišćenjem standarda i dokumenata dobijenih na osnovu međunarodne saradnje.

Ovde posebno treba istaći saradnju i pomoć, na prvom mestu Katedre za regulisanje saobraćaja Saobraćajnog fakulteta u Beogradu; kasnije i Odseka za integralni i industrijski transport istog fakulteta. U tome je, takođe, posebnu ulogu imala i Jugoslovenska zajednica za paletizaciju.

Zbog izuzetnog značaja za odvijanje standardizacije posebno za saobraćaj i radi sagledavanja mogućnosti koje ona pruža, daje se poseban osvrt na međunarodnu saradnju.

4.3 Međunarodna saradnja

Na međunarodnom planu Savezni zavod za standardizaciju ostvaruje saradnju sa međunarodnim organizacijama za standardizaciju i drugim međunarodnim organizacijama koje se bave pitanjima standardizacije. Pregled broja tela međunarodnih organizacija sa kojima Savezni zavod za standardizaciju saraduje dat je u tabeli 1.

Od navedenih organizacija od posebnog značaja je saradnja sa ISO, ECE i SEV, koje pojedinim pitanjima (SEV saobraćaju u celini) iz oblasti saobraćaja poklanjaju posebnu pažnju. Pored toga, međunarodna saradnja se

ostvaruje kroz bilateralnu i multilateralnu saradnju sa nacionalnim organizacijama za standardizaciju, prvenstveno onih zemalja čija je tehnika i tehnologija vodeća u pojedinim oblastima. Saradnja, kao i korišćenje standarda naprednih zemalja, za osnovu kod izrade jugoslovenskih standarda su neophodni, jer bi traženje originalnih rešenja, bez uvida u nečija pozitivna iskustva, moglo znatno otežati rad na „tehničkoj regulativi“.

1) Saradnja sa ISO

Saradnja sa Međunarodnom organizacijom za standardizaciju ISO, u oblasti saobraćaja, ostvaruje se preko većeg broja tehničkih komiteta (TK), potkomiteta (PK) i radnih grupa (RG). Izuzev u jednom potkomitetu (TK 122/PK 1 – Dimenzije ambalaže) u kojem je naša zemlja aktivni član (P), u svim ostalim ima svojstvo posmatrača (O), tj. samo se redovno informiše o radu TK ili PK.

Rezultati saradnje se ogledaju u korišćenju standarda ISO pri izradi jugoslovenskih standarda – videti tabelu 2, u kojoj je prikazano trenutno stanje važnijih komiteta, odnosno oblasti na kojima se najviše radi u Saveznom zavodu za standardizaciju u oblasti saobraćaja.

2) Saradnja sa ECE

U okviru Ekonomske komisije za Evropu Ekonomsko-socijalnog saveta OUN radi Komitet za unutrašnji transport sa svojim radnim grupama (RG), grupama eksperata (GE) i grupama izvestilaca. Za nas je od posebnog značaja rad grupa eksperata za:

- prevoz lakokvarljivih prehrambenih proizvoda (GE 11)
- prevoz opasnih materija (GE 15)
- bezbednost saobraćaja (GE 20)
- konstrukcija vozila (GE 29)

Savezni zavod za standardizaciju aktivno učestvuje u radu samo GE 11 i GE 29, dok rad ostalih tela ovog komiteta prati samo kao posmatrač odnosno informativno.

U radu GE 15 aktivno učestvuje Savezni SUP, a u GE 20 Savezni komitet za saobraćaj i veze.

Zbog nedovoljnog broja odgovarajućih stručnjaka status Saveznog zavoda za standardizaciju u grupi eksperata za prevoz lakokvarljivih prehrambenih proizvoda (GE 11) suštinski nije više status aktivnog člana, jer se saradnja svodi samo na praćenje rada. Na taj način Savezni zavod za standardizaciju aktivno učestvuje samo u radu grupe eksperata za konstrukciju vozila (GE 29) koja se bavi izradom i usvajanjem propisa o homologaciji vozila.

Sporazumom o usvajanju jednoobraznih uslova o homologaciji delova motornih vozila (SFRJ je pristupila ovom sporazumu 1963. godine) do sada je usvojen 61 pravilnik, od kojih je SFRJ ratifikovala 22, a u toku je ratifikovanje sledećih 20 pravilnika. Međutim, stanje usvojenih ECE pravilnika i amandmana, kao i broj usvojenih pravilnika u SFRJ se stalno menja, te ovaj broj treba shvatiti samo orijentaciono.

Do nedavno domaća industrija motornih vozila nije bila kadra da zadovolji većinu zahteva ECE pravilnika i to je, najčešće, bio razlog zakašnjenja u prihvatanju pravilnika u SFRJ.

3) Saradnja sa SEV

Savet za ekonomsku uzajamnu pomoć (SEV) u svom sastavu ima i stalnu komisiju SEV za saradnju u oblasti standardizacije. Rad ove komisije se odvija putem komisija, sekcija i radnih grupa. U oblasti saobraćaja Savezni zavod za standardizaciju samo prati rad pojedinih radnih tela preko materijala koje od njih dobija (radni materijali, predlozi standarda i standardi). Komisija pokriva saobraćaj u celini i saraduje sa drugim međunarodnim organizacijama koje se bave standardizacijom. Mnogi materijali su korišćeni kod izrade jugoslovenskih standarda.

Naša zemlja nema status člana u Stalnoj komisiji, već se saradnja odvija na osnovu posebnog sporazuma.

Zaključak

Proces izdvajanja saobraćaja u posebnu oblast standardizacije je okončan. Međutim, proces oblikovanja i definisanja sadržaja rada stalno se odvija, proširuje i usavršava.

Dalji razvoj standardizacije u saobraćaju zahteva:

- dalju podelu rada u oblasti standardizacije;
- prevazilaženje problema nadležnosti sa drugim organima i organizacijama;
- intenzivnije praćenje rada međunarodnih organizacija za standardizaciju ili onih koje se bave pitanjima standardizacije, posebno ISO, ECE i SEV, i korišćenje njihovih rezultata;
- proširenje saznanja o standardizaciji kod saobraćajnih stručnjaka i šire, sa ciljem većeg uključenja u izradu i korišćenje dokumenata standardizacije – posebno standarda;
- kadrovsko osposobljavanje Saveznog zavoda za standardizaciju, naročito za rešavanje saobraćajne problematike;
- stvarni, a ne samo formalni, jedinstveni sistem jugoslovenske standardizacije.

PREGLED BROJA TELA MEĐUNARODNIH ORGANIZACIJA SA KOJIMA SZS SARADUJE

Stanje na kraju 1984. godine

Organizacije	ISO				IEC				ECE			CODEX AL.		OECD			SEV			
	Upravna tela	Komiteti	Potkomititi	Radne grupe	Upravna tela	Komiteti	Potkomititi	Radne grupe	Opšta tela	Komiteti	Radne grupe	Komiteti	Radne grupe	Komiteti	Radne grupe	Komiteti	Radne grupe	Sekcije	Radne grupe	
Oblasti saradnje	2	173	610	1391	2	78	127	650												
Tela	Broj																			
	Aktivna	5	7																	
Praćenje	24	106																		
Rudarstvo i metalurgija	Aktivna	31	128																	
	Praćenje																			
Mašinstvo	Aktivna																			
	Praćenje																			
Elektrotehnika	Aktivna	2	4																	
	Praćenje																			
Hemija	Aktivna	1	2																	
	Praćenje	23	85																	
Građevinarstvo	Aktivna	4	12																	
	Praćenje	13	38																	
Poljoprivreda i šumarstvo	Aktivna	5	8																	
	Praćenje	8	26																	
Saobraćaj	Aktivna	1	1																	
	Praćenje	15	106																	
Bezbednost	Aktivna	9	34																	
	Praćenje																			
Informatika i razvoj standardizacije	Aktivna	3																		
	Praćenje	3	21																	
Atestiranje	Aktivna	3	1																	
	Praćenje	1	7																	
Ukupna saradnja	Aktivna	22	31																	
	Praćenje	129	565																	
	Ukupno	151	586																	

Tabela 2

Tehnički komitet ISO i problematika	Broj objavljenih ISO dokumenata			Urađeno standarda ISO u JUS	Broj potkomiteta u TK ISO	Ukupno standarda JUS iz ove oblasti
	Standarda ISO	ISO/DIS (nacrt)	ISO/DP (prednacrt)			
TC 22 – Drumaska vozila	187	68	33	23	24	118
TC 51 – Palete za prevoz i rukovanje jednoobraznih tereta	4	0	2	2	–	5
TC 104 – Kontejneri za prevoz tereta	12	5	4	10	3	23
TC 110 – Vozila unutrašnjeg transporta	24	8	2	12	3	13
TC 122 – Ambalaža	22	16	8	15	4	14 (opštih)
TC 145 – Grafički simboli i znakovi sigurnosti	4	4	1	1		7

JEDNA METODA ZA MERENJE PROMENE NIVOA TEČNOSTI SA VISOKOM TAČNOŠĆU

Dr Dobrivoje Prokić, dipl. ing.

1. Uvod

Sa razvojem nauke i tehnologije, merenje promene nivoa tečnosti postaje sve značajnije kako u laboratorijskim uslovima tako i van njih.

Predložena metoda u ovom radu omogućava merenje promene nivoa tečnosti sa visokom tačnošću i namenjena je u prvom redu za laboratorijske uslove, mada se može primeniti i u drugim uslovima, naravno sa nižom tačnošću.

Data metoda bazira na Arhimedovom zakonu i primeni savremenih vaga sa jednim tasom klase tačnosti I za laboratorijske uslove, dok se za druge uslove mogu primeniti vage klase tačnosti II i III.

Predložena metoda zahteva relativno jednostavnu opremu koju može imati skoro svaka laboratorija za fizičko-hemijska merenja: savremenu vagu sa jednim tasom, tanku platinsku žicu za vešanje plovka, cilindrični plovak od stakla i termometar.

2. Postupak merenja

Predložena metoda zahteva da se izvrše dva merenja pomoću savremene vage sa jednim tasom klase tačnosti I za laboratorijske uslove (ili klase tačnosti II i III za vanlaboratorijske uslove).

U ovom radu je prikazan postupak merenja pomoću savremene vage sa jednim tasom klase tačnosti I za laboratorijske uslove koji obezbeđuje najvišu tačnost merenja promene nivoa tečnosti pomoću date metode.

2.1 Prvo merenje (')

Ispod tase vage veže se jedan kraj tanke platinske žice, a za drugi kraj ove žice veže se cilindričan plovak od stakla, ukupne mase $M + m$ i gustine ρ , sl. 1.

Masa M predstavlja donji deo ukupne mase cilindričnog plovka koji je pri drugom merenju, sl. 2., uronjen u tečnost, a masa m preostali – gornji deo mase plovka u vazduhu.

Posle postignute ravnoteže vage kojoj odgovaraju tegovi

mase $(m^*)'$ i gustine ρ^* ($= 8\,000\text{ kg/m}^3$), a na bazi Arhimedovog zakona, može se napisati sledeća jednačina:

$$M\left(1 - \frac{\rho_0}{\rho}\right) + m\left(1 - \frac{\rho_0}{\rho}\right) + E_f = (m^*)' \cdot \left(1 - \frac{\rho_0}{\rho^*}\right) \quad (1)$$

gde su:

E_f – efekti vezani za platinsku žicu;
 $\rho_0 \approx 1,2\text{ kg/m}^3$ – gustina okolnog vazduha;

2.2 Drugo merenje (")

Zatim se donji deo cilindričnog plovka mase M i gustine ρ uroni u tečnost gustine $\rho_q(t)$ na temperaturi t , sl. 2.

Posle postignute ravnoteže vage kojoj odgovaraju tegovi mase $(m^*)''$ i gustine ρ^* ($= 8\,000\text{ kg/m}^3$), a na bazi Arhimedovog zakona, može se napisati sledeća jednačina:

$$M\left(1 - \frac{\rho_q(t)}{\rho}\right) + m\left(1 - \frac{\rho_0}{\rho}\right) + E_f = (m^*)'' \cdot \left(1 - \frac{\rho_0}{\rho^*}\right) \quad (2)$$

gde su:

M – donji deo mase plovka koji je uronjen u tečnost gustine $\rho_q(t)$;
 m – gornji deo mase plovka koji se nalazi u vazduhu gustine ρ_0 ;
 E_f – efekti u izrazu (2) jednaki E_f – efektima u izrazu (1).

3. Određivanje promene nivoa tečnosti

Na bazi izvršenog prvog (') i drugog (") merenja, odnosno odgovarajućih jednačina (1) i (2), može se odrediti promena nivoa tečnosti sa visokom tačnošću.

Ako se od leve i desne strane jednačine (1) oduzme leva i desna strana jednačine (2), dobija se sledeći izraz:

$$\frac{M}{\rho}[\rho_q(t) - \rho_0] = [(m^*)' - (m^*)''] \cdot \left[1 - \frac{\rho_0}{\rho^*}\right] \quad (3)$$

Ako se u izraz (3) umesto M/ρ stavi odgovarajuća zapremina $V = (M/\rho)$ odnosno $H \cdot S = (V)$, gde je H visina

uronjenog donjeg dela plovka u tečnost, a S – poprečni presek plovka, dobija se H u obliku sledećeg izraza:

$$H = \frac{[(m^*)' - (m^*)''] \cdot \left(1 - \frac{\rho_o}{\rho^*}\right)}{S \cdot [\rho_q(t) - \rho_o]} \quad (4)$$

gde je:

H – nivo tečnosti odnosno visina donjeg dela plovka uronjenog u tečnost gustine $\rho_q(t)$;

$(m^*)'$ i $(m^*)''$ – mase tegova odnosno pokazivanja mase na vagi za vreme prvog ('') i drugog ('') merenja, respektivno;

$\rho_o \approx 1,2 \text{ kg/m}^3$ – gustina okolnog vazduha;

$\rho_q(t)$ – gustina tečnosti čija se promena nivoa meri;

$\rho^* = 8000 \text{ kg/m}^3$ uslovna (konvencionalna) gustina;

S – poprečni presek cilindričnog plovka;

Za veći broj slučajeva u mernoj tehnici, izraz (4) može se aproksimirati u sledeći oblik pogodan u praksi:

$$H \approx \frac{m^*}{S \cdot \rho_q(t)} \quad (5)$$

gde je:

$m^* = (m^*)' - (m^*)''$

Na bazi izraza (4) i (5), za uzastopna merenja mase na vagi, može se odrediti promena nivoa tečnosti ΔH pomoću promene mase Δm^* :

a) na bazi izraza (4)

$$\Delta H = \frac{\Delta m^* \cdot \left(1 - \frac{\rho_o}{\rho^*}\right)}{S \cdot [\rho_q(t) - \rho_o]} \quad (6)$$

b) na bazi izraza (5)

$$\Delta H \approx \frac{\Delta m^*}{S \cdot \rho_q(t)} \quad (7)$$

Prema izrazima (6) i (7), promena nivoa tečnosti ΔH

direktno je proporcionalna promeni mase odnosno promeni pokazivanja mase Δm^* na vagi za vreme uzastopnih merenja.

Ako se pri primeni predložene metode upotrebi vaga sa najmanjim očitavanjem mase $0,1 \text{ mg}$ i cilindrični plovak preseka $S = 5 \text{ cm}^2$, tada je promena nivoa tečnosti (vode) gustine 1 g/cm^3 , prema formuli (7):

$$\Delta H \approx \frac{\Delta m^*}{S \cdot \rho_q(t)} = \frac{0,1 \text{ mg}}{5 \text{ cm}^2 \cdot 1 \text{ g/cm}^3} = \frac{0,1 \cdot 10^{-6} \text{ kg}}{5 \cdot 10^{-4} \text{ m}^2 \cdot 1000 \text{ kg/m}^3}$$

ili

$$\Delta H \approx 0,2 \cdot 10^{-6} \text{ m} = 0,2 \text{ mikrometra}$$

Dakle, u razmatranom slučaju može se meriti najmanja promena nivoa tečnosti (vode) od $0,2 \text{ mikrometra}$.

Međutim, osetljivim vagama mogu se meriti još manje promene nivoa tečnosti.

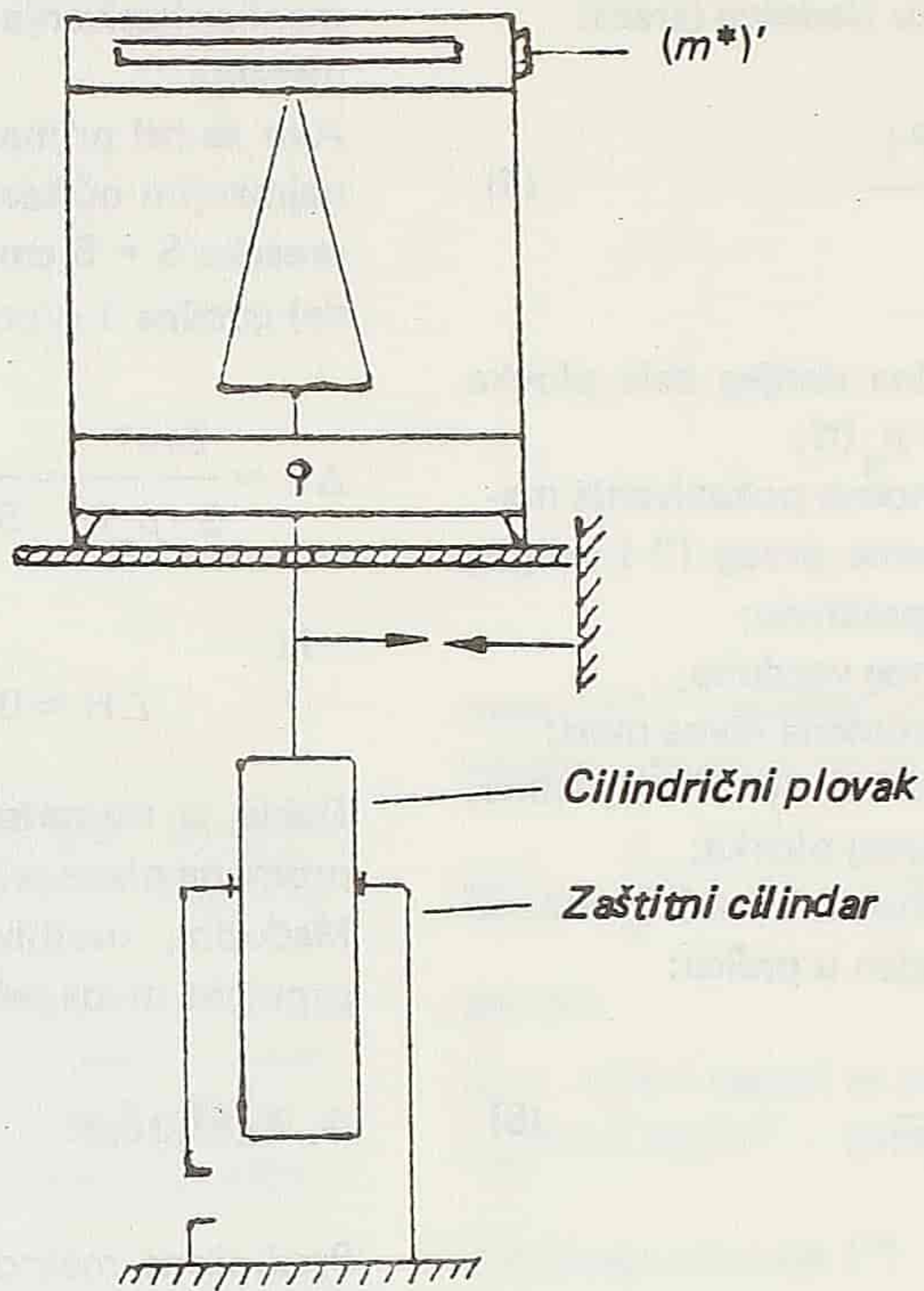
4. Zaključak

Predložena metoda omogućava merenje vrlo malih promena nivoa tečnosti odnosno visoku tačnost merenja, što je od posebnog značaja za naučna istraživanja u laboratorijskim uslovima.

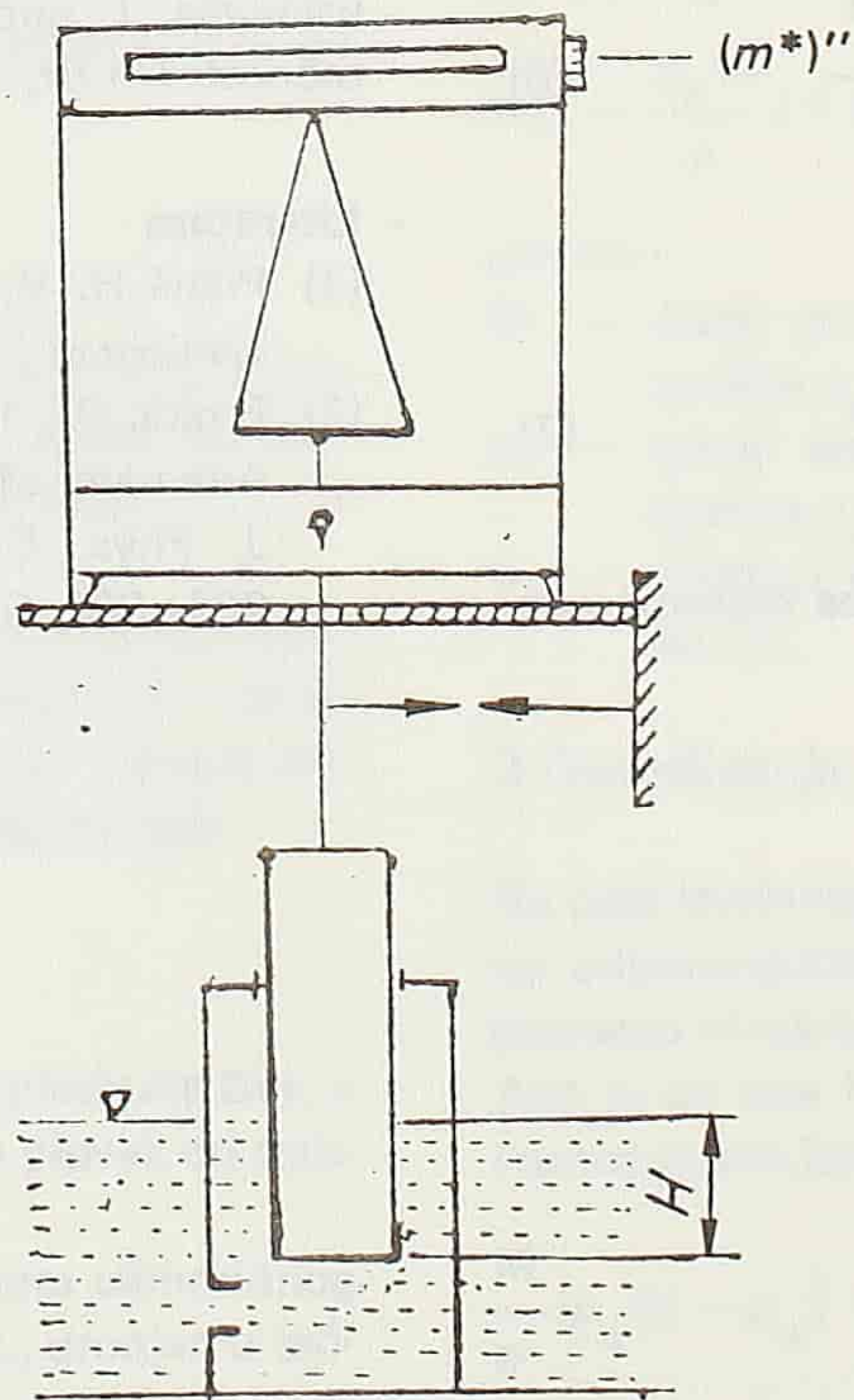
Data metoda može se takođe primeniti i za merenje promene nivoa tečnosti van laboratorijskih uslova, naravno sa manjom tačnošću nego u laboratorijskim uslovima i upotrebom manje osetljivih vaga, klase tačnosti II i III.

Literatura

- (1) Pikuš H. V., 1967: Metodi i pribori u gidrometriji, Leningrad
- (2) Prokić D., 1982: A method for high accuracy measurement of mass using modern electronic balance, J. Phys. E: Scientific Instruments, vol. 15, pp 261–387, G. Britain

Slika 1. – Merenje cilindričnog plovka u vazduhu – prvo merenje (')

Slika 2. – Merenje cilindričnog plovka u tečnosti – drugo merenje ('')

ATESTIRANJE PROTUEKSPLOZIJSKI ZAŠTIĆENIH ELEKTRIČNIH UREĐAJA KOJI SU NAMIJENJENI ZA UPOTREBU U PROSTORIMA UGROŽENIM EKSPLOZIVNIM SMJESAMA

Prof dr Nenad Marinović

Referat saopšten na Savetovanju „ATESTIRANJE – PRINCIPI I PRAKSA“, Beograd, 4. i 5. april 1985. godine.

Atestiranje ovih proizvoda u našoj zemlji ima veoma dugu tradiciju, jer je započelo odmah nakon drugog svjetskog rata 1949. godine jednom posebnom naredbom Ministarstva teške industrije pri čemu je za ta ispitivanja ovlaštena ispitna stanica i formirana posebna stručna komisija koja treba da vrši nadzor nad tim ispitivanjima. Ovaj postupak je urodio odgovarajućom tradicijom i doveo do određenih ustaljenih procedura koje su konačno utvrđene Naredbom o obaveznom atestiranju koju je doneo 1981. godine Savezni zavod za standardizaciju, a koja je stupila definitivno na snagu 1982. godine. Paralelno s tom naredbom formirana je S-Komisija koja je nadležna da prati i kontrolira ispitivanja, a ujedno da provodi i postupak atestiranja ovih proizvoda u našoj zemlji. Cjelokupnu proceduru atestiranja u Jugoslaviji možemo podijeliti u tri osnovne grupe. To su:

1. Domaći proizvodi
2. Inozemni proizvodi za koje je proveden potpun postupak tipskog i pojedinačnog atestiranja
3. Inozemni proizvodi koji ulaze u zemlju a na kojima nije proveden regularan postupak tipskog ispitivanja od strane naše ispitne stanice.

Prema gore navedenom redu obrazložit ćemo navedene postupke koji su nastali tradicijom a koji su ozakonjeni gore navedenom Naredbom.

1. Atestiranje domaćih S-proizvoda kao i proizvoda proizvedenih u kooperaciji sa domaćim proizvođačima

Ovaj postupak je i po svojoj tradiciji već veoma ustaljen i zahtijeva podnošenje odgovarajuće dokumentacije kao i uzorka ovlaštenoj ispitnoj stanici odnosno laboratorijima Instituta „Rade Končar“ koji su ovlašteni za takva ispitivanja u Jugoslaviji. Na osnovu rezultata provjere dokumentacije kao i rezultata ispitivanja uzorka određuje se i atestira proizvod atestom čiji prilog čini izvod iz kompletnog izvještaja o ispitivanju koji samo daje os-

novne karakteristike uređaja i određuje njegovu izvedbu kao i uvjete pojedinačnog ispitivanja i odgovarajućeg označavanja uređaja radi njegove upotrebe. Uređaji koji su proizvedeni na osnovu ovakvih atesta kojima dajemo pridjev „tipski atesti“, jer su atestirani na bazi atestiranja tipa u toku svoje proizvodnje moraju se držati svih propozicija odobrene dokumentacije i svi proizvodi moraju biti u potpunosti istovjetni sa uzorkom na kom su provedena tipska ispitivanja. Samo takvi proizvodi, kojima su, pojedinačnim ispitivanjima, utvrđena odgovarajuća svojstva protueksplozijske zaštite, mogu biti po postojećoj terminologiji pojedinačno atestirani iako se za njih ne izdaje nikakav atest. Proizvođač izdaje dokument koji se zove „pojedinačno ispitivanje“ a na osnovu standarda JUS N.S8.011 koji detaljnije definira uvjete pod kojima se takav proizvod označava i stavlja u promet uz prije pomenuti dokument „pojedinačno ispitivanje“.

2. Inozemni proizvodi

Inozemni proizvodi mogu biti također atestirani na jednaki način kao i domaći proizvodi a to znači da je podnesena odgovarajuća dokumentacija, da je provedeno tipno ispitivanje uzorka i da je za takve proizvode inozemni proizvođač dobio samo izvod iz dosjea o provedenim tipskim ispitivanjima pod nazivom „Izvještaj o ispitivanju“ i sklopio ugovor o provođenju pojedinačnih ispitivanja. Ovaj postupak zahtijeva prvo detaljan pregled proizvodnje, utvrđivanje sposobnosti odgovarajućeg proizvođača da proizvodi takav uređaj a istovremeno i njegove sposobnosti da provodi pojedinačna ispitivanja propisana standardima i „Izvještajem o ispitivanju“ tipa. Sa takvim se proizvođačem sklapa pojedinačni dogovor i utvrđuju uvjeti na koji način proizvod treba biti priređen za jugoslavensko tržište i koja ispitivanja obavezno mora proizvođač provesti i potvrditi posebnim pismenim dokumentom kojega će za svaki proizvod poslati S-Komisiji. Takav uređaj kad dođe u Jugoslaviju, za njega jugoslavenski korisnik podnosi zahtjev S-Komisiji za atestiranje koje se provodi na osnovu provedenih pojedinačnih ispitivanja prema ugovoru sa stranim proizvođačem i kon-

trola proizvoda kojom treba utvrditi da li su stvarno provedena sva ispitivanja koja su dogovorena. Na osnovu pregleda takvih uređaja, utvrđivanja da su proizvedeni i ispitani prema Izvještaju o ispitivanju izdaje se pojedinačni atest korisniku neposredno od strane S-Komisije. Prema tome u ovakvom postupku inozemni proizvođač ne dobija tipski atest već samo Izvještaj o ispitivanju i mogućnost da, po odgovarajućoj proceduri, isporučuje uređaj Jugoslaviji uz garanciju, ako se drži svih propozicija Izvještaja o ispitivanju i Ugovora sa S-Komisijom, da će taj proizvod biti i pojedinačno atestiran u Jugoslaviji. Ova se procedura može provesti i bez ispitivanja uzorka na osnovu ispitivanja uzoraka u ovlaštenoj ispitnoj stanici zemlje proizvođača ukoliko između ispitne stanice u Jugoslaviji i ispitne stanice u inozemstvu postoji sporazum o međusobnom priznavanju ispitnih protokola kojeg ispred jugoslavenske strane prihvata S-Komisija. To znači, ako između, S-Komisije odnosno ovlaštene ispitne stanice u Jugoslaviji postoji sporazum o međusobnom priznavanju ispitivanja, s nekom inozemnom ispitnom stanicom kao što je slučaj sa ispitnom stanicom Cerchar u Francuskoj i sa ispitnom stanicom BVS u SR Njemačkoj, onda se razmjenom ispitnih protokola provodi preostala procedura jednako kao što je navedeno za ostale tipski ispitane uređaje i takvi uređaji mogu biti pojedinačno atestirani nakon uvoza u Jugoslaviju. To znači priznavanjem ispitnog protokola proizvođač u inozemstvu dobiva odgovarajuću potvrdu svojih ispitivanja i uvjete pod kojima mora označiti uređaj i koja pojedinačna ispitivanja mora provoditi a na osnovu kontrole dokumentacije i već provedenih tipskih ispitivanja od ovlaštene ispitne stanice (sa kojom postoji sporazum u ovom slučaju ili Francuske ili SR Njemačke). To znači da procedura kontrole dokumentacije i procedura sklapanja ugovora o pojedinačnim ispitivanjima između inozemnog proizvođača i S-Komisije ostaje jednaka kao i za prije opisane slučajeve. Treba naglasiti da ovaj postupak međusobnog priznavanja atesta vrijedi bilateralno, to znači vrijedi također i za jugoslavenske proizvođače ukoliko zatraže odgovarajući atest u Francuskoj odnosno u SR Njemačkoj, tim više što na osnovu ispitivanja provedenih u Jugoslaviji jugoslavenski proizvođači mogu na taj način dobiti i evropski atest koji vrijedi u svim zemljama SENELEC-a.

3. Inozemni proizvodi koji su atestirani od ovlaštene ispitne stanice zemlje proizvođača a uvoze se u Jugoslaviju bez tipskog atestiranja od strane jugoslavenske S-Komisije

Ovaj postupak je dosta raširen, jer vrlo često jugoslavenski korisnici nisu u stanju dobiti inozemne proizvode tipski atestirane od strane S-Komisije, a kupujući odgovara-

juću novu tehnologiju prisiljeni su da kupe i proizvod u protueksplozijskoj zaštiti odnosno proizvod namijenjen za upotrebu u eksplozivnoj atmosferi, a koji je atestiran samo od zemlje proizvođača opreme. Na ovaj način dolazi do potrebe da se, na osnovu odgovarajućih provjera, prizna i inozemni tipni atest odnosno tipno atestiranje proizvoda u zemlji proizvođača. U Jugoslaviji takva procedura postoji i u tom slučaju veoma je korisno da jugoslavenski korisnik prethodno pribavi uvjete pod kojima može takav proizvod biti pojedinačno atestiran u Jugoslaviji, jer time može kod kupnje uvjetovati odgovarajuće adaptacije koje će vrlo korisno poslužiti i smanjiti troškove takve opreme. Međutim, sama procedura pojedinačnog atestiranja se sastoji od postupka da se prije ili nakon uvoza izabere odgovarajući uzorak po svakom tipu uređaja i od svake uvezene količine, da se uzme kao baza tipski atest zemlje proizvođača i njihovi standardi i utvrdi u kojoj mjeri takvi proizvodi odgovaraju jugoslavenskim standardima. U slučaju da postoje u tome bitne razlike, onda se od korisnika traži da izvrši pregradnju odnosno adaptaciju proizvoda suglasno jugoslavenskim standardima. Ukoliko takve razlike nisu bitne za njegovu upotrebu, onda se ispitivanjem uzorka utvrđuje saobraznost sa jugoslavenskim standardima što se također provodi i nakon eventualne pregradnje. Uz pozitivne rezultate ispitivanja S-Komisija pojedinačno donosi odluku o mogućnosti atestiranja takvih proizvoda i takav pojedinačni atest se u tom slučaju izdaje korisniku ili uvozniku koji je uvezao uređaj ili ga stavio u promet.

Iz gore navedenih opisa može se vidjeti da je osnova svih procedura atestiranja, osim vrlo stroge kontrole dokumentacije i vođenja računa da se dokumentacija poštiva prilikom proizvodnje, ispitivanje odgovarajućeg uzorka tipa kao i nastavno na to disciplina u proizvodnji i pojedinačna ispitivanja svakog proizvedenog uređaja.

Ispitivanja tipa se mogu osigurati, bez obzira na koji način, unutar procedure domaće proizvodnje ili ispitivanjem u inozemnoj ispitnoj stanici ili ispitivanjem inozemnog uzorka u našoj ispitnoj stanici. Međutim, najosnovnije je da za domaću proizvodnju u kojoj se primjenjuju jugoslavenski standardi ne bi trebalo biti problema u osiguravanju odgovarajuće protueksplozijske zaštite ako se može osigurati odgovarajuća standardna kvaliteta proizvoda. Što se tiče inozemnih proizvoda osim odgovarajućeg ispitivanja tipa, bez obzira da li se provodi u domaćoj ispitnoj stanici ili u ispitnoj stanici inozemnog proizvođača (ako za to postoje bilateralni sporazumi), osnovno je osigurati odgovarajuće pojedinačno ispitivanje odnosno udovoljiti svim uvjetima označavanja proizvoda da bi ga se moglo koristiti u Jugoslaviji. Iz dosadašnjeg iskustva pri sklapanju takvih ugovora o pojedinačnom ispitivanju sa inozemnim proizvođačima, koji su na osnovi tipskih ispitivanja već stekli uvjete za isporuku opreme Jugoslaviji, konstatirano je da se pos-

redstvom ugovora sa proizvođačem uvijek osigurao odgovarajući kvalitet proizvoda. Kod inozemnih proizvođača redovito se nailazilo na vrlo siguran i pouzdan sistem osiguranja kvalitete proizvoda unutar kojega nije bilo teško osigurati sve ono što se traži za pouzdan i siguran rad protueksplozijski zaštićenih električnih uređaja nakon uvoza u našu zemlju.

Dobivanje prvog tipskog atesta odnosno priznavanje osposobljenosti za proizvodnju S-uređaja u domaćoj industriji je uvjetovano prvo registracijom proizvođača da je za to službeno na odgovarajući način i pripremljen. Registracija uvjetuje odgovarajući pregled proizvodnje i davanje stručnog mišljenja o osposobljenosti za takvu proizvodnju koja je skopčana sa velikom odgovornošću. Osim opreme koja se kod toga mora posjedovati za jednu kvalitetnu proizvodnju redovito se provjerava da li proizvođač posjeduje i odgovarajuće kadrove osposobljene za ovakvu vrlo delikatnu proizvodnju. Osnovne poteškoće na koje se nailazi nisu sa naslova ovih uvjeta, već je problem osigurati odgovarajuće standardne kvalitete proizvoda. To znači, općenito uzevši osiguranje kvalitete proizvoda, znači da nam se garantira i odgovarajući stepen pouzdanosti provođenja pojedinačnih ispitivanja. Kod inozemnih proizvođača se provjera osposobljenosti proizvođača provodi na taj način da se počne sa organizacijom rada i kao prvo zahtijeva da su kolona osiguranja kvalitete kao i odgovorne osobe potpuno odvojene od kolone proizvodnje proizvoda. Međutim tu se vrlo rijetko nailazilo na probleme. Ukoliko se pojavio problem, onda se tražilo od proizvođača da se provede reorganizacija u tvornici i da se osiguranje kvalitete provede striktno i organizacijski i tehnološki tako da su točno utvrđeni procedure i postupci za ulaznu kontrolu, proizvodnu kontrolu, specijalnu završnu kontrolu i konačno finalnu kontrolu proizvoda. Pod završnom specijalnom kontrolom misli se isključivo na ispitivanja svojstava protueksplozijske zaštite uređaja. U tom pogledu u nekim zemljama postoje vrlo dobro organizirani sistemi kontrole kvalitete pogotovo što je već sa naslova države osigurana centralna kontrola kvalitete mjerila a zatim regionalne kontrole, podregionalne, područne do tvorničkih kontrola kvalitete u tvornicama koje raspolažu sa svim potrebnim etalonima i gdje je sistem provjere tih etalona trajan, kontinuiran i daje garancije za kvalitetu sistema kontrole a i za kvalitetu proizvoda. U našoj zemlji jedna od osnovnih poteškoća se pojavljuje upravo kad se počne sa zahtjevom u odnosu na organizaciju proizvodnje sa naslova da kontrola mora biti potpuno odvojena od proizvodnje. Tu još uvijek nismo načisto što je tvornica, što je OOUR. Vrlo često u jednoj tvornici ima više OOUR-a za koje nema opravdanosti i unutar kojega

je vrlo teško organizirati odvojenost kontrole od tehnologije proizvodnje. Tu očito da jugoslavenska proizvodnja u cjelini mora nešto poduzeti, jer je to i uvjet ako se želi održati općenito kvalitet proizvoda. Najveće poteškoće osiguravanja pouzdanosti protueksplozijske zaštite su sa naslova što nije decidirano organizirano osiguranje kvalitete proizvoda niti za to postoje odgovarajući priručnici. To znači nisu uvijek definirani postupci za ulaznu kontrolu, za tehnološku kontrolu, za specijalnu specifičnu kontrolu protueksplozijske zaštite. Uspijevamo uvijek da je organiziramo, ali to ostaje jedan otok koji se nametne sistemu a koji nije prirodni sastavni dio kičme osiguranja kvalitete proizvoda u jednoj savremenoj tehnološkoj proizvodnji.

Postoje proizvodnje koje imaju svoju tradiciju u tome, koje su i ranije bile organizirane prije „OOUR-izacije“, koje su još uvijek zadržale kroz tu tradiciju nekakav sistem kvalitete proizvoda koji omogućava da još dovoljno strogo provode i sistem kontrole kvalitete odnosno sistem osiguravanja obaveznih pojedinačnih ispitivanja suglasno tipskom atestu. To garantira da takav proizvod može biti korišten u eksplozivnoj atmosferi dovoljno pouzdano što dokazuje i dosadašnja dugogodišnja tradicija i praksa primjene domaćih S-uređaja, koji nikada još nisu bili uzrokom bilo kakvih eksplozija, požara i tome slično.

Međutim, treba se svakako zabrinuti zbog činjenice da u jugoslavenskoj industriji sistemu osiguranja standardne kvalitete proizvoda nije dato odgovarajuće mjesto što čini probleme pogotovo obaveznom atestiranjem, jer cijeli niz komponenata, koje dolaze u obavezno atestiranje uređaja, ne daje garanciju da su uređaji na odgovarajućem stepenu kvalitete i pouzdanosti i vrlo često ih naknadno kao elemente ili komponente više nije moguće niti u pravom smislu provjeriti odnosno dovesti u ono stanje kvalitete koje takvi uređaji u svojoj novoj funkciji zahtijevaju. Ovo očito nije samo problem protueksplozijski zaštićenih električnih uređaja odnosno njihove proizvodnje već i općenito. Dnevno možemo biti svjedoci nekvaliteta naših proizvoda na tržištu kao i onih koji su namijenjeni izvozu. Posljedice brojnih reklamacija, koje naša industrija dobija prilikom izvoza su: smanjene cijene, smanjenje dohotka i u krajnjoj liniji odliv nacionalnog dohotka i smanjenje životnog standarda. Krajnje je vrijeme da se u programu stabilizacije da odgovarajuće mjesto kvaliteti proizvoda. U cilju osiguranja kvalitete proizvoda mora se osigurati pouzdanost svih potrebnih ispitivanja koja proizvod mora proći da bi bio njegov rad siguran i u eksplozivnoj atmosferi o čijem pouzdanom radu znatno ovise materijalna dobra ove zemlje a i mnogi ljudski životi.

INFORMACIJA O AKTIVNOSTIMA EVROPSKE EKONOMSKE KOMISIJE U OBLASTI STANDARDIZACIJE

U toku 38 godina rada, Evropska ekonomska komisija (ECE) deluje i unapređuje aktivnosti koje su od interesa za zemlje članice (sve evropske zemlje, SAD i Kanada) i to u oblastima:

Program 01	Politika i koordinacija rada Komisije u celini
Program 01 (a)	Tehnologija i automatizacija industrije
Program 01 (b)	Energija u celini
Program 01 (c)	Standardizacija
Program 02	Poljoprivreda
Program 03	Hemikalije
Program 04	Ugalj
Program 05	Okolina
Program 06	Električna energija
Program 07	Gas
Program 08	Zgradarstvo, građevinarstvo i planiranje
Program 09	Unutrašnji transport
Program 10	Nauka i tehnologija
Program 11	Ekonomski planovi, programi i perspektiva
Program 12	Statistika
Program 13	Industrija čelika
Program 14	Drvena građa
Program 15	Trgovina
Program 16	Problemi voda.

Na 38. Sesiji Evropske ekonomske komisije konstatovano je da je ostvarena velika korist, za sve članice ECE, od rada radnih tela koja obrađuju pojedine programe, pa je u vezi sa ovim pozitivnim rezultatima preduzeta akcija da se ovi programi i prošire. Predlog proširivanja programa diskutovan je na 39. Sesiji ECE (1984. godine), a na 40. ili na 41. Sesiji trebalo bi očekivati definitivno usvajanje ovako proširenih programa.

U vezi sa standardizacijom mnogi su predstavnici vlada zemalja ECE izneli, na 38. Sesiji, stav da standardizacija predstavlja važan instrument za smanjivanje prepreka u prometu i da rad u ovoj oblasti treba intenzivirati. Drugi predstavnici vlada su izneli da pitanja, kao što su sistemi atestiranja, analize međunarodnog razvoja i usaglašavanja kriterijuma i postupaka za određivanje sposobnosti labo-

ratorija za ispitivanje i druga, treba dalje produbljivati i proučavati sa aspekta preduzimanja mera koje mogu da utiču na domaću regulativu. Neki delegati su izjavljivali da rad u oblasti atestiranja i ispitivanja može da pruži pozitivne rezultate za malo razvijene zemlje, a drugi delegati su iznosili mišljenje da u ovom poslu treba da se ostvari tesna saradnja sa međunarodnim organizacijama i telima kao što su ISO, IEC i ILAC.

Zbog toga je dosadašnji program rada ECE u oblasti standardizacije preformulisan i prikazan na jasniji način. U daljem tekstu dat je predlog ovog novog programa:

Program 01 (c) – Standardizacija

Podprogram 01 (c). 1: Koordinacija aktivnosti međunarodne standardizacije

Elementi programa:

- 01 (c). 1.1 Identifikacija problema
- 01 (c). 1.2 Davanje redovnih preporuka za rad međunarodnih organizacija za standardizaciju kroz identifikovanje oblasti koje su od interesa za vlade zemalja ECE
- 01 (c). 1.3 Odobravanje definicija
- 01 (c). 1.4 Priprema i primena preporuka

Podprogram 01 (c). 2: Međunarodno usaglašavanje standarda i tehničkih propisa

Elementi programa:

- 01 (c). 2.1 Pregled razvoja, aktivnosti i problema na međunarodnom, regionalnom i nacionalnom nivou
- 01 (c). 2.2 Mere za olakšavanje primene standarda i tehničkih propisa
- 01 (c). 2.3 Prikazivanje standarda i usaglašanih tehničkih propisa koje je ECE preporučila
- 01 (c). 2.4 Priprema i primena preporuka

Podprogram 01 (c).3: Atestiranje

Elementi programa :

- 01 (c).3.1 Mere za ostvarivanje uzajamnog poverenja u tehničku osposobljenost i pouzdanost nacionalnih sistema za atestiranje
- 01 (c).3.2 Stvaranje i unapređivanje međunarodnih sporazuma o atestiranju
- 01 (c).3.3 Identifikovanje problema u oblasti atestiranja
- 01 (c).3.4 Priprema i primena preporuka

Podgrupa 01 (c).4: Ispitivanje

Elementi programa :

- 01 (c).4.1 Uspostavljanje dogovorenih kriterijuma i postupaka za utvrđivanje sposobnosti laboratorija za ispitivanje
- 01 (c).4.2 Stvaranje i unapređivanje međunarodnih sporazuma o uzajamnom priznavanju rezultata ispitivanja (podataka o ispitivanju)
- 01 (c).4.3 Usaglašavanje metoda ispitivanja
- 01 (c).4.4 Priprema i primena preporuka

Ceo ovaj program 01 (c) se sprovodi preko sastanaka predstavnika vlada (zemalja članica ECE) za politiku standardizacije i sastanaka Grupe eksperata za politiku standardizacije (do sada je održano 8 sastanaka predstavnika vlada i 12 sastanaka grupe eksperata).

Rezultati rada ovih tela su preporuke o politici standardizacije, koje se daju vladama zemalja članica ECE. Do sada su donesene sledeće preporuke:

- A. Dalji razvoj međunarodne saradnje u oblasti standardizacije
- B. Koordiniranje aktivnosti standardizacije
- C. Međunarodno usaglašavanje standarda i tehničkih propisa
- D. Pozivanje na standarde (sa dodatkom I Definicije—ISO

Preporuka 2—1983. i dodatkom II ISO/IEC Kodeks principa o pozivanju na standarde — januar 1974)

- E. Postupak sa uvezenim proizvodima
- F. Stvaranje i razvijanje međunarodnih sporazuma o atestiranju (sa dodatkom I ISO/IEC Kodeks principa o sistemu atestiranja od strane trećeg lica i odgovarajućim standardima i dodatkom II „preporuka za aranžmane o atestiranju“)
- G. Metodološke studije i obrazovanje kadrova u standardizaciji

Do sada se u okviru sastanaka predstavnika vlada stalno ažurirala na savremenom nivou „Lista oblasti standardizacije koje su od interesa za zemlje članice ECE“, „Publikacija preporuka“, „Definicije u oblasti standardizacije“ i „Lista postojećih sistema i sporazuma o atestiranju“. Svi ovi dokumenti, sem zadnjeg, objavljeni su u biltenu „Standardizacija“ Saveznog zavoda za standardizaciju.

Pored ovog programa (koji je od neposrednog interesa i za KO Društvenog dogovora), standardizacija se odvija i u okviru ostalih programa, kao na primer:

- 02.2.4 Standardizacija u oblasti hrane i poljoprivrede
- 03.2.3 Pregled zakona i propisa koji se odnose na određene hemijske proizvode i na njihovo korišćenje
- 04.6.4 Priprema nove ECE klasifikacije za vrste uglja
- 06.6.3 Izmena informacija o međunarodnoj standardizaciji u oblasti električne energije
- 07.2.7 Usaglašavanje kodeksa prakse, tehničkih pravila i propisa i standarda za opremu za gas i pribor
- 08.4.5 Međunarodno usaglašavanje tehničkih sadržaja propisa o građenju
- 09.3 Podprogram — Transport vozilima i brodovima
- 09.4 Podprogram — Operacija transporta
- 09.5 Podprogram — Bezbednost u transportu
- 09.6 Podprogram — Transport opasnih roba
- 14.2.2 Standardizacija u oblasti proizvodnje — prerade drveta itd.

organizacije udruženog rada ovlašćene za atestiranje i homologaciju

KUMULATIVNA LISTA ORGANIZACIJA UDRUŽENOG RADA KOJE SU OVLAŠĆENE ZA ATESTIRANJE PROIZVODA I HOMOLOGACIJU

VUNA

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju vune („Službeni list SFRJ“, br. 65/84)

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ“, br. 36/79) su:

1. Radna zajednica „Tekstilni institut“, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, Beograd, Vojislava Ilića br. 88, u sastavu Radne organizacije „Centrotekstil – Tekstil“, Eksport – Import, sa neograničenom solidarnom odgovornošću osnovnih organizacija udruženog rada, Beograd, Knez Mihajlova br. 1 – 3;
2. Radna organizacija Vunarski institut „Vunil“, sa potpunom odgovornošću, Leskovac, Pušmanova br. 19;
3. Osnovna organizacija udruženog rada Razvojno-istraživački centar Visoko, sa potpunom odgovornošću, u sastavu Radne organizacije „Tekstilni institut „Viteks“, sa solidarnom odgovornošću, Visoko;

PAMUK

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju pamuka („Službeni list SFRJ“, br. 65/84)

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ“, br. 36/79, 46/79) su:

1. Radna zajednica „Tekstilni institut“ sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, Beograd, Vojislava Ilića br. 88, u sastavu Radne organizacije „Centrotekstil – Tekstil“, Eksport – Import, sa neograničenom solidarnom odgovornošću osnovnih organizacija udruženog rada, Beograd, Knez Mihajlova br. 1 – 3;
2. Radna organizacija Zavod za ispitivanje kvalitete robe, Zagreb, Gajeva 17/III, sa potpunom odgovornošću;
3. Osnovna organizacija udruženog rada Tekstilni zavod za naučna istraživanja i razvoj, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, u sastavu Radne organizacije Tekstilna industrija „Printeks“, Prizren;
4. „Jugoinspekt-Rijeka“, Radna organizacija za kontrolu kvaliteta robe, sa potpunom odgovornošću, Rijeka,

Đure Đakovića br. 17/b;

5. Radna organizacija Institut za zemjodelstvo, sa potpunom odgovornošću, Strumica, Goce Delčeva br. 27;
6. Osnovna organizacija udruženog rada Raziskave, Maribor, Kraljevića Marka br. 21, u sastavu Radne organizacije „Tekstilni inštitut, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Maribor
7. Radna organizacija za ugovornu kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u domaćem i međunarodnom prometu „Jugokontrola“, Rijeka, Fiorello la Guardia 13/IV, sa potpunom odgovornošću
8. Radna organizacija za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe, „Jugoinspekt – Ljubljana“, sa potpunom odgovornošću, Ljubljana, Jakšičeva br. 1/II;
9. Radna organizacija Vunarski institut „Vunil“ sa potpunom odgovornošću, Leskovac, Pušmanova br. 19.

PLOČE IVERICE ZA OPŠTU UPOTREBU U GRAĐEVINARSTVU

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju ploča iverica za opštu upotrebu u građevinarstvu („Službeni list SFRJ“, br. 9/79, 40/79, 61/83)

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ“, br. 40/79) su:

1. Radna organizacija Institut za drvo, Zagreb, Ulica 8. maja br. 42/1;
2. Osnovna organizacija udruženog rada Institut za materijale, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Ljubljana, Dimičeva br. 12, u sastavu Radne organizacije Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij, Ljubljana, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Ljubljana, Dimičeva br. 12;
3. Osnovna organizacija udruženog rada Centar za drvo, ugljovodonične izolacije i sintetičke proizvode, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, Beograd, Bulevar vojvode Mišića br. 43, u sastavu Radne organizacije Institut za ispitivanje materijala SR Srbije, sa solidarnom odgovornošću, Beograd, Bulevar vojvode Mišića br. 43;
4. Osnovna organizacija udruženog rada „Šumaprojekt“

– Institut za istraživanje, razvoj i projektovanje, sa potpunom odgovornošću, Sarajevo, Maršala Tita br. 64, u sastavu Radne organizacije za istraživanje, razvoj, projektovanje i inženjering „ŠIPAD IRC“, sa ograničenom solidarnom odgovornošću, Sarajevo, Omladinsko šetalište br. 12;

5. Temeljna organizacija združenega dela za lesarstvo, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, Ljubljana, Večna pot br. 30, u sastavu visokoškolske Radne organizacije Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Ljubljana, Večna pot br. 30;

Dopuna spiska („Službeni list SFRJ“, br. 14/80)

6. Osnovna organizacija udruženog rada Institut za preradu drveta, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Beograd, Kneza Višeslava br. 1, u sastavu Radne organizacije Šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Beograd, Kneza Višeslava br. 1;

7. Radna organizacija Centar za razvoj drvne industrije, sa potpunom odgovornošću, Zagreb, Ulica 8. maja br. 82;

Dopuna spiska („Službeni list SFRJ“, br. 38/81)

8. Radna organizacija Šumarski fakultet, sa potpunom odgovornošću, Skopje, Bulevar Jugoslavije br. bb.

PROIZVODI KOJI PROUZROKUJU RADIO-FREKVENCIJSKE SMETNJE

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju proizvoda koji prouzrokuju radio-frekvencijske smetnje („Službeni list SFRJ“, br. 13/79, 63/81, 10/82, 49/84).

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ“, br. 46/79) su:

1. Osnovna organizacija udruženog rada za ispitivanje kvaliteta „Kvalitet“, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, u sastavu „EI“ – Radna organizacija „Elektronika“, široke potrošnje „EI – TV Elektronika“, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Niš, Bulevar Veljka Vlahovića 80 – 82;

2. Radna organizacija „ISKRA“ – Institut za kakovost in metrologiju, sa potpunom odgovornošću, Ljubljana, Tržaška cesta br. 2;

3. Osnovna organizacija udruženog rada Elektrotehnički institut, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Zagreb, Baštijanova bb, u sastavu Radne organizacije „Rade Končar“ – Razvoj proizvoda i proizvodnje, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Zagreb, Baštijanova bb;

4. Osnovna organizacija udruženog rada Institut za elektroniku, telekomunikacije i automatizaciju, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, Zagreb, Božidarevićeva br. 13, u sastavu Radne organizacije „RIZ“ – Elek-

tronika, telekomunikacije, automatizacija, Zagreb, Božidarevićeva br. 13;

Dopuna spiska („Službeni list SFRJ“, br. 11/80)

5. Radna organizacija Zavod za ispitivanje kvalitete robe, sa potpunom odgovornošću, Zagreb, Gajeva 17/III;

6. Radna organizacija „Energoinvest“ – Istraživačko-razvojni centar za elektroenergetiku, sa potpunom odgovornošću, Sarajevo, Lukavica.

ELEKTRIČNI APARATI ZA DOMAĆINSTVO

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju električnih aparata za domaćinstvo („Službeni list SFRJ“, br. 13/79, 43/79, 31/81)

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ“, br. 3/80) su:

1. Radna organizacija „ISKRA“ – Institut za kakovost in metrologiju, sa potpunom odgovornošću, Ljubljana, Tržaška cesta br. 2, za sve proizvode iz Naredbe o obaveznom atestiranju električnih aparata za domaćinstvo, osim za električnu čebad i jastuke, u pogledu njihove trajnosti;

2. Osnovna organizacija udruženog rada Elektrotehnički institut, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Zagreb, Baštijanova bb, u sastavu Radne organizacije „Rade Končar“ – Razvoj proizvoda i proizvodnje, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Zagreb, Baštijanova bb, za sve proizvode iz Naredbe o obaveznom atestiranju električnih aparata za domaćinstvo, osim za električnu čebad i jastuke, u pogledu njihove trajnosti;

3. Radna organizacija Fakulteta za elektrotehniku Ljubljana, sa potpunom odgovornošću, Ljubljana, Tržaška cesta br. 25, za sve proizvode iz Naredbe o obaveznom atestiranju električnih aparata za domaćinstvo, osim za mikrotalasne pećnice, aparate za negu kože i kose ultravioletnim zracima i infracrvenim zracima i saune;

4. Radna organizacija „Energoinvest“ – Istraživačko-razvojni centar za elektroenergetiku, sa potpunom odgovornošću, Sarajevo, Lukavica, za sledeće proizvode iz Naredbe o obaveznom atestiranju električnih aparata za domaćinstvo: aparate za grejanje tečnosti, električne pegle, ploče za podgrejavanje, električne grejalice, usisivače, aparate za negu kože i kose, električne mlinove za kafu, električne pumpe, zagnjurne grejače vode, aparate za prženje, električna lemila, dečije igračke napajane iz električne mreže;

Dopuna spiska („Službeni list SFRJ“, br. 26/81)

5. Radna organizacija GORENJE Raziskave in razvoj, sa potpunom odgovornošću, Titovo Velenje, Celjska cesta, za sledeće proizvode iz Naredbe o obaveznom atestiranju električnih aparata za domaćinstvo: frižidere, bojlere, mašine za pranje rublja, mašine za pranje sudova, centrifuge, aparate za negu kože i kose, električne mlinove za

kafu, električne štednjake, sušare za rublje, mašine za sušenje rublja, kuhinjske mašine, ventilatore, protočne grejače vode i kuhinjske nape;

Dopuna spiska („Službeni list SFRJ“, br. 46/82)

6. Osnovna organizacija udruženog rada za ispitivanje kvaliteta „Kvalitet“, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, u sastavu „EI“ – Radna organizacija „Elektronika“, široke potrošnje „EI – TV Elektronika“, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Niš, Bulevar Veljka Vlahovića 80 – 82, za sve proizvode iz Naredbe o obaveznom atestiranju električnih aparata za domaćinstvo osim za električnu čebad i jastuke u pogledu njihove trajnosti.

PROTIVEKSPLOZIONO ZAŠTIĆENI ELEKTRIČNI UREĐAJI KOJI SU NAMENJENI ZA UPOTREBU U PROSTORIMA UGROŽENIM OD EKSPLOZIONIH SMEŠA

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju protiveksploziona zaštićenih električnih uređaja koji su namenjeni za upotrebu u prostorima ugroženim od eksplozionih smeša („Službeni list SFRJ“, br. 25/81).

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ“, br. 46/82) su:

1. Osnovna organizacija udruženog rada Elektrotehnički institut, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, u sastavu Radne organizacije „Rade Končar“ – Razvoj proizvoda i proizvodnje, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Zagreb, Baštijanova bb.

JUTA

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju jute („Službeni list SFRJ“, br. 19/80, 60/84)

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ“, br. 74/80) su:

1. Radna organizacija Zavod za ispitivanje kvalitete robe, sa potpunom odgovornošću, Zagreb, Gajeva 17/III;
2. Radna organizacija za ugovornu kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u domaćem i međunarodnom prometu „Jugokontrola“, sa potpunom odgovornošću, Rijeka, Fiorello la Guardia 13/IV.

CEMENT

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju cementa („Službeni list SFRJ“, br. 34/80, 57/82)

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ“, br. 67/80) su:

1. Osnovna organizacija udruženog rada Institut za materijale, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Ljubljana, Dimičeva br. 12, u sastavu Radne organizacije

Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij, Ljubljana, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Ljubljana, Dimičeva br. 12;

2. Osnovna organizacija udruženog rada Centar za beton i hemiju, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, Beograd, Bulevar vojvode Mišića br. 43, u sastavu Radne organizacije Institut za ispitivanje materijala SR Srbije, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Beograd, Bulevar vojvode Mišića br. 43;

3. Osnovna organizacija udruženog rada Fakultet građevinskih znanosti u Zagrebu, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Zagreb, Janka Rakuše br. 1, u sastavu Radne organizacije Građevinski institut, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Zagreb, Janka Rakuše br. 1;

4. Osnovna organizacija udruženog rada „Hemija, nafta i građevinski materijali“, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, Zagreb, Preradovićeve br. 31a, u sastavu Radne organizacije „Jugoinspekt Zagreb“ – kontrola kvalitete i kvantitete, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Zagreb, Preradovićeve br. 31a;

Dopuna spiska („Službeni list SFRJ“, br. 14/81)

5. Osnovna organizacija udruženog rada Fakultet građevinskih znanosti u Splitu, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Split, Veselina Masleše bb, u sastavu Radne organizacije Građevinski institut, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Zagreb, Janka Rakuše br. 1;

6. Radna organizacija Institut za ispitivanje materijala „Banja Luka“, sa potpunom odgovornošću, Banja Luka, Juraja Križanića bb;

7. Radna organizacija Zavod za ispitivanje na materijali „Skopje“, sa potpunom odgovornošću, Skopje, Rade Končara br. 16.

PREFABRIKOVANI ELEMENTI OD ČELIJASTOG BETONA

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju prefabrikovanih elemenata od čelijastog betona („Službeni list SFRJ“, br. 67/80)

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ“, br. 61/81) su:

1. Osnovna organizacija udruženog rada Fakultet građevinskih znanosti u Zagrebu, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Zagreb, Janka Rakuše br. 1, u sastavu Radne organizacije Građevinski institut, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Zagreb, Janka Rakuše br. 1;

2. Osnovna organizacija udruženog rada Institut za materijale, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Ljubljana, Dimičeva br. 12, u sastavu Radne organiza-

cije **Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij**, Ljubljana, sa neograničenom solidarnom odgovornostu, Ljubljana, Dimičeva br. 12;

Izmena spiska („Službeni list SFRJ”, br. 69/82)

3. Osnovna organizacija udruženog rada **Centar za beton i hemiju**, sa neograničenom supsidijarnom odgovornostu, Beograd, Bulevar vojvode Mišića br. 43, u sastavu Radne organizacije **Institut za ispitivanje materijala SR Srbije**, sa neograničenom solidarnom odgovornostu, Beograd, Bulevar vojvode Mišića br. 43;

4. Radna organizacija **Institut za ispitivanje materijala „Banja Luka”**, sa potpunom odgovornostu, Banja Luka, Juraja Križanića bb.

UŽAD ZA IZVOZNA POSTROJENJA U RUDARSTVU

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju užadi za izvozna postrojenja u rudarstvu („Službeni list SFRJ”, br. 27/80, 67/80)

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ”, br. 2/81) su:

1. Radna organizacija **Rudarski institut**, sa potpunom odgovornostu, Ljubljana, Aškerčeva br. 20;

2. Osnovna organizacija udruženog rada **Institut za rudarstvo, geotehniku i naftu**, sa neograničenom supsidijarnom odgovornostu, Zagreb, Pierottieva br. 6, u sastavu Radne organizacije **Rudarsko-geološko-naftni fakultet**, sa neograničenom solidarnom odgovornostu, Zagreb, Pierottieva br. 6;

3. Osnovna organizacija udruženog rada **Centar za metale**, sa ograničenom supsidijarnom odgovornostu, Beograd, Bulevar vojvode Mišića br. 43, u sastavu Radne organizacije **Institut za ispitivanje materijala SR Srbije**, sa neograničenom solidarnom odgovornostu, Beograd, Bulevar vojvode Mišića br. 43.

ŠLEMOVI ZA ZAŠTITU U INDUSTRIJI

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju šlemova za zaštitu u industriji („Službeni list SFRJ”, br. 4/82, 43/82)

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ”, br. 74/82) su:

1. Osnovna organizacija udruženog rada **Institut za građevinsku fiziku i sanacije**, sa neograničenom supsidijarnom odgovornostu, Ljubljana, Dimičeva br. 12, u sastavu Radne organizacije **Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij**, sa neograničenom solidarnom odgovornostu, Ljubljana, Dimičeva br. 12.

RUČNI I PREVOZNI APARATI ZA GAŠENJE POŽARA

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju ručnih i prevoznih aparata za gašenje požara („Službeni list SFRJ”,

br. 16/83)

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ”, br. 43/83) su:

1. Radna organizacija udruženog rada **Centar za stručno obrazovanje vatrogasnih kadrova**, sa potpunom odgovornostu, Zagreb, Moše Pijade br. 209.

GASNE PEĆI ZA GREJANJE BEZ PRIKLJUČKA NA DIMNJAK

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju gasnih peći za grejanje bez priključka na dimnjak („Službeni list SFRJ”, br. 1/82)

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ”, br. 8/83) su:

1. Osnovna organizacija udruženog rada **Elektrotehnički institut**, sa supsidijarnom odgovornostu, u sastavu Radne organizacije **„Rade Končar” – Razvoj proizvoda i proizvodnje**, sa neograničenom solidarnom odgovornostu, Zagreb, Baštijanova bb;

2. Radna organizacija **Fakultet za strojništvo**, sa potpunom odgovornostu, Ljubljana, Murnikova br. 2.

LANCI I SASTAVNI ELEMENTI LANACA

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju lanaca i sastavnih elemenata lanaca („Službeni list SFRJ”, br. 9/83)

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ”, br. 11/85) su:

1. **Slovenske železarne – Metalurški inštitut**, sa potpunom odgovornostu, Ljubljana, Lepi pot 11;

2. Osnovna organizacija udruženog rada za tehnološka ispitivanja, sa neograničenom solidarnom odgovornostu, Zenica, Matije Gupca br. 7, u sastavu **„RMK – Zenica”**, Radna organizacija **Metalurški institut „Hasan Brkić”**, sa neograničenom solidarnom odgovornostu, Zenica, Matije Gupca br. 7.

ČELIČNE BOCE ZA PROPAN-BUTAN GAS SA VENTILOM

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju čeličnih boca za propan-butan gas sa ventilom („Službeni list SFRJ”, br. 53/83)

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ”, br. 57/84) su:

1. Radna organizacija **Zavod za zavarivanje**, sa potpunom odgovornostu, Beograd, Grčića Milenka br. 67.

ČELIČNA UŽAD ZA OPŠTU NAMENU

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju čeličnih užadi za opštu namenu („Službeni list SFRJ”, br. 61/83)

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ”, br. 3/85) su:

1. Osnovna organizacija udruženog rada **Centar za metale**, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, Beograd, Bulevar vojvode Mišića br. 43, u sastavu Radne organizacije **Institut za ispitivanje materijala SR Srbije**, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Beograd, Bulevar vojvode Mišića br. 43;
2. Osnovna organizacija udruženog rada **Inštitut za materiale**, sa neograničenom supsidijarnom odgovornošću, Ljubljana, Dimičeva br. 12, u sastavu Radne organizacije **Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij** Ljubljana, sa ograničenom solidarnom odgovornošću, Ljubljana, Dimičeva br. 12;
3. Osnovna organizacija udruženog rada za tehnološka istraživanja, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Zenica, Matije Gupca br. 7, u sastavu „**RMK – Zenica**”, Radna organizacija **Metalurški institut „Hasan Brkić”**, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Zenica, Matije Gupca br. 7.

INSTALACIONI PROVODNICI I PROVODNICI ZA PRENOSNA TROŠILA

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju instalacionih provodnika i provodnika za prenosna trošila („Službeni list SFRJ”, br. 62/83)

HOMOLOGACIJA

Obavezna homologacija delova i opreme motornih vozila u SFRJ, na bazi Zakona o standardizaciji, zasniva se na sprovođenju Pravilnika Evropske ekonomske komisije – OUN iz sastava Sporazuma o usvajanju jednoobraznih uslova za homologaciju i recipročnom priznavanju homologacija za opremu i delove motornih vozila, potpisanog u Ženevi 20. marta 1958. godine i ratifikovanog 31. oktobra 1961. godine („Službeni list FNRJ”, br. 5/62). U SFRJ važeći pravilnici su do danas prihvatani na tri načina: ratifikacijom, objavljivanjem u „Službenom listu SFRJ” – kao prilog naredbi o obaveznoj homologaciji i u posebnom izdanju Saveznog zavoda za standardizaciju na bazi naredbe o obaveznoj homologaciji, objavljenoj u „Službenom listu SFRJ”.

Usvojeni ECE pravilnici u SFRJ, sa datumima stupanja na snagu u ECE i SFRJ, sa brojevima „Službenog lista SFRJ” i nazivima ovlašćenih laboratorija dati su u sledećem pregledu:

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obave-

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ”, br. 2/85) su:

1. Osnovna organizacija udruženog rada **Laboratorija za fiziku čvrstog stanja i radijacionu hemiju „GAMA”**, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, u sastavu Radne organizacije **Institut za nuklearne nauke „Boris Kidrič”**, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Beograd, Vinča, poštanski fah 522.

KOTRLJAJNI LEŽAJI

Prema Naredbi o obaveznom atestiranju kotrljajnih ležaja („Službeni list SFRJ”, br. 62/83)

Ovlašćene organizacije udruženog rada („Službeni list SFRJ”, br. 11/85), su:

1. Osnovna organizacija udruženog rada **Razvoj**, sa ograničenom supsidijarnom odgovornošću, u sastavu „**UNIS**” – Radna organizacija **Tvornica valjčanih ležaja UTL**, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Vogošća, Igmanskog marša bb, za atestiranje konusnovaljčanih, valjčanih i igličastih ležaja;
2. Osnovna organizacija udruženog rada „**Marketing**”, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, u sastavu Radne organizacije **Industrija kotrljajućih ležaja**, sa neograničenom solidarnom odgovornošću, Beograd, Knez Danilova br. 23 – 25, za atestiranje kugličnih i bačvastih ležaja.

vezne homologacije **VELIKIH SVETALA (FAROVA) MOTORNIH VOZILA KOJA EMITUJU ASIMETRIČNI SVETLOSNI SNOP ZA MIMOILAŽENJE ILI SVETLOSNI SNOP ZA VOŽNJU, ILI OBA SVETLOSNA SNO-PA (ECE R.1)**

Dodatak „Službenom listu SFRJ” za međunarodne sporazume 2/69

– Radna organizacija „**Saturnus**”, TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije **ELEKTRIČNIH SIJALICA SA UŽARENIM VLAKNOM ZA VELIKA SVETLA (FAROVE) KOJA EMITUJU ASIMETRIČNI SVETLOSNI SNOP ZA MIMOILAŽENJE ILI SVETLOSNI SNOP ZA VOŽNJU, ILI OBA SVETLOSNA SNO-PA (ECE R.2)**

Dodatak „Službenom listu SFRJ” za međunarodne sporazume 2/69

– Radna organizacija „**Saturnus**”, TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obave-

zne homologacije REFLEKSIONIH UREĐAJA (KATA-DIOPTERA) ZA MOTORNA VOZILA (ECE R. 3)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne spora-zume 2/69

– Radna organizacija „Saturnus“, TOZD tovarna avto-opreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje oba-vezne homologacije UREĐAJA ZA OSVETLJAVANJE ZADNIH REGISTRARSKIH TABLICA NA M.V. (IZU-ZIMAJUĆI MOTOCIKLE) I NA NJIHOVIM PRIKOLI-CAMA (ECE R. 4)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne spo-rove 2/69

– Radna organizacija „Saturnus“, TOZD tovarna avto-opreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje oba-vezne homologacije VELIKIH ZAPTIVENIH SVETALA (SB) NA MOTORNIM VOZILIMA KOJA EMITUJU ASIMETRIČNI EVROPSKI SVETLOSNI SNOP ZA MI-MOILAŽENJE ILI SVETLOSNI SNOP ZA VOŽNU ILI OBA SVETLOSNA SNOVA (ECE R.5)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne spo-razume, 2/69

– Radna organizacija „Saturnus“, TOZD tovarna avto-opreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje oba-vezne homologacije POKAZIVAČA PRAVCA ZA MO-TORNA VOZILA (IZUZIMAJUĆI MOTOCIKLE) I NJI-HOVE PRIKOLICE (ECE R.6)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne spo-razume 2/69

– Radna organizacija „Saturnus“, TOZD tovarna avto-opreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje oba-vezne homologacije PREDNIH SVETALA ZA OZNA-ČAVANJE VOZILA, ZADNIH SVETALA ZA OZNA-ČAVANJE VOZILA I STOP SVETLA MOTORNIH VO-ZILA (IZUZIMAJUĆI MOTOCIKLE) I NJIHOVE PRI-KOLICE (ECE R.7)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne spo-razume, 2/69

– Radna organizacija „Saturnus“, TOZD tovarna avto-opreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje oba-vezne homologacije PREDNIH SVETALA ZA PUT ZA MOTORNA VOZILA KOJA EMITUJU OBORENI ASI-METRIČNI SVETLOSNI SNOP ZA PUT ILI VELIKI SVETLOSNI SNOP ZA PUT I KOJA SU OPREMLJENA HALOGENIM SIJALICAMA (H1, H2 ILI H3 SIJALI-CE) KAO I ZA HOMOLOGACIJU SAMIH SIJALICA (ECE R. 8)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne spo-razume, 2/69

– Radna organizacija „Saturnus“, TOZD tovarna avto-opreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje oba-vezne homologacije VOZILA U POGLEDU BUKE SA NAJVIŠE TRI TOČKA (ECE R. 9)

„Službeni list SFRJ“, 16/72

– Institut za motore i vozila – Beograd – Vinča

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje oba-vezne homologacije VOZILA U POGLEDU OTKLA-NJANJA RADIO-SMETNJI (ECE R. 10)

„Službeni list SFRJ“, 16/72

– Iskra – Institut za kakovost in metrologijo, Ljubljana

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje oba-vezne homologacije VOZILA U POGLEDU BRAVA I ŠARKI NA VRATIMA (ECE R. 11)

„Službeni list SFRJ“, 46/83

– Zavodi „Crvena zastava“ – OOUR „Zastava Razvoj“ – Kragujevac

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje oba-vezne homologacije VOZILA SA BENZINSKIM MOTO-RIMA (OTTO) U POGLEDU EMISIJE ZAGAĐUJUĆIH ELEMENATA IZDUVNIH GASOVA (ECE R. 15)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne spo-razume

– Tomos – TOZD Institut za razvoj in raziskavo, Koper

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje oba-vezne homologacije SIGURNOSNIH POJASEVA ZA ODRASLE PUTNIKE NA MOTORNIM VOZILIMA (ECE R. 16)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne spo-razume, 47/74

– Zavodi „Crvena zastava“ – OOUR „Zastava razvoj“ – Kragujevac

Homologacije se ne obavljaju za sada.

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje oba-vezne homologacije VOZILA U POGLEDU OTPORNO-СТИ SEDIŠTA I NJIHOVIH PRIČVRŠĆIVAČA (ECE R. 17)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne spo-razume, 47/74

– Zavodi „Crvena zastava“ – OOUR „Zastava Razvoj“ – Kragujevac –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje oba-vezne homologacije SVETALA ZAMAGLU I VOZILA (ECE R. 19)

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne spo-razume, 14/75

– RO „Saturnus“ TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje oba-vezne homologacije VELIKIH SVETALA (FAROVA) MOTORNIH VOZILA KOJA EMITUJU ASIMETRIČNI SVETLOSNI SNOP ZA MIMOILAŽENJE ILI SVETLO-SNI SNOP ZA VOŽNJU ILI OBA SVETLOSNA SNO-

PA, A OPREMLJENI SU HALOGENIM SIJALICAMA (H₄ SIJALICE), KAO I ZA HOMOLOGACIJU SAMIH SIJALICA (ECE R. 20)

„Službeni list SFRJ“, 14/75

– RO „Saturnus“, TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana –

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije SVETALA ZA VOŽNJU UNAZAD ZA MOTORNA VOZILA I NJIHOVE PRIKOLICE (ECE R. 23)

„Službeni list SFRJ“, 23/83

– RO „Saturnus“, TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije NASLONA ZA GLAVU NA SEDIŠTIMA MOTORNIM VOZILA (ECE R.25)

„Službeni list SFRJ“, 1/84

– Zavodi „Crvena zastava“ – OOUR „Zastava Razvoj“ – KRAGUJEVAC

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije PNEUMATIKA ZA MOTORNA VOZILA I NJIHOVE PRIKOLICE (ECE R. 30)

„Službeni list SFRJ“, 43/83 i

Dodatak „Službenom listu SFRJ“ za međunarodne spo-

razume, 5/83

– SOUR „Tigar“ – Pirot, Radna organizacija za proizvodnju spoljnih autoguma „Spoljna autoguma“ –

– „Sava“ – Kranj, industrija gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije VOZILA U POGLEDU RASPOREDA NOŽNIH KOMANDI (ECE R. 35)

„Službeni list SFRJ“ 1/84

– Zavodi „Crvena zastava“ – OOUR „Zastava Razvoj“

– Kragujevac

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije ZADNJIH SVETALA ZA MAGLU MOTORNIM I PRIKLJUČNIM VOZILA (ECE R. 38)

„Službeni list SFRJ“ 23/83

– RO „Saturnus“, TOZD tovarna avtoopreme, Ljubljana

Za jednoobrazne uslove za ispitivanje i sprovođenje obavezne homologacije motornih vozila sa najmanje 4 točka u pogledu buke (ECE R.51)

„Službeni list SFRJ“, 48/84

– RO INSTITUT ZA NUKLEARNE NAUKE „BORIS KIDRIČ“, OOUR „Institut za motore i vozila“ – VINČA

aktivnost u oblasti standardizacije

MEĐUNARODNA STANDARDIZACIJA

PRIMLJENA DOKUMENTACIJA

Ovaj pregled sadrži predloge međunarodnih standarda, usvojene međunarodne standarde i drugu važnu dokumentaciju koje je Savezni zavod za standardizaciju primio od Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO), Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC) i Saveta za uzajamnu ekonomsku pomoć (SEV).

Preporučuje se zainteresovanima da koriste ovu dokumentaciju u prostorijama Saveznog zavoda za standardizaciju, ili putem izrade kopija, a po posebnom traženju, uz obavezu plaćanja troškova reprodukcije.

Predlozi međunarodnih standarda objavljeni u periodu od 1. decembra 1984. do 24. januara 1985. godine.

ISO/TC 8 – Brodogradnja i pomorske konstrukcije

- DIS 5779/2 „Brodogradnja. Obični pravougaoni prozori. Postavljanje“
DIS 5780/2 „Brodogradnja. Otvori sa poklopcem. Postavljanje“
DIS 5797/1 „Brodogradnja i pomorske konstrukcije. Deo 1: Prozori otporni na vatru klase „B“ i otvori sa poklopcem“

ISO TC 10 – Tehnički crteži

- DIS 8015.2 „Tehnički crteži. Osnovni princip tolerancije“

ISO/TC 20 – Aeronautika i kosmonautika

- DIS 8248 „Vazduhoplovstvo. Fluidni sistemi i sastavni delovi. Pumpe sa promenljivim pritiskom koje se regulišu u funkciji pritiska. Opšti zahtevi“
DIS 7940 „Vazduhoplovstvo. Delovi mehaničkih sistema. Nemetalne remenice sa kontrolnim ležajevima za komandne kablove za primenu u vazduhoplovstvu. Tehnički uslovi“

ISO/TC 22 – Drumska vozila

- DIS 3911 „Točkovi. Naplaci. Nomenklatura, označavanje, obeležavanje“

- DIS 8470 „Drumska vozila. Svećice M 14 X 1,25 sa ravnim sedištem i šestougaonikom od 16 mm i njihov ležaj“

ISO/TC 23 – Traktori i mašine za poljoprivredu

- DIS 8759/1 „Poljoprivredni traktori točkaši. Prednje polužje za montažu i priključno vratilo. Deo 1: Prednje priključno vratilo.“
DIS 8759/2 „Poljoprivredni traktori točkaši. Prednje polužje za montažu i priključno vratilo. Deo 2: Polužje za montažu napred“

ISO/TC 26 – Bakar i legure bakra

- DIS 4747 „Bakar i legure bakra. Određivanje sadržaja srebra. Atomska apsorpciona spektrometrijska metoda sa plamenom“

ISO/TC 27 – Čvrsta mineralna goriva

- DIS 1213/1 „Čvrsta mineralna goriva. Rečnik. Deo 1: Termini u vezi sa pripremom uglja“
DIS 5072 „Mrki ugljevi i ligniti. Određivanje prave i prividne gustine“
DIS 8264 „Kameni ugalj. Određivanje svojstava bubrenja koristeći dilatometar“

ISO/TC 28 – Nafta i proizvodi nafte

- DIS 1998/3 „Industrija nafte. Rečnik. Deo 3:

- Definicije termina korišćenih u industriji nafte''
- DIS 7120 „Proizvodi nafte i ulja za podmazivanje. Ulja, nafte i druge tečnosti. Određivanje karakteristika sprečavanja rđe u prisustvu vode''
- ISO/TC 31 – Pneumatici, gume, naplaci i ventili**
- DIS 4209/1 „Pneumatici i naplaci za kamione i autobuse. Deo 1: Pneumatici (metričke serije)
- ISO/TC 34 – Poljoprivredno-prehrambeni proizvodi**
- DIS 959/1 „Biber, u celosti i zrnu. Deo 1: Crni biber. Specifikacije''
- DIS 959/2 „Biber, u celosti i zrnu. Deo 2: Beli biber. Specifikacije''
- DIS 5541/1 „Mleko i proizvodi od mleka. Prebrojavanje coliforma. Deo 1: Tehnika brojanja kolonija na 30 °C''
- DIS 5541/2 „Mleko i proizvodi od mleka. Prebrojavanje coliforma. Deo 2: Tehnika najverovatnijeg broja na 30 °C''
- DIS 8086 „Mlekare. Određivanje higijenskih uslova. Kontrola i postupci uzimanja uzoraka''
- DIS 8455 „Sirova kafa u vrećama. Uputstvo za skladištenje i transport''
- DIS 8588 „Organoleptičko ispitivanje. Metodologija ispitivanja „A'' i „not-A''
- ISO/TC 35 – Boje i lakovi**
- DIS 4628/6 „Boje i lakovi. Procenjivanje degradacije bojenih prevlaka. Označavanje intenziteta, količine i veličine opštih tipova nedostataka''
- DIS 8503/1 „Priprema čeličnih podloga pre primene boje i srodnih proizvoda. Površinska karakteristika čeličnih podloga. Deo 1: Specifikacije i definicije za ISO komparatore profila površine za procenjivanje površine čišćene mlazom abrazivnog sredstva
- DIS 8503/2 „Priprema čeličnih podloga pre primene boje i srodnih proizvoda. Površinske karakteristike čeličnih podloga. Deo 2. Metoda za klasifikaciju profila površine mlazom abrazivnog sredstva čišćenog čelika''
- DIS 8503/3 „Priprema čeličnih podloga pre primene boje i srodnih proizvoda. Površinske karakteristike čeličnih podloga. Deo 3: Metoda za kalibraciju ISO referentnih komparatora i za određivanje površine profila. Postupak sa mikroskopom
- ISO/TC 36 – Kinematografija**
- DIS 843 „Kinematografija. Magnetski film sa ispitnim zvukom. Osnovni tehnički uslovi''
- DIS 8622 „Kinematografija. Magnetni zvučni snimci na filmu od 35 mm i 70 mm. Karakteristike reprodukcije u lancu''
- ISO/TC 38 – Tekstil**
- DIS 8159 „Tekstil. Morfologija vlakana i pređe. Rečnik''
- DIS 8160 „Tekstil. Teksturirana filament-pređa. Rečnik''
- ISO/TC 42 – Fotografija**
- DIS 516.2 „Fotografija. Fotografске dijafragme. Merenje trajanja ekspozicije''
- DIS 6051 „Fotografija. Obrađeni fotografski papir. Praksa skladištenja''
- DIS 7760 „Otpaci kod fotografske obrade. Određivanje sadržaja hidrokvinona. Spektrofotometrijska metoda''
- ISO/TC 43 – Akustika**
- DIS 389/DAD 2 „Akustika. Standardizovana nulta tačka za baždarenje audiometara za čist ton''
- ISO/TC 45 – Guma i proizvodi od gume**
- DIS 1420 „Tkanine obložene gumom ili plastičnim masama. Određivanje otpornosti prema penetraciji vode
- DIS 4665/3 „Vulkanizovana guma. Otpornost prema atmosferskim uticajima. Deo 3: Metoda izlaganja veštačkoj svetlosti
- DIS 7617/1 „Tkanine obložene plastičnim masama za tapaciranje. Deo 1: Specifikacije za tkane tkanine obložene PVC-om
- DIS 7617/2 „Tkanine obložene plastičnim masama za tapaciranje. Deo 2: Specifikacije za tkane tkanine obložene poliuretanom''
- DIS 8028 „Creva i uređaji od gume za raspršivanje boje bez vazduha. Tehnički uslovi''

DIS 8053	„Guma i lateks. Određivanje sadržaja bakra. Fotometrijska metoda“		kom pritisku koji nastaje usled vetra“
DIS 8096/1	„Tkanine obložene gumom ili plastičnim masama. Tehnički uslovi za odeću otpornu na vodu. Deo 1: Tkanine obložene PVC-om“		
DIS 8096/2	„Tkanine obložene gumom ili plastičnim masama. Tehnički uslovi za odeću otpornu na vodu. Deo 2: Tkanine obložene poliuretanom i silikonelastomerom“		
ISO/TC 46	– Dokumentacija		
DIS 5127/7	„Dokumentacija i informatika. Rečnik. Deo 7: Pretraživanje i izdvajanje“		
DIS 512718	„Dokumentacija i informatika. Deo 8: Reprografija dokumenata“		
ISO/TC 47	– Hemija		
DIS 7381	„Butadien, tehnički. Određivanje oligomera. Metoda gasne hromatografije“		
DIS 8008	„Aluminijumoksid koji se primarno koristi za proizvodnju aluminijuma. Određivanje specifične površine apsorpcijom azota. Metoda jedne tačke“		
ISO/TC 59	– Građevinske konstrukcije		
DIS 7162	„Standardi performansi u građenju. Sadržaj i format standarda za procenjivanje performansi“		
DIS 7306	„Građevinske konstrukcije. Dimenzionalna koordinacija fasada napravljenih od elemenata“		
DIS 7307	„Građevinske konstrukcije. Dimenzionalna koordinacija pregrada napravljenih od elemenata“		
DIS 7360	„Standardi performansi u građenju. Nenoseće pregrade napravljene od elemenata istog porekla“		
DIS 7361	„Standardi performansi u građenju. Fasade napravljene od elemenata istog porekla“		
DIS 7892	„Udar na tela. Ispitivanje otpornosti na udar vertikalnih građevinskih elemenata“		
DIS 789	„Pregrade. Ispitivanje otpornosti prema vetru (statički pritisak) i zalupljivanje vrata“		
DIS 7895	„Fasada. Ispitivanje otpornosti prema pozitivnom i negativnom statič-		
		ISO/TC 61	– Plastične mase
		DIS 472/DAD8	„Plastične mase. Rečnik. Dopuna 8“
		DIS 472/DAD9	„Plastične mase. Rečnik. Dopuna 9“
		DIS 483	„Plastične mase. Mali zatvoreni prostori za kondicioniranje i ispitivanje pri relativnoj vlažnosti koja se održava vodenim rastvorima“
		DIS 1043/1	„Plastične mase. Simboli i kodovi. Deo 1: Simboli za osnovne polimere i njihove modifikacije, i za plastizere“
		DIS 1183	„Plastične mase. Metode za određivanje gustine i relativne gustine plastičnih masa, isključujući plastične mase sa ćelijama“
		DIS 2555/1	„Smole u tačnom stanju ili kao emulzije ili disperzije. Određivanje Brukfidovog viskoziteta. Deo 1: Opšti postupak“
		DIS 4586/2 DAD1	„Plastične mase. Dekorativni lamirani listovi bazirani na termoaktivnim smolama. Deo 2: Određivanje karakteristika“ Dopuna 1: Otpornost prema grebanju“
		DIS 4599	„Plastične mase. Određivanje otpornosti prema lomu u određenoj sredini. Metoda savijene trake“
		ISO/TC 68	– Bankarstvo
		DIS 8532	„Vrednosni papiri. Format za prenos brojeva certifikata“
		ISO/TC 85	– Nuklearna energija
		DIS 8300	„Određivanje sadržaja plutonijuma u plutonijumdioksidu (PuO ₂) nuklearne čistoće. Gravimetrijska metoda“
		DIS 8425	„Određivanje plutonijuma u čistom rastvoru plutonijumnitrata“
		ISO/TC 97	– Sistemi obrade informacija
		DIS 1989	„Programski jezici. KOBOL“
		DIS 2382/18	„Obrada podataka. Rečnik. Deo 18: Distribuirana obrada podataka“
		DIS 2382/21	„Obrada podataka. Rečnik. Deo 21: Interfeis između procesa računarskih sistema i tehničkih procesa“
		DIS 8473	„Sistemi obrade informacija. Protokol prenosa podataka za rad u mre-

- žama tipa „connectionless made network“
- DIS 8481 „Prenos podataka. DTE sa DTE fizički povezane upotrebljavajući X.24 električna kola za razmenu sa DTE sa vremenskom sinhronizacijom“
- ISO/TC 100 – Lanci i lančanici za prenos snage i za transportere
- DIS 4347 „Lanci za dizanje sa spornim pločicama, viljuškama i povratnim elementima“
- ISO/TC 107 – Metalne i druge neorganske prevlake
- DIS 2093 „Elektrolitičke prevlake kalaja. Tehnički uslovi i metode ispitivanja“
- DIS 2179 „Elektrolitičke prevlake legura kalaj-nikla. Tehnički uslovi i metode ispitivanja“
- DIS 3882 „Metalne i druge neorganske prevlake. Pregled metoda merenja debljine“
- DIS 7587 „Elektrolitičke prevlake legura kalaj-olovo. Tehnički uslovi i metode ispitivanja“
- DIS 8401 „Metalne prevlake. Pregled metoda merenja elastičnosti“
- ISO/TC 108 – Mehaničke vibracije i udari
- DIS 5348.2 „Mehaničke vibracije i udari. Mehaničko montiranje merača ubrzanja“
- DIS 7626/1 Vibracije i udari. Eksperimentalno određivanje mehaničke pokretljivosti. Deo 1: Osnovne dimenzije i transduktori“
- DIS 7962 „Vibracije i udari. Mehanička prenosivost ljudskog tela“
- ISO/TC 112 – Tehnologija vakuuma
- DIS 1609.4 „Tehnologija vakuuma. Dimenzije pri-rubnica“
- ISO/TC 118 – Kompresori, pneumatski alati i mašine
- DIS 1217 „Zapreminski kompresori. Ispitivanje pri prijemu“
- DIS 8010 „Vijčani kompresori. Uputstvo za projektovanje i izradu“
- DIS 8011 „Turbokompresori. Uputstvo za projektovanje i izradu“
- DIS 8012 „Kompresori sa naizmeničnim dejstvom. Uputstvo za projektovanje i izradu“
- ISO/TC 121 – Oprema za anesteziju i aparati za disanje za hidrauličnu upotrebu
- DIS 7281 „Sistemi za ispiranje anestetičkih gasova“
- ISO/TC 127 – Mašine za zemljane radove
- DIS 4510/1 „Mašine za zemljane radove. Alat za održavanje. Deo 1: Priručan alat za održavanje i podešavanje“
- DIS 4510/2 „Mašine za zemljane radove. Alat za održavanje. Deo 2: Uobičajeni alat za popravke“
- ISO/TC 129 – Legure aluminijuma
- DIS 6606 „Legure aluminijuma. Određivanje gubitka mase na 1075 °C. Gravimetrijska metoda“
- DIS 8556 „Legure aluminijuma. Određivanje sadržaja fosfora. Spektrometrijska metoda sa molibdenskim plavim“
- ISO/TC/31 – Hidrauličke i pneumatske transmisije
- DIS 3019/2 „Hidrauličke i pneumatske transmisije. Zapreminske pumpe i motori. Dimenzije i način označavanja pri-rubnica za ugradnju i krajeva vratila. Deo 2: Pri-rubnice sa 2 ili 4 rupe i krajevi vratila. Metričke serije“
- DIS 4408 „Hidrauličke i pneumatske transmisije. Fluidi. Određivanje kontaminacije čvrstim česticama. Metode brojanja sa mikroskopom“
- DIS 7241/2 „Hidrauličke i pneumatske transmisije. Brzo rastavive spojnice. Deo 2: Metoda ispitivanja“
- DIS 7744 „Hidrauličke pneumatske transmisije. Filtri. Zahtevi.“
- DIS 7790 „Hidrauličke i pneumatske transmisije. Razvodnici sa četiri otvora, veličine 03 i 05. Dimenzije ugradnje“
- ISO/TC 147 – Čistoća vode
- DIS 6333 „Čistoća vode. Određivanje metana. Spektrometrijska metoda sa formal-doksimom“

- DIS 6461/1 „Čistoća vode. Detekcija i prebrojavanje spora sulfitskom redukcijom anaeroba (clostridia). Deo 1: Metoda obogaćivanja u tekućoj sredini“
- DIS 6461/2 „Čistoća vode. Detekcija i prebrojavanje spora sulfitskom redukcijom anaeroba (clostridia). Deo 2: Metoda filtriranja sa membranom“
- DIS 8192 „Čistoća vode. Ispitivanje inhibicije potrošnje kiseonika aktivnog mulja
- DIS 8288 „Čistoća vode. Određivanje kobalta, nikla, bakra, cinka, kadmijuma i olova. Spektrometrijska atomsko-apsorpciona metoda sa plamenom“
- ISO/TC 153 – Ventili za opštu upotrebu**
- DIS 7259/2 „Ventili od livenog gvožđa sa ručicom za podzemne instalacije“
- ISO/TC 158 – Analiza gasova**
- DIS 6975 „Prirodni gas. Određivanje ugljovodnika od butana (C₄) do heksadekana (C₁₆). Metoda gasne hromatografije“

Međunarodni standardi objavljeni u periodu od 6. decembra 1984. do 21. februara 1985. godine

- ISO/TC 4 – Kotrljajni ležaji**
- ISO/TR 8646 „Objašnjenja za ISO 281/1–1977“
- ISO/TC 8 – Brodogradnja i pomorske konstrukcije**
- ISO 6067 „Brodogradnja i pomorske konstrukcije. Dizalice za čamce za spasavanje“
- ISO 7642 „Brodogradnja. Glavne dimenzije broda. Terminologija i definicije za primenu u računar“
- ISO 8304 „Brodogradnja. Barže, serije 3. Ventilacioni sistemi. Osnovne priključne dimenzije“
- ISO/TC 10 – Tehnički crteži**
- ISO 8048 „Tehnički crteži. Konstrukcioni crteži. Predstavljanje pogleda i preseka“

ISO/TC 164 – Mehaničko ispitivanje metala

- DIS 7500/1 „Metalni materijali. Proveravanje mašina za uniaksijalno statičko ispitivanje. Deo 1: Mašina za ispitivanje istezanja

ISO/TC 166 – Keramičko, stakleno i stakleno – keramičko posuđe u dodiru sa hranom

- DIS 8391/1 „Keramičko posuđe za kuvanje u dodiru sa hranom. Oslobođanje olova i kadmijuma. Deo 1: Metoda ispitivanja“
- DIS 8391/2 „Keramičko posuđe za kuvanje u dodiru sa hranom. Oslobođanje olova i kadmijuma. Deo 2: Dozvoljene granice“

ISO/TC 171 – Mikrografija

- DIS 6196/4 „Mikrografija. Rečnik. Deo 04: Materijali“
- DIS 6196/5 „Mikrografija. Rečnik. Deo 05: Kvalitet slika. Čitljivost. Kontrola“

ISO/TC 17 – Čelik

- ISO 4939 „Čelik i liveno gvožđe. Određivanje sadržaja nikla. Spektrofotometrijska metoda sa dimetilgliksimom“
- ISO 4946 „Čelik i liveno gvožđe. Određivanje sadržaja bakra. Spektrofotometrijska metoda sa 2,2'-dikvinolilom“
- ISO 7452 „Vruće valjani konstrukcioni čelični limovi. Tolerancije dimenzija i oblika“

ISO/TC 20 – Aeronautika i kosmonautika

- ISO 5843/1 „Vazduhoplovne konstrukcije. Lista ekvivalentnih termina. Deo 1. Aeronautička električna oprema“
- ISO 6702 „Vazduhoplovi. Zahtevi u odnosu na sisteme kontrole težine i ravnoteže u avionu“

ISO 7661	„Vazduhoplovstvo. Fluidni sistemi. Oslonci cevovoda za aksijalno postavljanje. Standardni projekat i kvalifikaciono ispitivanje. Metričke serije“	ISO 5748	zanje vrhom i koso rezanje. Dimenzije“ „Klešta i makaze. Klešta sa sečivom na kraju. Dimenzije. Dopuna 1“
ISO 8081	„Procesi u vazduhoplovstvu. Hemijska konverzija prevlaka za legure aluminijuma. Opšta svrha“	ISO 5749	„Klešta i makaze. Klešta za dijagonalno rezanje. Dimenzije. Dopuna 1“
ISO/TC 22	– Drumska vozila	ISO/TC 31	– Pneumatici, gume, naplaci i ventili
ISO 3583	„Drumska vozila. Priklučci za kontrolu pritiska za sisteme za pneumatske kočnice“	ISO 4251/1	„Pneumatici i naplaci (postojeće serije) za poljoprivredne traktore i mašine. Deo 1: Označavanje pneumatika i dimenzije“
ISO 3803	„Drumska vozila. Priklučci za kontrolu pritiska za sisteme za hidraulične kočnice“	ISO 4251/2	„Pneumatici i naplaci (postojeće serije) za poljoprivredne traktore i mašine. Deo 2: Nosivost pneumatika“
ISO 6722/1	„Drumska vozila. Nezaštićeni provodnici niskog napona. Deo 1: Opšti zahtevi i metode ispitivanja“	ISO 4251/3	„Pneumatici i naplaci (postojeće serije) za poljoprivredne traktore i mašine. Deo 3: Naplaci“
ISO 6772/3	„Drumska vozila. Nezaštićeni provodnici niskog napona. Deo 3: Preseci i dimenzije provodnika“	ISO/TC 33	– Vatrostalni materijal
ISO 7310	„Drumska vozila. Motori sa unutrašnjim sagorevanjem. Glave za prečistače goriva sa horizontalnim navojem na ivici. Dimenzije ugradnje i spajanja“	ISO 5013	„Vatrostalni proizvodi. Određivanje modula loma na povišenim temperaturama“
ISO 7311	„Drumska vozila. Motori sa unutrašnjim sagorevanjem. Glava za prečistače goriva sa vertikalnim navojem na ivici. Dimenzije ugradnje i spajanja“	ISO/TC 34	– Poljoprivredno-prehrambeni proizvodi
ISO 7575	„Drumska vozila. Točkovi za teretna vozila. Ravne spojnice. Navrtke za pričvršćivanje“	ISO 707	„Mleko i proizvodi od mleka. Metode uzimanja uzoraka“
ISO 7653	„Drumska vozila. Teretna vozila. Veza između priključnog vratila i pomoćnih gonjenih jedinica“	ISO 6656	„Životinjske i biljne masti i ulja. Određivanje sadržaja polimera tipa polietilena“
ISO 7638	„Drumska vozila. Priključak uređaja za zaštitu od blokiranja kočnica“	ISO 7540	„Mlevena paprika (prah). Specifikacija“
ISO/TC 26	– Bakar i legure bakra	ISO/TC 35	– Boje i lakovi
ISO 6958	„Kovani bakar i legure bakra. Vučene pravougaone šipke. Dimenzije i tolerancije oblika“	ISO 3856/1	„Boje i lakovi. Određivanje sadržaja „rastvorenog“ metala. Deo 1: Određivanje sadržaja olova. Atomska apsorpciona spektrometrijska metoda sa plamenom i spektrometrijska metoda sa ditizonom“
ISO/TC 28	– Nafta i proizvodi od nafte	ISO 7142	„Veziva za boje i lakove. Epoksi smole. Opšte metode ispitivanja“
ISO 2160	„Proizvodi od nafte. Korozivnost prema bakru. Ispitivanje sa bakarnom trakom“	ISO/TC 36	– Kinematografija
ISO/TC 29	– Sitan alat	ISO 6896	„Kinematografija. Intermitentni zubac za kinematografski projektor od 35 mm. Dimenzije“
ISO 5747	„Klešta i makaze. Klešta za bočno re-	ISO/TC 38	– Tekstil
		ISO 6330	„Tekstil. Postupci za pranje i sušenje

- u domaćinstvu''
- ISO 7771 „Tekstil. Određivanje dimenzionalnih promena tkanina usled potapanja u hladnu vodu''
- ISO/TC 39 – Mašine alatke**
- ISO 7388/1 „Drške alata sa konusom 7/24 sa automatskom izmenom alata. Deo 1: Drške N. 40, 45 i 50. Dimenzije. Dopuna 1: Tolerancija konusa''
- ISO/TC 41 – Remenice i remeni**
- ISO 1120 „Transportne trake. Određivanje otpornosti mehaničkih pričvršćivača. Statička metoda ispitivanja''
- ISO 7622/1 „Transportne trake sa čeličnom užadi. Ispitivanje istezanja u podužnom pravcu. Deo 1: Merenje izduženja''
- ISO 7622/2 „Transportne trake sa čeličnom užadi. Ispitivanje istezanja u podužnom pravcu. Deo 2: Ispitivanje čvrstoće na kidanje''
- ISO 7623 „Transportne trake sa čeličnom užadi. Ispitivanje veze uže—prevlaka''
- ISO 8094 „Transportne trake sa čeličnom užadi. Ispitivanje čvrstoće prijanjanja omota prema jezgru sloja''
- ISO/TC 42 – Fotografija**
- ISO 686 „Kinematografija. Filmske trake od 35 mm. Specifikacije za jednostruke i dvostruke formate
- ISO/TC 43 – Akustika**
- ISO 140/9 „Akustika. Merenje zvučne izolacije u zgradama i elementima. Deo 9: Laboratorijsko merenje soba—soba zvučne izolacije obešene tavanice sa ispunjenim prostorom iznad nje''
- ISO 354 „Akustika. Merenje zvučne apsorpcije u reverberacionoj sobi''
- ISO 3822/2 „Akustika. Laboratorijsko ispitivanje buke od uređaja i aparata koji se koriste u instalacijama za snabdevanje vodom. Deo 2: Uslovi montiranja i rada odvodnih slavina''
- ISO 3822/3 „Akustika. Laboratorijsko ispitivanje buke od uređaja i aparata koji se koriste u instalacijama za snabdevanje vodom. Deo 3: Uslovi montiranja i rada
- linijskih ventila i uređaja''
- ISO 7029 „Akustika. Prag čujnosti provođenjem u vazduhu u funkciji starosti i pola za otološki normalne osobe''
- ISO/TC 44 – Zavarivanje**
- ISO 1106/1 „Preporučeni postupak za radiografsku kontrolu zavarenih spojeva ostvarenih topljenjem. Deo 1: Sučioni zavareni spojevi ostvareni topljenjem na čeličnim limovima debljine do 50 mm''
- ISO 1106/3 „Preporučeni postupak za radiografsku kontrolu zavarenih spojeva ostvarenih topljenjem. Deo 3: Kružni zavareni spojevi ostvareni topljenjem na čeličnim cevima debljine do 50 mm''
- ISO 2553 „Zavareni spojevi. Grafičko predstavljanje na crtežima''
- ISO 6848 „Volframove elektrode za elektrolučno zavarivanje u zaštiti inertnih gasova i za zavarivanje i sečenje u plazmi. Kodifikacija''
- ISO 7284 „Oprema za elektrootporno zavarivanje. Posebni zahtevi primenljivi na transformatore sa dva odvojena sekundarna namotaja za višetačkasto zavarivanje koje se primenjuje u automobilskoj industriji''
- ISO/TC 45 – Guma i proizvodi od gume**
- ISO 1382 „Guma. Rečnik. Dopuna 6''
- ISO 1402 „Creva od gume i plastičnih masa. Hidrostatičko ispitivanje''
- ISO 4671 „Creva od gume i plastičnih masa. Metode merenja dimenzija''
- ISO 5794/1 „Guma, ingredijenti za smešu. Silicijum istaložen, hidratisan. Deo 1: Ispitivanje za sirove proizvode''
- ISO 5796/1 „Guma, ingredijenti za smešu. Prirodan kalcijum-karbonat. Deo 1: Metode ispitivanja''
- ISO 6505 „Vulkanizovana guma. Određivanje adhezije prema metalima i korozije metala''
- ISO 6803 „Creva i uređaji od gume i plastičnih masa. Ispitivanje hidrauličnim impulsnim pritiskom bez savijanja''
- ISO 6805 „Creva i uređaji od gume za podzemne rudnike. Hidraulični tip ojačan žicom za rudnike uglja''
- ISO 6806 „Creva i uređaji od gume za upotrebu u uljnim gorionicima. Tehnički uslovi

ISO 6808	„Plastična creva za isporuku goriva. Tehnički uslovi“		
ISO 6894	„Guma, ingredijenti za smešu. Čađ. Priprema uzoraka za određivanje dibutil-ftalata“	ISO 4608	„Plastične mase. Homopolimeri i kopolimeri smola vinilhlorida za opštu upotrebu. Određivanje apsorpcije plastificera na sobnoj temperaturi“
ISO 6915	„Polimerni, savitljivi materijali sa ćelijama. Poliuretanske pene za lameliranje. Specifikacija“	ISO 4589	„Plastične mase. Određivanje zapaljivosti pomoću kiseoničnog indeksa“
ISO 6943	„Vulkanizovana guma. Određivanje zamora na zatezanje“	ISO 6401	„Plastične mase. Homopolimeri i kopolimeri smola vinilhlorida. Određivanje zaostalog monomer vinilhlorida. Metode gasne hromatografije“
ISO 7231	„Polimerni savitljivi materijali sa ćelijama. Metoda za procenjivanje vrednosti protoka vazduha pri konstantnom padu pritiska“	ISO 6603/1	„Plastične mase. Određivanje ponašanja krutih plastičnih materijala prema multiaksijalnom udaru“
ISO 7326	„Creva od gume i plastičnih masa. Procenjivanje otpornosti prema ozonu u statičkim uslovima“	ISO 7214	„Plastične mase sa ćelijama. Polietilen. Metode ispitivanja“
ISO 7854	„Tkanine obložene gumom ili plastičnim masama. Određivanje otpornosti na savijanje (dinamička metoda)“	ISO/TC 63	– Staklene posude
ISO/TC 46	– Dokumentacija	ISO 7458	„Staklene posude. Otpornost prema unutrašnjem pritisku. Metode ispitivanja“
ISO 4	„Dokumentacija. Pravila za skraćivanje naslova reči i naslova publikacija“	ISO 7459	„Staklene posude. Otpornost na termičke udare i izdržljivost termičkih udara. Metode ispitivanja“
ISO 233	„Dokumentacija. Transliteracija arapskih slova“	ISO/TC 65	– Rude mangana
ISO 5964	„Dokumentacija. Uputstvo za uspostavljanje i razvoj multilingvalnog tezaurusa“	ISO 4294	„Rude mangana i koncentrat. Određivanje sadržaja bakra. Ekstrakcionospektrometrijska metoda i spektrometrijska metoda“
ISO/TC 51	– Palete za prevoz i rukovanje jednoobraznim teretom	ISO 43000	„Rude mangana i koncentrat. Određivanje sadržaja olova. Polarografska metoda“
ISO 445	„Palete za rukovanje materijalom. Rečnik“	ISO/TC 86	– Rashladni uređaji
ISO/TC 57	– Površinska obrada	ISO 7371	„Performanse za hladnjake za domaćinstvo. Hladnjaci sa ili bez odeljaka za nisku temperaturu“
ISO 4287/1	„Površinska obrada. Terminologija. Deo 1: Površina i njeni parametri“	ISO/TC 91	– Površinski aktivna sredstva
ISO 4287/2	„Površinska obrada. Terminologija. Deo 2: Merenje parametara hrapavosti“	ISO 862	„Površinski aktivna sredstva. Rečnik“
ISO/TC 61	– Plastične mase	ISO/TC 97	– Sistemi obrade informacija
ISO 1060/2	„Plastične mase. Homopolimeri i kopolimeri smola vinilhlorida. Deo 2: Određivanje karakteristika“	ISO 2111	„Prenos podataka. Osnovni način kontrolnih postupaka. Prenos podataka nezavisan od načina kodiranja“
ISO 1158	„Plastične mase. Homopolimeri i kopolimeri vinilhlorida. Određivanje hlora“	ISO 4335	„Prenos podataka. HLDC postupci. Utvrđivanje elemenata u postupcima“
ISO 2577	„Plastične mase. Termoreaktivni mate-		

ISO 5806	„Obrada informacija. Specifikacija tabela odluke gde će biti koji skup uslova biti zadovoljen jednim i samo jednim pravilom“	ISO/TC 107 – Metalne i druge neorganske prevlake
ISO 5807	„Dokumentacioni simboli i konvencije za podatke, za definisanje toka dijagrama, za programe i sisteme, za analizu, za mrežne dijagrame za programe i resurse u sistemu“	ISO 4521 „Metalne prevlake. Elektrolitičke prevlake srebra i legura srebra za tehničke svrhe“
ISO 6068	„Obrada informacija. Karakteristike zapisa mernih magnetnih traka (uključujući telemetrijske sisteme). Zahtevi u odnosu na razmenu	ISO 4523 „Metalne prevlake. Elektrolitičke prevlake zlata i legura zlata za tehničke svrhe“
ISO 6098	„Obrada informacija. Automatsko ubacivanje kasete za 12,7 mm (0.5 in) široku traku“	ISO 4524/5 „Metalne prevlake. Metode ispitivanja za elektrolitičke prevlake zlata i legure zlata. Deo 5: Ispitivanja adhezije“
ISO 6901	„Obrada informacija. Magnetni diskovi za čuvanje podataka, 160 000 fluks prelaza po tragu, 356 mm (14 in) spoljni prečnik“	ISO 6988 „Metalne i druge neorganske prevlake. Ispitivanje sa sumpordioksidom sa opštom koncentracijom vlage“
ISO 6902	„Obrada informacija. Magnetni diskovi za čuvanje podataka, 107 500 fluks prelaza po tragu, 266 mm (10.5 in) i 356 mm (14 in) prečnik	ISO/TC 108 – Mehanički udari i vibracije
ISO/TC 99 – Polupreradevine od drveta		ISO 6954 „Mehaničke vibracije i udari. Uputstvo za procenjivanje globalnih vibracija trgovačkih brodova“
ISO 5323	„Parket od tvrdog drveta. Blokovi sirovog parketa“	ISO/TC 110 – Vozila unutrašnjeg transporta
ISO/TC 102 – Železne rude		ISO 1044 „Vozila unutrašnjeg transporta. Akumulatori za pogon električnih vozila. Naponi
ISO 3271	„Železne rude. Ispitivanje u bubnju“	ISO/TC 113 – Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima
ISO/TC 104 – Konteneri za transport robe		ISO 1088 „Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima. Metoda polja brzina. Skupljanje podataka za određivanje grešaka pri merenju“
ISO 1161	„Konteneri serije 1. Nauglice. Tehnički uslovi“	ISO 4360 „Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima pomoću odvoda i mernih kanala. Odvodi trouglastog profila“
ISO 1496/1	„Konteneri serije 1. Tehnički uslovi i ispitivanja. Deo 1. Konteneri za opštu upotrebu“	ISO 4371 „Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima pomoću odvoda i mernih kanala. Metoda određivanja protoka pomoću određivanja dubine u nepravougaonim kanalima sa slobodnim prelivom (aproksimativna metoda)“
ISO/TC 106 – Materijal i proizvodi za zubarstvo		ISO 6418 „Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima. Ultrazvučni (akustični) merači brzine“
ISO 7711	„Rotacioni zubarski instrumenti. Dijamantski instrumenti“	ISO 6419/1 „Sistemi prenosa hidrometrijskih podataka. Deo 1: Opšte“
ISO 7787/1	„Rotacioni zubarski instrumenti. Bušilice. Deo 1: Čelične laboratorijske bušilice“	ISO 6420 „Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima. Oprema za postavljanje hidrometrijskih čamaca“
ISO 7787/2	„Rotacioni zubarski instrumenti. Bušilice. Deo 2: Karbidne laboratorijske bušilice“	

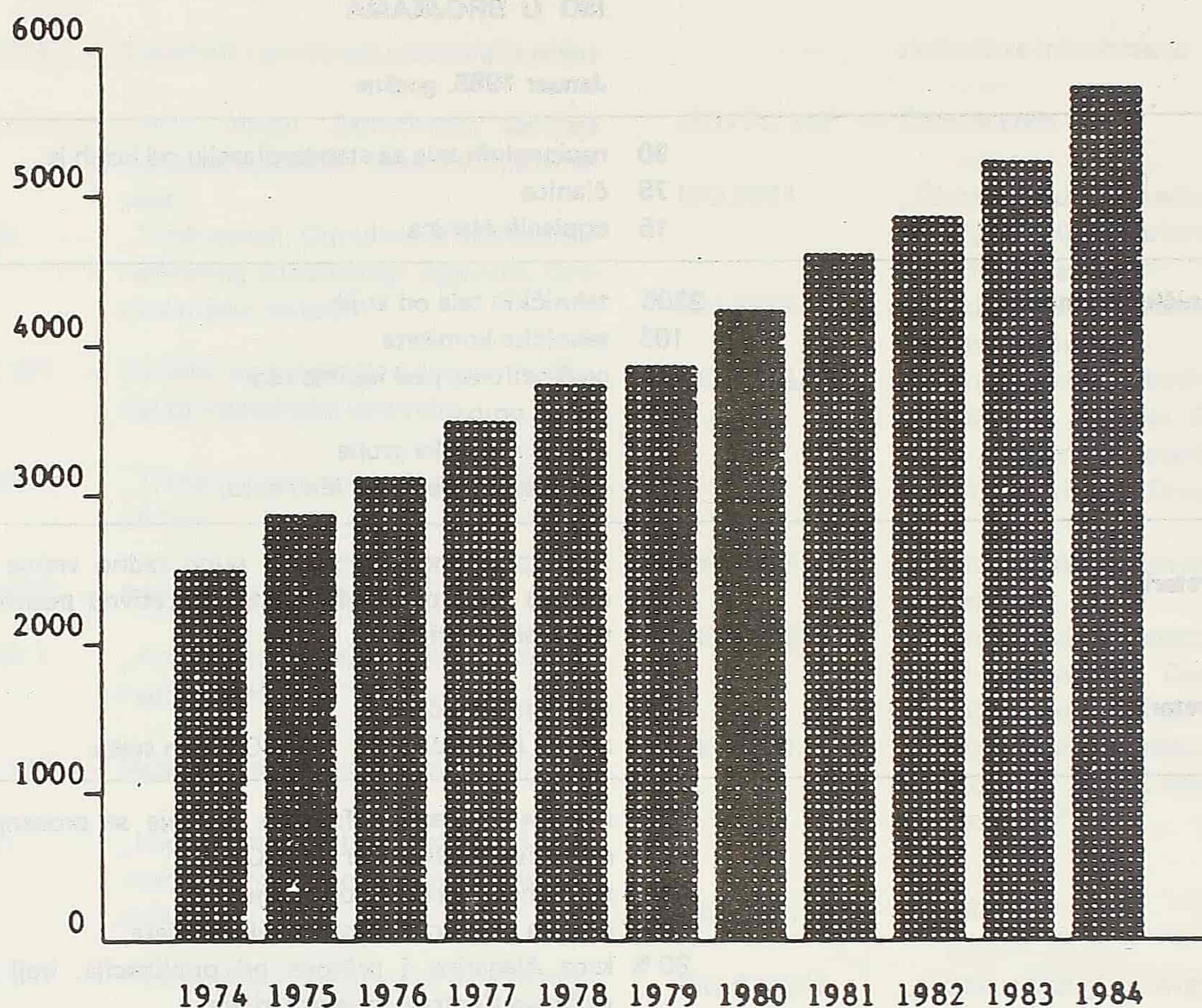
- ISO/TC 119 – **Materijali i proizvodi metalurgije praha**
- ISO 3907 „Tvrđi metali. Određivanje sadržaja ukupnog ugljenika. Gravimetrijska metoda”
- ISO 3908 „Tvrđi metali. Određivanje sadržaja nerastvornog (slobodnog) ugljenika. Gravimetrijska metoda
- ISO/TC 121 – **Oprema za anesteziju i aparati za disanje za medicinsku upotrebu**
- ISO 5306/2 „Traheostomne cevi. Deo 2: Osnovni zahtevi”
- ISO/TC 122 – **Ambalaža**
- ISO 7965/1 „Ambalaža. Vreće. Ispitivanje udarom. Papirne vreće”
- ISO/TC 127 – **Mašine za zemljane radove**
- ISO 7131 „Mašine za zemljane radove. Utovarivači. Terminologija i trgovačke specifikacije”
- ISO/TC 131 – **Hidraulične i pneumatske transmisije**
- ISO 2942 „Hidraulične transmisije. Elementi filtera. Provera otpornosti izrade. Celovitosti”
- ISO/TC 134 – **Veštačka đubriva**
- ISO 8154 „Veštačka đubriva i kondicioneri tla. Rečnik”
- ISO/TC 135 – **Ispitivanje bez razaranja**
- ISO 3453 „Ispitivanje bez razaranja. Ispitivanje prodiranjem tečnosti. Sredstva za proveru”
- ISO/TC 138 – **Plastične cevi**
- ISO/TR 7024 „Podzemna kanalizacija. Preporučena praksa i tehnike za instaliranje sanitarnih cevovoda od neplastificiranog polivinilhlorida (PVC-U) za podzemne sisteme u zgradama”
- ISO/TC 145 – **Grafički simboli**
- ISO/TR 7239 „Razvoj i principi za primenu javnih simbola za informisanje
- ISO/TC 147 – **Čistoća vode**
- ISO 5961 „Čistoća vode. Određivanje kadmijuma. Apsorpciona spektrometrijska metoda sa plamenom”
- ISO 7828 „Čistoća vode. Metode za biološko uzimanje uzoraka”
- ISO 7875/2 „Čistoća vode. Određivanje površinski aktivnih materija. Deo 2: Određivanje neorganskih površinski aktivnih materija koristeći Dragendorfov reagens”
- ISO 7887 „Čistoća vode. Ispitivanje i određivanje boje”
- ISO 7899/1 „Čistoća vode. Detekcija i brojanje faecal streptococci. Deo 1: Metoda obogaćivanjem u tečnoj sredini”
- ISO 7899/2 „Čistoća vode. Detekcija i brojanje streptococci. Deo 2: Metoda filtriranja membranom”
- ISO/TC 149 – **Bicikli**
- ISO 6742/1 „Bicikli. Uređaji za osvetljenje i refleksiju. Deo 1: Oprema za osvetljenje”
- ISO/TC 153 – **Ventili za opštu upotrebu**
- ISO 5996 „Ventili od livenog gvožđa”
- ISO/TC 156 – **Korozija metala i legura**
- ISO 7441 „Korozija metala i legura. Određivanje bimetalne korozije pri spoljnjem izlaganju pri ispitivanju korozije
- ISO/TC 158 – **Analiza gasova**
- ISO 6141 „Analiza gasova. Kalibrisanje gasnih mešavina. Atesti za pripremu mešavina”
- ISO/TC 164 – **Mehanička ispitivanja materijala**
- ISO 146 „Metalni materijali. Ispitivanje tvrdoće. Proveravanje mašina za ispitivanje tvrdoće po Vickersu HV 0.2 do HV 100

ISO U BROJKAMA

Januar 1985. godine

Članice	90	nacionalnih tela za standardizaciju od kojih je
	75	članica
	15	dopisnih članica
Struktura tehničkih komiteta	2305	tehničkih tela od kojih
	103	tehnička komiteta
	649	potkomiteta, pod kojima radi
	1460	radnih grupa i
	33	ad hoc studijske grupe (za detalje videti <i>ISO Memento</i>)
Osoblje Tehnički sekretarijati	400	ljudi (približno) zaposlenih puno radno vreme od strane
	36	članica koje obezbeđuju administrativnu podršku za tehničke sekretarijate
Centralni sekretarijat u Ženevi	134	osobe je povučeno iz
	23	zemlje i koordiniraju rad ISO širom sveta
Finansiranje	60	miliona švajcarskih franaka godišnje se procenjuje da su operativni troškovi za rad ISO
	80 %	se finansira direktno od strane
	36	članica koje drže tehničke sekretarijate,
	20 %	kroz članarine i prihode od publikacija, koji pokrivaju troškove Centralnog sekretarijata
Razvoj međunarodnih standarda	5692	ISO standarda od kojih su
	152	preporuke
	92	tehnički izveštaji
U 1984.	603	novih ili revidiranih ISO standarda je objavljeno (za detalje videti <i>ISO Katalog</i>)
Rad u toku	2553	Tema rada (WI) pojavljuje se u programima rada tehničkih komiteta, ali nisu dostigli stupanj predloga nacarta (DP)
	2016	Predloga nacarta je registrovano (DP)
U 1984.	1436	Nacarta standarda (DIS)
	516	Tema rada je dostigla stupanj predloga nacarta
	662	predloga nacarta su registrovani kao nacrti međunarodnih standarda (za detalje videti <i>Tehnički program</i>).
Zasedanja	9	tehničkih zasedanja je u toku, prosečno, svakog radnog dana godine negde u svetu
U 1984.	46	zasedanje tehničkih komiteta
	274	zasedanja potkomiteta
	640	zasedanja (približno) radnih grupa i ad hoc studijskih grupa
Veze	430	organizacija saraduje sa ISO tehničkim komitetima i potkomitetima (za detalje videti <i>ISO Veze</i>)

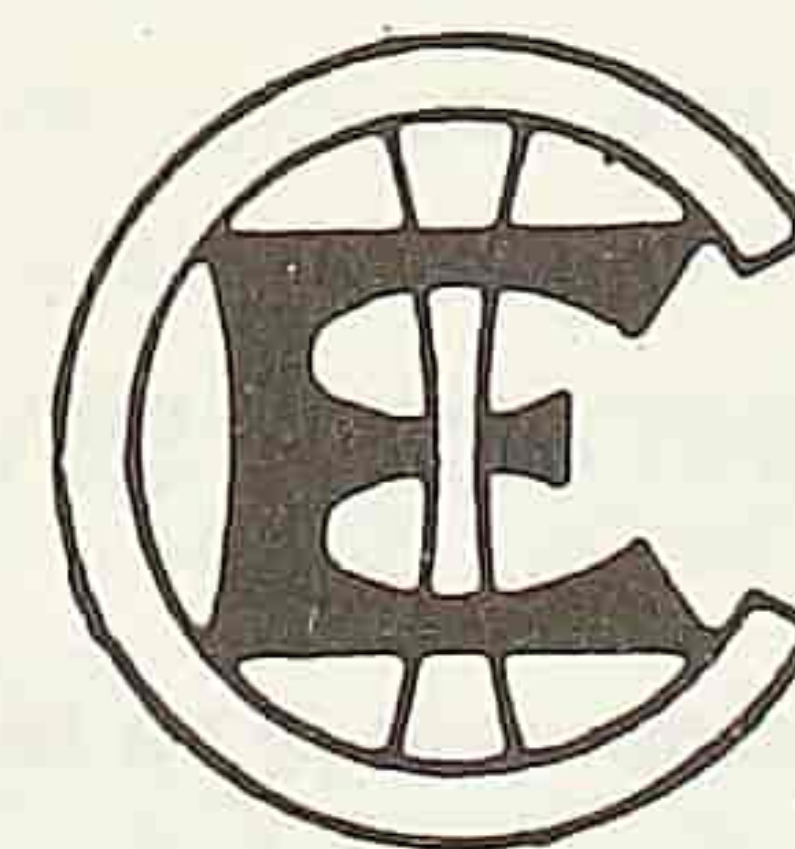
Objavljeni ISO međunarodni standardi

Rezultati rada ISO po tehničkim oblastima	Tema rada			Nacrti predloga			Nacrti međunarodnih standarda			Objavljeni međunarodni standardi		
	novi	ukup.	%	novi	ukup.	%	novi	ukup.	%	novi	ukup.	%
Mašinstvo	111	789	30,9	215	707	35,1	178	451	31,5	181	1 778	31,2
Bazna hemija	11	133	5,2	50	210	10,4	45	97	6,8	64	968	17,0
Nemetali	36	211	8,3	38	228	11,3	74	176	12,3	64	751	13,2
Rude i metali	16	187	7,3	23	155	7,7	67	127	8,9	57	542	9,5
Obrada informacija, grafika i fotografija	46	244	9,5	75	149	7,4	71	143	10,0	56	424	7,5
Poljoprivreda	27	149	5,8	38	172	8,5	49	103	7,2	45	448	7,9
Građevinarstvo	8	298	11,7	17	113	5,6	46	87	6,0	17	196	3,5
Specijalne vrste tehnologije	25	213	8,3	18	74	3,7	26	48	3,4	18	171	3,0
Zdravstvo i medicina	10	104	4,1	37	86	4,3	36	75	5,2	40	145	2,5
Osnovne teme	3	73	2,9	7	37	1,8	11	20	1,4	13	93	1,6
Životna sredina	19	112	4,4	25	69	3,4	38	78	5,4	35	124	2,2
Transport-distribucija	12	40	1,6	18	16	0,8	21	27	1,9	13	52	0,9
Ukupno	324	2 553	100	561	2 016	100	662	1 432	100	603	5 692	100

Tehničke informacije	59	nacionalnih informativnih centara o standardima ISO mreže obezbeđuju brži pristup standardima, tehničkim propisima i drugim dokumentima tipa standarda (više od 500 000)
Informativni centar Centralnog sekretarijata	9000	međunarodnih standarda (približno) su uključeni u bazu podataka ISO (za detalje videti <i>KWIC indeks međunarodnih standarda</i>)
Postignuti rezultati	23	priručnika o standardima
U izdavačkoj delatnosti	23	bibliografije
	6200	kopija ISO biltena se distribuira mesečno ISO članicama, međunarodnim organizacijama i raznim pretplatnicima od kojih je
	4200	kopija distribuirano na engleskom i
	2000	na francuskom jeziku
U 1984.	40	kratkih štampanih informacija je objavljeno o najznačajnijim ISO standardima

NOVI MEĐUNARODNI STANDARDI IZ ELEKTROTEHNIKE

IEC/TC 1

Terminologija

- Publikacija 50(521) (1984): „Međunarodni elektrotehnički rečnik. Deo 521: Poluprovodničke komponente i integrisana kola“

Cena: 103 Šv. fr.

IEC/SC 12E

Mikrotalasni sistemi

- Publikacija 510—1—2 (I izdanje, 1984): „Metode merenja radio-uređaja koji se koriste u satelitskim zemaljskim stanicama. Deo 1: Merenja zajednička za podsisteme i kombinacije podsistema. Odeljak 2: Merenja u RF opsegu“

Cena: 61 Šv. fr.

IEC/TC 15

Izolacioni materijali

- Publikacija 85 (II izdanje, 1984): „Termička procena i klasifikacija električne izolacije“

Cena: 28 Šv. fr.

IEC/TC 18

Brodske električne instalacije

- Publikacija 92—501 (III izdanje, 1984): „Brodске električne instalacije. Deo 501: Specijalne karakteristike. Postrojenja za električni pogon“

Cena: 37 Šv. fr.

IEC/SC 23G

Spojnice za aparate

- Publikacija 320—2—1 (I izdanje, 1984): „Spojnice za naprave za domaćinstvo i slične opšte primene. Deo 2: Spojnice za mašine za šivenje“

Cena: 28 Šv. fr.

IEC/SC 34D

Svetiljke

- Publikacija 598—2—17 (I izdanje, 1984): „Svetiljke. Deo 2: Posebni zahtevi. Sekcija 17: Svetiljke za scensko osvetljenje, TV i filmske studije (spoljno i unutrašnje)“

Cena: 22 Šv. fr.

IEC/TC 42

Visokonaponska ispitivanja

- Publikacija 790 (I izdanje, 1984): „Osciloskopi i voltmetri za merenje vršnih vrednosti pri ispitivanju udarnim naponima“

Cena: 74 Šv. fr.

IEC/TC 50

Osnovna klimatska i mehanička ispitivanja

- Publikacija 695–2–3 (I izdanje, 1984): „Ispitivanje zapaljivosti. Deo 2: Metode ispitivanja. Ispitivanje loših spojeva grejačima“

Cena: 37 Šv. fr.

IEC/SC 61F

Ručni alati sa elektromotorima

- Publikacija 745–2–3 (I izdanje, 1984): „Bezbednost prenosnih alata sa elektromotorima. Deo 2: Posebne

odredbe za brusilice, alate za poliranje i disk brusilice“

Cena: 28 Šv. fr.

- Publikacija 745–2–9 (I izdanje, 1984): „Bezbednost prenosnih alata sa elektromotorima. Deo 2: Posebne odredbe za alate za urezivanje navoja“

Cena: 22 Šv. fr.

- Publikacija 745–2–11 (I izdanje, 1984): „Bezbednost prenosnih alata sa elektromotorima. Deo 2: Posebne odredbe za testere“

Cena: 22 Šv. fr.

- Publikacija 745–2–14 (I izdanje, 1984): „Bezbednost prenosnih alata sa elektromotorima. Deo 2: Posebne odredbe za rendisaljke“

Cena: 22 Šv. fr.

- Publikacija 745–2–15 (I izdanje, 1984): „Bezbednost prenosnih alata sa elektromotorima. Deo 2: Posebne odredbe za kosilice za travu i živu ogradu“

Cena: 28 Šv. fr.

DOKUMENTACIJA SEV

Savezno izvršno veće je na sednici održanoj 5. juna 1974. godine donelo zaključak o proširenju saradnje između SFRJ i SEV u oblasti standardizacije u skladu sa članom 1. i 2. Sporazuma između vlade SFRJ i SEV o učešću predstavnika SFRJ u radu organa SEV. U skladu sa Sporazumom predstavnici SFRJ učestvuju u radu Stalne komisije SEV za saradnju u oblasti standardizacije i njenih radnih tela po pitanjima od uzajamnog interesa za SFRJ i zemlje članice SEV.

Za nosioca saradnje određen je Savezni zavod za standardizaciju, a saradnja se realizuje preko Jugoslovenske delegacije za učešće u radu Stalne komisije SEV za saradnju u oblasti standardizacije.

U vezi sa navedenim, Bilten Zavoda će u ovoj rubrici objavljivati primljene važnije standarde SEV, metodološka uputstva i kalendar zasedanja radnih tela Komisije.

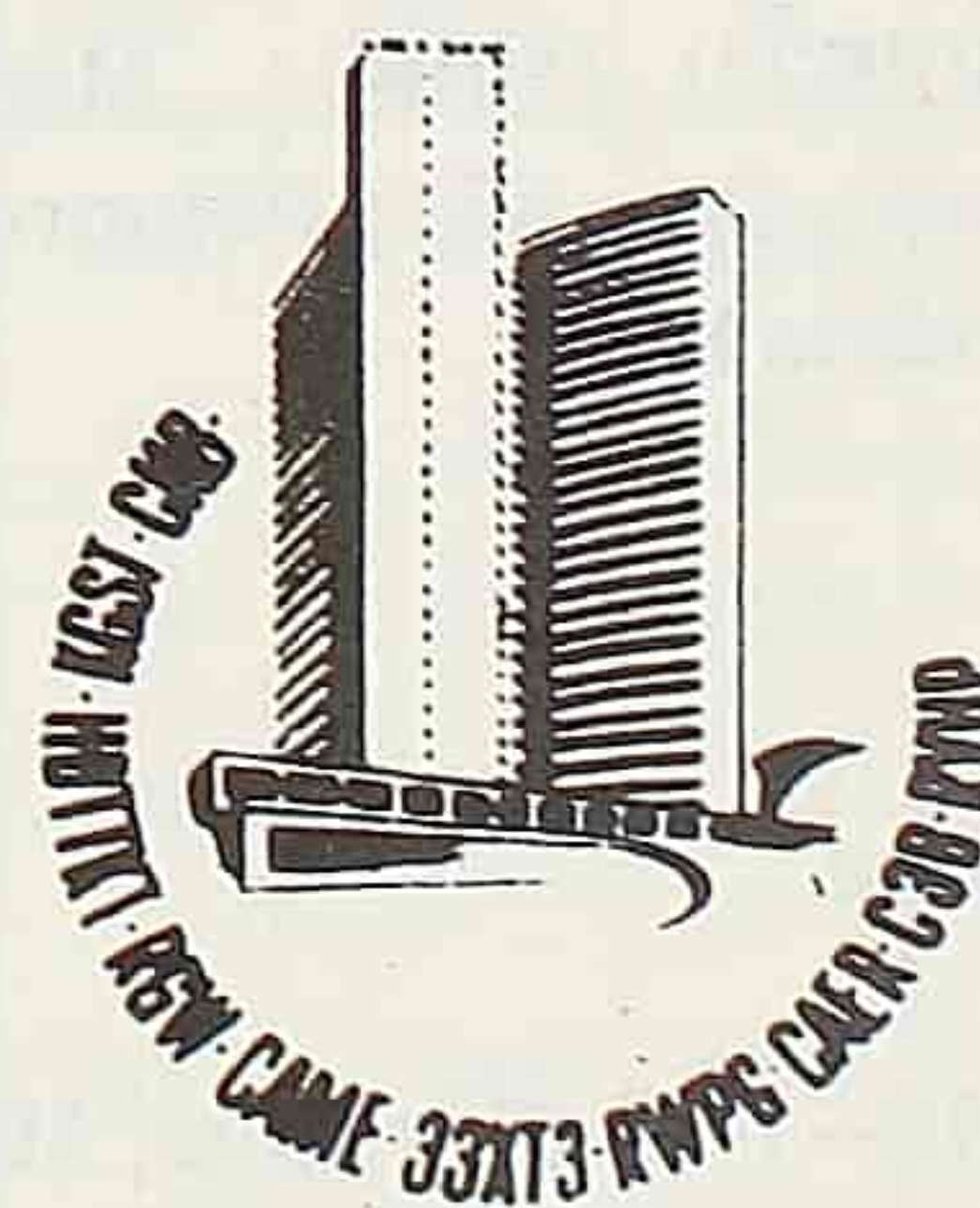
Nacrti standarda SEV izrađuju se u okviru Stalne komisije SEV za saradnju u oblasti standardizacije, u okviru radnih tela granskih komisija SEV i privrednih udruženja zemalja članica SEV.

ST SEV 4412–83

Dokumentacija SEV. Crteži u građevinarstvu. Predstavljanje i označavanje podova

ST SEV 4411–83

Dokumentacija SEV. Crteži u građevinarstvu. Predstavljanje i označavanje tavanica

ST SEV 4456-83	Raspršivač, mlaznik u crevo kod poljoprivrednih mašina za zaštitu bilja. Priključne mere		26,4 m za kolosek 1435 mm sa mestima za sedenje i prolazom. Zahtevi za razmeštaj opreme
ST SEV 4214-83	Sigurnosni uređaj kod kućnih aparata na gas i kampaparata na gas. Tehnički uslovi i metode ispitivanja	ST SEV 4238-83	Celuloza. Metoda određivanja nečistoća
ST SEV 4106-83	Keramički elektrotehnički materijali. Određivanje srednjeg koeficijenta temperaturne ekspanzije	ST SEV 4239-83	Papir i karton. Određivanje otpornosti na probijanje
ST SEV 3989-83	Tranzistorski uređaji. Podmetači za šablone i šabloni	ST SEV 4262-83	Pivo. Određivanje ukupne količine alkohola metodom destilacije
ST SEV 4030-83	Lančani ekskavatori za rudnike. Osnovni parametri	ST SEV 4274-83	Reagensi. Metanol
ST SEV 4339-83	Pumpe za gorivo za automobilske i traktorske dizel-motore. Metode ispitivanja na radioničkom stolu	ST SEV 4347-83	Stomatološka oprema. Terminologija
ST SEV 4325-83	Električni osobni liftovi. Osnovni parametri i mere	ST SEV 4348-83	Medicinski endoskopi. Označavanje, pakovanje, transport i skladištenje
ST SEV 4047-83	Brodski telegrafi mašinski i električni. Tehnički uslovi i metode ispitivanja	ST SEV 4362-83	Zaštita na radu. Uređaji za blokiranje kod proizvodne opreme. Opšti zahtevi
ST SEV 4258-83	Brendi, vinski destilat. Fotometrijska metoda određivanja koncentracije metil-alkohola sa hromotropnom kiselinom	ST SEV 4384-83	Čvrsto gorivo. Određivanje greške kod uzimanja i pripreme uzoraka
ST SEV 4356-83	Automobili i motorni vozovi. Furgoni za opšte namene. Osnovni parametri i tehnički uslovi	ST SEV 4401-83	Mašine za stavljanje etikete na staklene flaše. Tehnički uslovi
ST SEV 4267-83	Zaštita opreme za žičnu komunikaciju i osoblja koje rukuje opremom od dejstva elektromagnetnih talasa. Termini i definicije	ST SEV 4424-83	Vatrostalni proizvodi i materijali koji sadrže cirkonijum. Zahtevi za metode hemijske analize
ST SEV 4264-83	Primarna mreža uzajamno povezanog kompleksnog sistema veza zemalja članica SEV za prenos svih vrsta informacija. Termini i definicije	ST SEV 4429-83	Vatrostalni proizvodi i materijali koji sadrže cirkonijum. Fotometrijske metode određivanja titan-dioksida
ST SEV 4076-83	Čelici i legure otporni na koroziju. Određivanje otpornosti na međukristalnu koroziju	ST SEV 4430-83	Vatrostalni proizvodi i materijali koji sadrže cirkonijum. Fotometrijska metoda određivanja gvožđe-oksida
ST SEV 4450-83	Energetski kablovi za nestacionarno polaganje sa gumenom izolacijom. Tehnički uslovi i metode ispitivanja	ST SEV 4458-83	Kombajni za branje krompira. Tehnički zahtevi
ST SEV 3876-82	Železnički poštanski vagoni dužine 26,4 m za kolosek 1435 mm. Zahtevi za razmeštaj opreme	ST SEV 165-84	Olovne akumulatorske baterije napona 12 V za motocikle i mopede. Tipovi, kapaciteti, gabaritne mere, razmeštaj polova i označavanje
ST SEV 3875-82	Vagon-restorani i vagon-restorani sa delom za bife, dužine 26,4 m za kolosek 1435 mm. Zahtevi za razmeštaj opreme	ST SEV 237-83	Olovne pregrade sa otvorom za zaštitu od radijacije. Konstrukcija, tipovi i mere
ST SEV 3874-82	Putnički železnički vagoni dužine	ST SEV 294-84	Kondenzatori za povećanje koeficijenta snage. Tehnički uslovi
		ST SEV 797-84	Hemijska vlakna. Nomenklatura tehničkih pokazatelja
		ST SEV 1067-84	Sigurnosna tehnika. Teretne dizalice. Zahtevi za kočnice
		ST SEV 1286-84	Ključevi otvoreni, jednostrani. Mere
		ST SEV 1287-84	Ključevi otvoreni, dvostrani. Mere

ST SEV 1291-84	Nasadni savijeni ključevi. Mere		
ST SEV 2012-79	Skraćenice za reči i izraze u bibliografskom opisu		
ST SEV 4254-84	Izveštaj o naučnoistraživačkom radu. Opšti zahtevi		
ST SEV 4285-84	Podzemne vode. Opšti zahtevi za uzimanje uzoraka		
ST SEV 4331-84	Transporteri sa trakom za rudnike. Zahtevi za sigurnost		
ST SEV 4332-84	Kombajni za ugalj i oprema za prekopavanje. Zahtevi za osvetljenje		
ST SEV 4333-84	Sistem za snabdevanje električnom energijom aviona i helikoptera. Zahtevi za kvalitet električne energije		
ST SEV 4467-84	Vodoprivreda. Kaptaža, odvodni kanal i zatvarač. Termini i definicije		
ST SEV 4468-84	Zaštita prirode. Hidrosfera. Opšti zahtevi za zaštitu površinskih voda od zagađivanja		
ST SEV 4469-84	Zaštita prirode. Zemljište. Opšti zahtevi za određivanje zagađujućih materija		
ST SEV 4471-84	Zaštita prirode. Zemljište. Zahtevi za zaštitu plodnog sloja prilikom		
			zemljanih radova
		ST SEV 4472-84	Zaštita prirode. Zemljište. Termini i definicije
		ST SEV 4474-84	Sigurnosna tehnika. Teretne dizalice. Zahtevi za hidrauličnu opremu
		ST SEV 4477-84	Guma. Određivanje sadržaja tehničkog ugljenika
		ST SEV 4502-84	Cevi od aluminijuma i aluminijumskih legura hladno deformisane. Asortiman
		ST SEV 4503-84	Hrom. Metoda uzimanja i priprema uzorka za hemijsku i fizičko-hemijsku analizu
		ST SEV 4504-84	Hrom. Potenciometrijska metoda određivanja hroma
		ST SEV 4505-84	Hrom. Fotometrijska i gravimetrijska metoda određivanja silicijuma
		ST SEV 4520-84	Rude mangana, koncentracije i aglomerati. Fotometrijska metoda i metoda atomske apsorpcije određivanja nikla
		ST SEV 4526-84	Ferrotitan. Fotometrijska metoda i metoda atomske apsorpcije određivanja cirkonijuma
		ST SEV 4566-84	Metrologija. Referentni materijali. Termini i definicije

PREGLED PRIMLJENIH INOSTRANIH STANDARDARDA

Ova rubrika obuhvata pregled inostranih standarda primljenih u Odseku za INDOK poslove Saveznog zavoda za standardizaciju. Standardi su dati u skraćenom bibliografskom opisu: referentni broj, naslov, datum (datum stupanja na snagu), broj strana, broj UDK (Univerzalne decimalne klasifikacije, ukoliko je dat u standardu).

Stručnjaci, zainteresovane ustanove i organizacije i radne organizacije mogu da koriste ove standarde u samoj Standardoteci ili da izvrše nabavku kopija standarda.

Za sva obaveštenja obratiti se Saveznom zavodu za standardizaciju – Odsek za INDOK poslove, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, tel. 644–066/240.

DIN – Savezna Republika Nemačka

DIN 820 T 12 **Januar 1985**
Normungsarbeit Gestaltung von Normen: Normen mit sicherheitstechnischen Festlegungen. – S 5
DK 006

DIN 2037 T 2 **Januar 1985**
Metallverpackungen Falzdeckeldosen rund, zylindrisch, 2 teilig mit Stufenrand. – S 2
DK 621.798.144

DIN 5035 T 5 **Januar 1985**
Innenraumbelichtung mit künstlichem Licht: Notbeleuchtung. – S 6
DK 628.93

DIN 5050 **Januar 1985**
Nichttherapeutische UV-Bestrahlungsgeräte für den menschlichen Körper Messung, Kennzeichnung, Typeneinteilung. – S 6
DK 628.9.04

DIN 6094 T 5 **Januar 1985**
Packmittel Mundstücke für Schaumweinflaschen. – S 2
DK 621.798.147

DIN 6171 T 1 **Januar 1985**
Aufsichtfarben für Verkehrszeichen: Farben und Farbgrenzen bei Beleuchtung mit Tageslicht. – S 6
DK 535.66:656.055

DIN 6451 **Januar 1985**
Kreuzmeissel. – S 1
DK 621.911.3

DIN 6854 **Januar 1985**
Technetium-Generatoren: Anforderungen und Betrieb. – S 7
DK 615.849

DIN 7631 **Januar 1985**
Rohrverschraubungen mit Kugelbuchse: Verbindungsstutzen. – S 3
DK 621.643

DIN 7632 **Januar 1985**
Rohrverschraubungen mit Kugelbuchse Übergangseinschraubstutzen. – S 3
DK 621.643

DIN 7633 **Januar 1985**
Rohrverschraubungen mit Kugelbuchse: Lötstutzen. – S 2
DK 621.643

DIN 7637 **Januar 1985**
Rohrverschraubungen mit Kugelbuchse: Schweisstutzen. – S
DK 621.643

DIN 7638 **Januar 1985**
Rohrverschraubungen mit Kugelbuchse: Winkelverbindungsstutzen. – S 3
DK 621.643.414

DIN 7639 **Januar 1985**
Rohrverschraubungen mit Kugelbuchse: T-Verbin-

- dungsstützen. — S 3
 DK 621.643.414
- DIN 7640** **Januar 1985**
 Rohrverschraubungen mit Kugelbuchse: Kreuzverbindungsstützen. — S 3
 DK 621.643.414
- DIN 7643** **Januar 1985**
 Rohrverschraubungen Hohlschrauben für einen Ringstützen. — S 3
 DK 621.643
- DIN 7644** **Januar 1985**
 Rohrverschraubungen mit Kugelbuchse Hohlschraubenstützen für einen Ringstützen. — S 4
 DK 621.643
- DIN 7647** **Januar 1985**
 Rohrverschraubungen mit Kugelbuchse Einschraubstützen. — S 3
 DK 621.643
- DIN 7945** **Januar 1985**
 Bergsteigerausrüstung Eispickel Sicherheitstechnische Anforderungen, Prüfung. — S 5
 DK 685.727
- DIN 8320** **Januar 1985**
 Schraubendreher für Schlitzschrauben der Feinwerktechnik. S 3
 DK 621.883
- DIN 8995** **Januar 1985**
 Klaviatur für Pianos und Flügel: Benennungen. — S 2
 DK 681.816
- DIN 14426** **Januar 1985**
 Feuerwehrwesen Tragbare Turbotauchpumpe. — S 5
 DK 614.846
- DIN 15306** **Januar 1985**
 Aufzüge Personenaufzüge für Wohngebäude Baumasse Fahrkorbmasse Türmasse. — S 6
 DK 621.876
- DIN 16778 T 1** **Januar 1985**
 Kunststoff-Formmassen Ethylen-Vinylacetat-Copolymer (EVA) — Formmassen Einteilung und Bezeichnung. — S 6
 DK 687.744
- DIN 18082 T 1** **Januar 1985**
 Feuerschutzabschlüsse Stahltüren T 30—1 Bauart A. — S 10
 DK 699.81
- DIN 18558** **Januar 1985**
 Kunstharzputze Begriffe, Anforderungen, Ausführung. — S 9
 DK 691.557—036.7
- DIN 18560 T 3** **Januar 1985**
 Estriche im Bauwesen Verbundestriche. — S 5
 DK 692.533.1
- DIN 20629 T 1** **Januar 1985**
 Einschienenhängebahnen für den Bergbau Aufhängen von Schienen für seilbetriebene Einschienenhängebahnen. — S 6
 DK 625.143.002
- DIN 23007** **Januar 1985**
 Steinkohlenaufbereitung Flockungsmittel für Betriebswässer Begriffe, Anforderungen, Prüfung. — S 12
 DK 622.7.06
- DIN 23011** **Januar 1985**
 Steinkohlenaufbereitung Aufbereitungsanlagen Teil 1 Planung. — S 6
 Teil 4 Technische Vereinbarungen im Rahmen der Festlegung von Gewährleistungen. — S 6
 Teil 5 Verfahrenstechnische Überwachung. — S 7
 Teil 7 Maschinentechnische Überwachung. — S 4
 DK 622.7.01
- DIN 24163 T 1** **Januar 1985**
 Ventilatoren Leistungsmessung Normkennlinien. — S 13
 DK 621.63
- DIN 49562** **Januar 1985**
 Elektrische Nachrichtentechnik Lampenstreifen Anforderungen, Prüfungen. — S 3
 DK 621.326.75
- DIN 51222** **Januar 1985**
 Werkstoffprüfmaschinen Pendelschlagwerke. — S 9
 DK 620.1.05
- DIN 51224** **Januar 1985**
 Werkstoffprüfmaschinen Härteprüfgeräte mit Eindringtiefen — Messeinrichtung. — S 6
 DK 620.1.05

- DIN 53619** **Januar 1985**
Prüfung von Kautschuk und Elastomeren Bestimmung des Fluorgehaltes. — S 5
DK 678.074
- DIN 66237 T 1** **Januar 1985**
Informationsverarbeitung Ein — oder Zweiseitig verwendbare Diskette 200 Mechanische Eigenschaften. — S 9
DK 681.327
- DIN 66247 T 1** **Januar 1985**
Informationsverarbeitung Ein — oder zweiseitig verwendbare Diskette 130 Mechanische Eigenschaften, 1,9 Spuren/mm. — S 8
DK 681.327
- DIN 66 248 T 1** **Januar 1985**
Informationsverarbeitung Aufzeichnungsverfahren und Formatierung für Diskette 130 Wechseltaktschrift bei 7958 Flusswechsel/rad, einseitig verwendbar, 1,9 Spuren/mm. — S 11
DK 681.327
- DIN EN 115** **Januar 1985**
Sicherheitsregeln für die Konstruktion und den Einbau von Fahrtreppen und Fahrsteigen. — S 31
DK 621.876.32
- DIN ISO 5294** **Januar 1985**
Synchronriementriebe Scheiben. — S 10
DK 621.85
- DIN 478** **Februar 1985**
Vierkantschrauben mit Bund. — S 4
DK 621.882
- DIN 479** **Februar 1985**
Vierkantschrauben mit Kernansatz. — S 4
DK 621.882
- DIN 480** **Februar 1985**
Vierkantschrauben mit Bund und Ansatzkuppe. — S 4
DK 621.882
- DIN 557** **Februar 1985**
Vierkantmuttern Produktklasse C. — S 2
DK 621.882
- DIN 561** **Februar 1985**
Sechskantschrauben mit Zapfen und kleinem Sechskant. — S 4
DK 621.882
- DIN 562** **Februar 1985**
Vierkantmuttern niedrige Form Produktklasse B. — S 3
DK 621.882
- DIN 564** **Februar 1985**
Sechskantschrauben mit Ansatzspitze und kleinem Sechskant. — S 4
DK 621.882
- DIN 936** **Februar 1985**
Flache Sechskantmutter Gewinde M 8 bis M 52 und M 8X1 bis M 52X3 Produktklassen A und B. — S 621.882
DK 621.882
- DIN 5545** **Februar 1985**
Schakengehänge für Schienenfahrzeuge für Güterwagenlaufwerke mit Blattfedern. — S 9
DK 629.46.027
- DIN 6804 T 1** **Februar 1985**
Strahlenschutzregeln für den Umgang mit umschlossenen radioaktiven Stoffen in der Medizin: Therapeutische Anwendung. — S 16
DK 614.876
- DIN 6868 T 1** **Februar 1985**
Sicherung der Bildqualität in röntgendiagnostischen Betrieben: Allgemeines. — S 3
DK 616-073.75
- DIN 7852** **Februar 1985**
Vollgummireifen für mehrteilige Luftreifenfelgen. — S 3
DK 629.11.012
- DIN 8253 T 1** **Februar 1985**
Runde Uhrgläser für Kleinuhren Kunststoffgläser Benennungen Kennzeichnende Abmessungen. — S 3
DK 681.11.036.3
- DIN 8620 T 5** **Februar 1985**
Werkzeugmaschinen Waagrecht-Bohr-Fräsmaschinen Werkstückaufnahmeplatten Abnahmebedingungen. — S 5
DK 621.914.4
- DIN 13967 T 2** **Februar 1985**
Zahnheilkunde Wurzelkanalinstrumente Nenngrößen und Kennzeichnung. — S 3
DK 615.47

- DIN 14092 T 3** **Februar 1985**
Feuerwehrrhäuser Schlauchtroskenturm Übungswand.
— S 3
DK 614.842
- DIN 15538 T 1** **Februar 1985**
Magnetfilm 17,5 mm und 35 mm DIN-Bezugsfilme
BF 17A und BF 35A. — S 4
DK 778.534
- DIN 15560 T 7** **Februar 1985**
Scheinwerfer für Film Fernsehen, Bühne und Pho-
tographie: Beschriftung und Kennzeichnung für
Studio — und Bühnenbeleuchtungsgeräte. — S 2
DK 628.946
- DIN 15575** **Februar 1985**
Pilotfrequenz-Aufzeichnung Pilotfrequenz, Laufges-
chwindigkeit Spurlagen, Magnetisierung. — S 2
DK 778.534
- DIN 15910 T 1** **Februar 1985**
Magnetköpfe Bezugsabstände und Befestigungen der
Magnetköpfe für Magnetfilm und für Bildpositive mit
Magnettonstreifen. — S 5
DK 681.846.7
- DIN 16773 T 1** **Februar 1985**
Kunststoff-Formmassen Polyamid (PA)—Formmassen
für Spritzgiessen und Extrusion; Homopolymere
Einteilung und Bezeichnung. — S 7
DK 678.675
- DIN 17173** **Februar 1985**
Nahtlose kreisförmige Rohre aus kaltzähen Stäh-
len: Technische Lieferbedingungen. — S 12
DK 621.643.2
- DIN 17174** **Februar 1985**
Geschweisste kreisförmige Rohre aus kaltzähen
Stählen: Technische Lieferbedingungen. — S 15
DK 621.643.2
- DIN 18203 T1** **Februar 1985**
Toleranzen im Hochbau Vorgefertigte Teile aus
Beton, Stahlbeton und Spannbeton. — S 3
DK 691.32
- DIN 19268** **Februar 1985**
pH-Messung von klaren, wässrigen Lösungen. — S 4
DK 543.257.1
- DIN 21390** **Februar 1985**
Kauschen für Flachseile. — S 4
DK 622.673.6
- DIN 24347** **Februar 1985**
Fluidtechnik-Hydraulik: Schaltpläne. — S 8
DK 621.22
- DIN 40008** **Februar 1985**
Sicherheitsschilder für die Elektrotechnik: übersicht.
— Teil 1 übersicht. — S 3
Teil 3 Warnschilder und Zusatzschild. — S 8
Teil 5 Gebotsschild. — S 4
Teil 6 Hinweisschilder. — S 6
DK 621.3—777
- DIN 40014** **Februar 1985**
Elektrotechnik Schutzisolation Kennzeichnung an
Betriebsmitteln Schilder. — S 4
DK 621.3.048—78
- DIN 40021** **Februar 1985**
Elektrotechnik Elektrostatisch gefährdete Bauele-
mente Schilder. — S 4
DK 621.3—777
- DIN 40771 T 3** **Februar 1985**
Nickel-Cadmium Akkumulatoren Zellen mit Taschen-
platten Zellen in Stahl und Kunststoff-Gefäßen Auf-
stellungsarten Masse. — S 6
DK 621.355.82
- DIN 41750 T 1** **Februar 1985**
Stromrichter Begriffe für Stromrichter Aufbau und
Funktionsarten. — S 4
DK 621.314.57/.63
- DIN 45401** **Februar 1985**
Akustik, Elektroakustik Normfrequenzen für Messun-
gen. — S 2
DK 534.3.089.6
- DIN 45967 T1** **Februar 1985**
Harmonisiertes Gütebestätigungssystem für Bauele-
mente der Elektronik Fachgrundspezifikation:
Quecksilberbenetzte Kontakt-Einheiten mit Schlie-
sser (CECC 17000). — S 17
DK 621.318.56
- DIN 50103 T3** **Februar 1985**
Prüfung metallischer Werkstoffe Härteprüfung nach

Rockwell Modifizierte Rockwell-Verfahren Bm, Fm und 30 Tm für Feinblech aus Stahl. — S 7
DK 669.14—415

DIN 50133 **Februar 1985**
Prüfung metallischer Werkstoffe Härteprüfung nach Vickers Bereich HV 0,2 bis HV 100. — S 7
DK 669.1/8

DIN 50351 **Februar 1985**
Prüfung metallischer Werkstoffe Härteprüfung nach Brinell. — S 7
DK 669.1/8

DIN 65112 **Februar 1985**
Luft — und Raumfahrt Gewindeeinsätze gesichert und schraubensichernd Technische Lieferbedingungen. — S 11
DK 621.882

Vornorm

DIN 68890 **Februar 1985**
Kleiderschränke im Wohnbereich Funktionsmasse Anforderungen Prüfung. — S 4
DK 684.453

DIN 71986 **Februar 1985**
Seilzüge übersicht Anwendungsbeispiele. — S 3
DK 621.854

DIN EN 2009 **Februar 1985**
Luft — und Raumfahrt Flugwerkklager einreihige Rillenkugellager aus Stahl Durchmesserreihen 8 und 9 Masse und Belastungen. — S 5
DK 621.822.7

DIN 4281 **März 1985**
Beton für Entwässerungsgegenstände: Herstellung, Anforderungen und Prüfungen. — S 4
DK 666.97/.98

DIN 7472 T 1 **März 1985**
Sicherheitsgeschirre Beschlagteile aus Aluminium: Masse, Technische: Lieferbedingungen. — S 6
DK 672.83—034.71

DIN 8650 **März 1985**
Werkzeugmaschinen Mechanische Einständerpressen: Abnahmebedingungen. — S 6
DK 621.979

DIN 9757 **März 1985**
Büro — und Datentechnik Rechenmaschinen Begriffe

und Einteilung. — S 4
DK 681.322.001

DIN 16892 **März 1985**
Rohre aus vernetztem Polyethylen (VPE): Allgemeine Güteanforderungen Prüfung. — S 5
DK 621.643.2

DIN 16968 **März 1985**
Rohre aus Polybuten (PB) Allgemeine Güteanforderungen Prüfung. — S 4
DK 621.643.2

DIN 19222 **März 1985**
Messen Steuern Regeln Leittechnik Begriffe. — S 9
DK 62—52/—53

DIN 19235 **März 1985**
Messen Steuern Regeln Meldung von Betriebszuständen. — S 12
DK 654.91/.92

DIN 19562 **März 1985**
Rundwaschanlagen kreisförmig und halbkreisförmig Masse. — S 2
DK 696.143

DIN 19634 **März 1985**
Aluminiumhydroxidchloride für die Wasseraufbereitung: Technische Lieferbedingungen: Technische Lieferbedingungen. — S 4
DK 661.862.321

DIN 22019 T 1 **März 1985**
Rohstoffuntersuchungen im Steinkohlenbergbau Bestimmung der Korngrößenverteilung Korngrößenverteilung 20 m durch Siebanalyse. — S 16
DK 622.333.

Vornorm

DIN 25459 **März 1985**
Sicherheitsumschliessungen aus Stahlbeton und Spannbeton für Kernkraftwerke. — S 12
DK 621.039.58

DIN 32524 **März 1985**
Messung der Vorwärm-, Zwischenlagen — und Halte-temperatur beim Schweißen. — S 3
DK 621.791.016.001.4

DIN 43155 **März 1985**
Klemmenhalter für Oberleitungen. — S 4
DK 621.332.352

DIN 43960 T 1 März 1985
Steckverbinder hoher Kontaktdichte runde Bauform
Bauform-übersicht, Einbaue edingungen Bezeich-
nungssystem. — S 9
DK 621.316.541

DIN 44574 März 1985
T 1 Elektrische Raumheizung Aufladesteuerung für Spei-
cherheizung Gebrauchseigenschaften Begriffe. — S 4
T 2 Gebrauchseigenschaften Prüfungen von Auflades-
steuerungen von Speicherheizgeräten mit thermome-
chanischem Aufladeregler. — S 4
T 3 Gebrauchseigenschaften Prüfungen von Auflades-
steuerungen von Speicherheizungseinheiten mit elek-
tronischem Aufladeregler. — S 5
T 4 Gebrauchseigenschaften Anforderungen an Auf-
ladesteuerungen von Speicherheizgeräten mit thermo-
mechanischem Aufladeregler. — S 12
T 5 Gebrauchseigenschaften Anforderungen an Auf-
ladesteuerungen von Speicherheizungseinheiten mit
elektronischem Aufladeregler. — S 14
T 6 Gebrauchseigenschaften Anwendungstechnische
Hinweise für Aufladesteuerun gen von Speicherhei-
zungseinheiten. — S 9
DK 697.278

DIN 45510 März 1985
Magnettontechnik Begriffe. — S 18
DK 681.846

BS — Velika Britanija

BS 585: Part 2: 1985
Wood stairs: Part 2. Specification for performance
requirements for domestic stairs constructed of
wood-based materials. — p. 8
UDC 692.622.2

BS 905: Part 1: 1985
Sound and television broadcast receivers and asso-
ciated equipment: electromagnetic compatibility:
Part 1. Specification for limits of radio interference.
— p. 20
UDC 621.391.82

BS 905: Part 2: 1985
Sound and television broadcast receivers and asso-

DIN 45620 März 1985
Audiometer Begriffe, Anforderungen, Prüfung. — S 12
DK 534.771

DIN 45940 T1103 März 1985
Harmonisiertes Gütebestätigungssystem für Bauelem-
ente der Elektronik Familien-Spezifikation: Digitale
integrierte TTL — Low Power Schottky — Schaltun-
gen Serien 54LS, 64LS, 74LS, 84LS (CECC 90103).
— S 26
DK 621.3.049.77

DIN 48801 März 1985
Blitzschutzanlage Leitungen, Schrauben und Muttern.
— S 3
DK 621.316.98

DIN 48803 März 1985
Blitzschutzanlage Anordnung von Bauteilen und
Montagemasse. — S 9
DK 621.316.98—2

DIN 52328 März 1985
Prüfung von Glas Bestimmung des mittleren thermis-
chen Längenausdehnungskoeffizienten. — S 4
DK 666.11.01

DIN 53504 März 1985
Prüfung von Kautschuk und Elastomeren Bestimmung
von Reissfestigkeit, Zugfestigkeit, Reissdehnung und
Spannungswerten im Zugversuch. — S 5
DK 678.074

ciated equipment: electromagnetic compatibility:
Part 2. Specification for limits of immunity. — p. 25
UDC 621.391.82

BS 1133: Section 5: 1985
Packaging code: Section 5. Protection against spoilage
of packages and their contents by micro-organisms,
insects, mites and rodents. — p. 9
UDC 621.798

BS 1230: Part 1: 1985
Gypsum plasterboard: Part 1: Specification for plas-
terboard excluding materials submitted to secondary
operations. — p. 10
UDC 691.311—419

- BS 1434:** 1985
Copper for electrical purposes: copper sections in bars, blanks and segments for commutators. — p. 10
UDC 669.3-422
- BS 1749:** 1985
Alphabetical arrangement and the filing order of numbers and symbols. — p. 13
UDC 025.329
- BS 1808:** 1985
Cut business forms and letterheads. — p.4
UDC 651.71/.72
- BS 1902: Section 4.6:** 1985
Method of testing refractory materials: Part 4. Properties measured under an applied stress: Section 4.6 Determination of resistance to abrasion at ambient temperature (abradability index at ambient temperature) (method 1902-406). — p. 6
UDC 666.76.017
- BS 2000: Part 50:** 1985
Method of test for petroleum and its products: Part 50. Cone penetration of lubricating grease (Identical with IP 50/84). — p. 11
UDC 665.765
- BS 2000: Part 123:** 1985
Methods of test for petroleum and its products: Part 123. Distillation of petroleum products (Identical with IP 123/84). — p. 27
UDC 665.7
- BS 2000: Part 363:** 1985
Methods of test for petroleum and its products: Parts 363. Aluminium in fuel oils by ashing and atomic absorption spectroscopy. — p. 5
UDC 665.754
- BS 2493:** 1985
Specification for low alloy steel electrodes for manual metal-arc welding. — p. 16
UDC 621.791
- BS 2654:** 1984
Specification for Manufacture of vertical steel welded storage tanks with butt-welded shells for the petroleum industry. — p. 83
UDC 621.642.3
- BS 3143: Part 1:** 1985
Road danger lamps: Part 1. Specification for kerosine burning lamps. — p. 6
UDC 628.975:625.7

UPOREDNI PREGLED USKLAĐENOSTI JUS STANDARDA SA MEĐUNARODNIM STANDARDIMA IEC I ISO*)

JUS 1984	IEC
N.A8.292	= IEC 454-3-1-76
N.A8.293	= IEC 454-3-2-81
N.A8.294	= IEC 454-3-3-81
N.A8.295	= IEC 454-3-4-78
N.A8.296	= IEC 454-3-5-80
N.B2.702	= IEC 449-73; izmena br. 1-79
N.B2.730	= IEC 364-3-77 364-3A-79 364-3B-80; izmena br. 1-80
N.L1.003	= IEC 64-73
N.L1.171	= IEC 61-1-77
N.L5.210	= IEC 162-72; izmena br. 1-77 izmena br. 2-78 162A-77
N.N6.348	= IEC 244-3; odeljak 4-72

JUS 1984	ISO
B.E4.340 ±	ISO 649/1-81 649/2-81
B.G8.202	= ISO 4299-80
B.G8.225	= ISO 621-81
B.G8.232	= ISO 310-81
C.A1.189	= ISO 3111-75
C.T7.220 ±	ISO/DIS 7599-82
C.T7.227 ±	ISO 2128-76
D.A8.082	= ISO 766-72
D.A8.083	= ISO 767-75
D.A8.084	= ISO 769-72

D.A8.085	= ISO 819-75
D.A8.087	= ISO 768-72
G.C6.502 ±	ISO 161/1-78 2035-74 2044-74 2505-81 2507-82 2508-81 3472-75 3473-77 3474-76
G.S1.710	= ISO 172-78 120-77
G.S3.504 ±	ISO 3127-80
G.S3.505 ±	ISO/DIS 7676-84
H.B8.031	= ISO 759-81
H.B8.032	= ISO 760-78
H.B8.041 ±	ISO 2211-73
H.B8.045	= ISO 1392-77
Z.M8.011	= ISO 2206-72
Z.M8.012	= ISO 2233-72
Z.M8.013	= ISO 2234-72 2874-73
Z.M8.014	= ISO 2248-72
Z.M8.015	= ISO 2244-72
Z.M8.016	= ISO 2247-72
Z.M8.017	= ISO 2872-72
Z.M8.018	= ISO 2873-73
Z.M8.019	= ISO 2875-73
Z.M8.020	= ISO 2876-73
Z.M8.021	= ISO 4180/1-80
Z.M8.022	= ISO 4180/2-80
Z.M8.023	= ISO 4178-80

*) = u skladu
± delimično u skladu

41

428/1985

700032669,5/6

COBISS